

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Neža Rabič

Masturbacija kot del spolnega repertoarja v partnerski zvezi

Magistrsko delo

Ljubljana, 2017

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Neža Rabič

Mentor: prof. dr. Ivan Bernik

Somentorica: prof. dr. Tina Kogovšek

Masturbacija kot del spolnega repertoarja v partnerski zvezi

Magistrsko delo

Ljubljana, 2017

Iskreno se zahvaljujem mentorju red. prof. dr. Ivanu Berniku in somentorici red. prof. dr. Tini

Kogovšek za strokovno pomoč pri nastajanju magistrskega dela.

Iz srca hvala moji družini za ljubečo podporo, pozitivne misli in spodbudne besede.

Hvala tudi Ani za moralno spodbudo, teženje ter bolj ali manj uporabne nasvete.

Masturbacija kot del spolnega repertoarja v partnerski zvezi

Magistrsko delo se osredotoča na idejo masturbacije kot ene izmed oblik spolne prakse, ki tudi v okviru partnerske zveze predstavlja del posameznikovega celotnega spolnega repertoarja. Teoretični del v celoti temelji na analizi sekundarnih podatkov, pridobljenih iz različne znanstvene literature in virov, upoštevajoč tako teoretične pristope k obravnavani temi, kot tudi že opravljene raziskave na tem področju. Teoretični del vsebuje štiri glavna poglavja, ki temeljijo na opredelitvi ključnega pojma celotnega magistrskega dela – masturbacije, prikaza zgodovine masturbacije, njenega obravnavanja v družbi ter argumentov zagovornikov in nasprotnikov ter pregleda dosedanjega raziskovanja masturbacije s poudarkom na masturbaciji v partnerski zvezi. Empirični del pa bazira na izvedbi lastne kvantitativne raziskave oziroma analizi njenih rezultatov, preverjanju zastavljenih hipotez in povezavi pridobljenih podatkov z rezultati že opravljenih raziskav. Prva hipoteza domneva, da vrsta partnerske zveze ni povezana s pogostostjo masturbacije; druga, da zadovoljstvo s partnersko zvezo in seksualnim življenjem nista povezana s pogostostjo masturbacije; in tretja, da sta pogostost masturbacije in odnos posameznika do masturbacije v partnerski zvezi povezana s spolom. Prvo hipotezo smo na podlagi analize podatkov na pridobljenem priložnostnem vzorcu zavrnili, drugo delno potrdili in delno zavrnili, tretjo pa v celoti potrdili. Ključna komponenta sklepne diskusijske misli je tako interpretacija pridobljenih podatkov v povezavi z ugotovitvami analize sekundarnih virov iz teoretičnega dela. Temeljna ugotovitev in tudi sklep magistrskega dela pa je, da masturbacija v vedno večji meri predstavlja poseben del spolnega repertoarja in se uveljavlja kot ločena spolna praksa neodvisno od posameznikovega zakonskega stanu.

Ključne besede: masturbacija, seksualnost, spolna praksa, partnerska zveza.

Masturbation as a part of a sexual repertoire in a partner relationship

This thesis focuses on the idea of masturbation as one of the forms of sexual practices, which represents a part of the entire sexual repertoire within a partner relationship as well. The theoretical part is based entirely on the analysis of secondary data obtained from various scientific sources, taking into account both theoretical approaches to this topic as well as already carried out research in this field. The theoretical part contains four main chapters, focused on the definition of the key concept of the entire thesis, which is masturbation, the presentation of the history of masturbation and its perception in society. It also examines the existing research in the field of masturbation with an emphasis on masturbation in a partner relationship. The empirical part is based on the analysis of the quantitative research, the verification of hypotheses and the comparison of the obtained data with the results of other research. The first hypothesis assumes that the type of partner relationship is not related to the frequency of masturbation; the second, that satisfaction with partner relationship and sexual life is not related to the frequency of masturbation; and the third, that the frequency of masturbation and attitude towards masturbation in a partner relationship is related with gender. The first hypothesis was rejected, the other was partially confirmed, and the third was fully confirmed. The key component of the concluding discussion is the interpretation of the obtained data in connection with the discoveries of the analysis of secondary sources from the theoretical part. The main conclusion of the thesis is that masturbation is increasingly becoming a special part of the sexual repertoire and is established as a separate sexual practice, independent of the individual's marital status.

Keywords: masturbation, sexuality, sexual practices, partner relationship.

KAZALO

1	Uvod	8
2	Opredelitev masturbacije	10
3	Zgodovinsko ozadje oblikovanja moderne obravnave masturbacije	12
3.1	Zgodnje kulture	12
3.2	Zloglasno 1712	14
3.3	Konec panike?	19
4	Masturbacija in ženske	22
5	Raziskovanje masturbacije	28
5.1	Masturbacija v okviru partnerske zveze	32
6	Empirični del	37
6.1	Cilj in namen raziskave	37
6.2	Metodologija	38
6.2.1	Opis merskih instrumentov	38
6.2.2	Zbiranje in obdelava podatkov	40
6.2.3	Opis vzorca	40
6.3	Rezultati raziskave	41
6.4	Preverjanje hipotez	45
6.4.1	Hipoteza 1	46
6.4.2	Hipoteza 2	50
6.4.3	Hipoteza 3	53
7	Diskusija	58
8	Sklep	62
9	Literatura	65
	Priloge	70
	Priloga A: Anketni vprašalnik	70
	Priloga B: Test značilnosti in moč povezanosti (Tabela 6.1)	73

Priloga C: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.1).....	73
Priloga D: Test značilnosti in moč povezanosti (Tabela 6.2).....	74
Priloga E: Test značilnosti in moč povezanosti (Tabela 6.4)	74
Priloga F: Test značilnosti in moč povezanosti (Tabela 6.6)	75
Priloga G: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.5)	75
Priloga H: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.6)	77
Priloga I: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.7).....	77
Priloga J: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.8).....	78
Priloga K: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.9)	78
Priloga L: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.10).....	79

KAZALO TABEL

Tabela 6.1: Pogostost masturbacije glede na spol in starost ob prvi masturbaciji	42
Tabela 6.2: Pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih glede na izobrazbo in pomembnost vere	43
Tabela 6.3: Strinjanje s trditvami in stališče do masturbacije v partnerski zvezi.....	44
Tabela 6.4: Pogostost masturbacije glede na zakonski stan, kohabitacijo in trajanje zveze	46
Tabela 6.5: Tabela povezanosti spremenljivk pogostost masturbacije* zakonski stan	48
Tabela 6.6: Pogostost masturbacije glede na zadovoljstvo s partnersko zvezo, pogostostjo spolnih odnosov in seksualnim življenjem.....	50

KAZALO SLIK

Slika 6.1: Starost ob prvi masturbaciji glede na spol	43
Slika 6.2: Pogostost masturbacije glede na zakonski stan.....	48
Slika 6.3: Strinjanje s trditvami glede na vrsto partnerske zveze	49
Slika 6.4: Pogostost masturbacije glede na zadovoljstvo s partnerskim in seksualnim življenjem	52
Slika 6.5: Pogostost masturbacije glede na spol.....	53
Slika 6.6: Pogostost masturbacije glede na pogostost spolnih odnosov - po spolu.....	54
Slika 6.7: Pogostost masturbacije glede na zadovoljstvo s partnerskim in seksualnim življenjem - po spolu	55
Slika 6.8: Kaj vam na splošno prinaša več zadovoljstva? (glede na spol)	56
Slika 6.9: Strinjanje s trditvami glede na spol.....	56
Slika 6.10: Stališče do masturbacije v partnerski zvezi glede na spol	57

1 Uvod

Masturbacija je spolna praksa, ki kljub splošni razširjenosti še vedno predstavlja tabu temo, ob kateri se marsikdo počuti nesproščeno. Prav zaradi njene intimne narave in negativnega prizvoka pa je masturbacija predmet raziskovanja v precej manjši meri kot preostalo spolno vedenje. Šele ko spoznamo zgodovino zahodnega odnosa do masturbacije, lahko začnemo dojemati, v kolikšni meri prevladujoč tradicionalen odnos do spolnosti na splošno temelji na napačnih pojmih in predstavah. Obenem pa se preko razkrivanja nepravilnosti mitov in tabujev vzbujajo zavedanje o razlogih, zaradi katerih mora razprava o masturbaciji (p)ostati osrednje vprašanje razprave o spolnosti.

Masturbacija tekom njene zgodovine in tudi v poznomodernih zahodnih družbah obstaja v družbenem kontekstu, ki ga v največji meri narekujejo prevladujoče norme, ki močno vplivajo tudi na posameznikovo percepcijo in občutke o masturbaciji kot spolni praksi. Kljub spretnemu izogibanju temi masturbacije tudi med raziskovalci pa vseeno obstaja nekaj študij, ki poudarjajo predvsem razlike med spoloma v poročanju o pogostosti masturbacije. Ne glede na spol pa je masturbacija na splošno povezana s samskim stanom in posledično obravnavana kot ločena dejavnost izven (partnerskega) seksualnega repertoarja. Kljub dejstvu, da masturbacija velja za individualno aktivnost, pa nikakor ni izolirana od preostalih spolnih praks in posameznikovega (spolnega) partnerja. Ker večina sodobnih študij dokazuje ravno nasprotno in opozarja na pozitivno povezavo med masturbacijo in partnerskimi spolnimi odnosi, bo tudi namen pričujočega magistrskega dela poglobljena analiza razlik v pogostosti masturbacije v okviru partnerske zveze in samskosti oziroma glede na kategorijo aktivnosti v partnerskih spolnih odnosih. Magistrsko delo bo tako poskušalo osvetliti masturbacijo kot eno izmed številnih spolnih praks, ki predstavljajo del celotnega spolnega repertoarja tudi v okviru obstoječe partnerske zveze.

Magistrsko delo je sestavljeno iz dveh sklopov, in sicer iz teoretičnega in empiričnega dela. Teoretični del temelji na analizi sekundarnih podatkov in vsebuje opredelitev masturbacije, pregled zgodovine obravnavanja v družbi, njeno mesto v okviru raziskovanja spolnega vedenja in njeno vlogo znotraj partnerske zveze. Namen teoretičnega dela je kratek pregled in prikaz osnovnih elementov obravnavane tematike, ki predstavljajo podlago za sledeči empirični del. Prvo poglavje teoretičnega dela se osredotoča na opredelitev masturbacije, za katero obstaja kar nekaj bolj ali manj podobnih razlag. Drugo poglavje predstavlja zgodovinski pregled prakticiranja masturbacije in njene obravnave v družbi, ki je močno zaznamovala vedenje tudi

v aktualnem času. Ker se bo analiza v magistrskem delu dotaknila tudi vidika spola, je v tem okviru predstavljen še zgodovinski vidik, fokusiran na obravnavo ženske masturbacije. Predmet tretjega poglavja pa je oris raziskovanja teme masturbacije ter na koncu še podrobnejše raziskovanje masturbacije v okviru partnerske zveze in s tem povezana dognanja.

Drugi, empirični del, pa temelji na podlagi analize in interpretacije rezultatov lastne kvantitativne raziskave o pogostosti masturbacije v luči partnerske zveze. Podatki so bili pridobljeni s pomočjo kratkega spletnega anketnega vprašalnika, oblikovanega predvsem za potrebe preverjanja na podlagi teoretskih ugotovitev zastavljenih hipotez. Empirični del torej vsebuje analizo in pregled ključnih rezultatov raziskave, pri čemer je fokus predvsem na interpretaciji podatkov, potrebnih za potrditev ali ovržbo zastavljenih hipotez.

Po statistični analizi pridobljenih podatkov pa sledi še diskusija, v kateri so v strnjeni obliki reflektirani rezultati lastne kvantitativne raziskave v luči hipotez in tudi širše, v navezavi na že obstoječe raziskave, vključuje pa tudi omejitve lastne raziskave. Na koncu pa sledi še sklep, ki združuje ugotovitve teoretičnega in empiričnega dela magistrskega dela, ter zaključuje magistrsko delo s sklepnimi mislimi.

Pozitivna promocija masturbacije, ki izhaja iz relevantnih virov in je v sodobni literaturi prevladujoča, ter korektno razumevanje avtoerotične spolnosti sta bistvenega pomena za celovito razumevanje spolnega razvoja in nenazadnje tudi promocijo spolnega zdravja v širši javnosti. Obenem pa raziskovanje masturbacije tako na splošno kot tudi v povezavi s partnersko zvezo odpravlja tabuje, dvome, frustrirajoče občutke in stereotipne predstave o škodljivosti oziroma nepotrebnosti tovrstne spolne aktivnosti.

2 Opredelitev masturbacije

»Poleg heteroseksualnosti, homoseksualnosti, biseksualnosti in skupinske seksualnosti, obstaja tudi samo-seksualnost.« (Dodson 1972, 18)

Masturbacija je stara vsaj toliko kot prvi ljudje, vendar pa še vedno ostaja malo raziskana in pogosto napačno razumljena tema. Le redke oblike spolne aktivnosti so bile tako pogosto diskutirane in obsojane, a kljub temu tako splošno prakticirane. Sovražnost do masturbacije v zahodni krščanski kulturi je bila tako močna, da so bile celo jezikovne korenine samega izraza izkrivljene, da bi poudarjale njeno povezavo s škodovanjem samemu sebi. Večina zahodnih avtorjev trdi, da je bila beseda masturbacija oblikovana iz kombinacije latinskih besed "manus", ki pomeni "roka", in "stupro", ki pomeni "onesnaževanje", s čimer se je praksi pripisovala stigma. Latinski izraz za masturbacijo naj bi bil tako "manus stuprare", kar pomeni samozloraba, samo-oskrnitev z lastno roko oziroma nečistovati z roko. Ta izvor besede sicer ni najbolj verjetna možnost, saj napačno implicira, da so bili Rimljani sovražni do masturbacije, zato obstaja alternativna razlaga, po kateri naj bi bila beseda "manus" združena z besedo "turbo", torej razburjati ali motiti, kar pa je tudi bolj deskriptivna razlaga početja med masturbacijo. (Bullough 2002, 18) Izvor besede v bolj nevtralnem "manus turbare" torej pomeni vznemirjati in motiti z roko. Po vsem svetu pa je aktivnost poleg izraza masturbacija pridobila še moderna imena kot so samo-ljubljenje, samo-ljubkovanje, samozadovoljevanje, samo-stimuliranje, avtoerotika in podobno. (Kontula in Haavio-Mannila 2003, 50; Kontula 2009, 95)

Masturbacija ima številne različice definicije, ki so si v osnovi sicer podobne, a se po avtorjih razlikujejo v nekaterih malenkostih. Masturbacija je opredeljena kot dotikanje lastnih spolnih organov z namenom užitka (Planned Parenthood Federation of America 2003, 1) oziroma kakršna koli telesna samo-stimulacija, ki vodi v vzdraženje spolnih organov. Nadalje pa nekateri avtorji dodajajo še, da je masturbacija spolna stimulacija, ki vodi do vrhunca ali orgazma (Arafat in Cotton 1974, 294). Spet drugi avtorji pa masturbacijo opredeljujejo kot vsako namerno samo-stimulacijo, ki prinaša spolno vzbujenje, a ni nujno, da vodi do vrhunca oziroma orgazma (Kimmel in Plante 2004, 99). Masturbacija je torej individualna spolna aktivnost, ki se uporablja za doseganje spolnega užitka. Kljub temu, da je skupna vsem družbam, je močno podvržena kulturni in religiozni obravnavi in prepovedi. Prepoved masturbacije je vodila v številna kulturna prepričanja, všteti z nekaterimi miti, ki imajo vpliv tudi na spolno vedenje posameznika. (Aneja in drugi 2015, 81)

Široka definicija masturbacije je torej otipna spolna stimulacija, pridobljena z drugimi sredstvi, ki niso spolni odnos. Masturbacija je neškodljiva, legalna in brez tveganja za bolezni. Tipična masturbacija, ki vključuje prijetno božanje, ljubkovanje ali masažo spolovil in drugih delov telesa, je zdrava zabava in ne more biti pretirana. (Eisenberg 2016, 775) Medtem pa Igor Primorac meni, da je najbolje definirati masturbacijo kot »seksualno dejavnost, pri kateri sodeluje le eden«. Ta definicija takoj nakaže na problem v dojetju masturbacije znotraj razprave o spolnosti, saj je »seksualna, a ne medosebna dejavnost«. (Primorac 2002, 62) A o domnevni problematiki masturbacije nekoliko kasneje.

Masturbacija navadno nastopi že zgodaj v življenju in lahko igra pozitivno vlogo v seksualnem razvoju posameznika, poleg tega pa predstavlja pomemben dejavnik pri spoznavanju lastnega telesa in seksualne odzivnosti (Carvalho in Leal 2013, 348). Masturbacija ima ključno vlogo pri razvoju sistema človeške spolne odzivnosti tekom celotnega otroštva in adolescence, k čemur med drugim prispeva tudi posameznikovo (seksualno) samozavedanje. Tudi v obdobju odraslosti masturbacija velja za normalno, zadovoljujoče in koristno vedenje. (Planned Parenthood Federation of America 2003, 5)

Številne študije nakazujejo povezavo masturbacije z orgazmičnim odzivom med koitusom, spolnim zadovoljstvom in številnimi dejavniki, ki spodbujajo spolno željo. Masturbacija naj bi pozitivno prispevala tudi k sposobnosti žensk pri uživanju v spolnosti. Nekatere študije so pokazale, da je masturbacija povezana z indikatorji spolnega zdravja, obenem pa je predvsem zaradi izobraževalne vloge in zagotavljanja poznavanja lastnega telesa dober pokazatelj posameznikove seksualne funkcije. (Coleman 2002; Carvalho in Leal 2013)

Zgodovinsko gledano je masturbacija dolgo časa veljala za najbolj zasebno, tajno in podcenjeno spolno prakso. Kljub zasebni in skriti značilnosti so različne skupnosti masturbacijo bolj ali manj uspešno poskušale nadzorovati in označevati kot nekaj izključno negativnega. Vir množice predsodkov, usmerjenih zoper masturbacijo, v veliki meri izhaja iz teorije o nujnosti ohranjanja semenske tekočine. (Kontula 2009, 95) Ne glede na pozneje dokazane pozitivne lastnosti pa je masturbacija še vedno zgodovinsko stigmatizirana z raznimi idejami o patoloških vzrokih in negativnih posledicah za telesno in duševno zdravje. Ljudje, ki masturbirajo, imajo tako s tem povezane občutke krivde, ki so odvisni od njihove stopnje verjetja v kulturni sistem (Aneja in drugi 2015, 84). V današnjem času, ko je masturbacija bolje razumljena in splošno sprejeta, pa le-ta, kljub dejstvu, da so nekateri miti iz preteklosti še vedno prisotni, velja za

potencialno spodbujanje telesnega, duševnega in spolnega zdravja (Planned Parenthood Federation of America 2003, 1).

3 Zgodovinsko ozadje oblikovanja moderne obravnave masturbacije

V nadaljevanju je predstavljena zgodovina prakse masturbacije in njene percepcije v družbi, ki je oblikovala tudi sodobno pojmovanje masturbacije.

3.1 Zgodnje kulture

Spolna tradicija je dolgo časa ponujala le dve drži: bodisi je spolnost v osnovi nevarna in sprejemljiva le, če je usmerjena po ustreznih poteh (kar je običajno pomenilo zakonsko prokreativno spolnost); ali pa je spolnost pravzaprav zdrava in dobra, vendar je zatirana, izkrivljena in zanikana s strani družbe (Weeks 2010, 90). Človeška spolna energija je bila na različne načine usmerjana predvsem v podporo družbeni stabilnosti, kar se kaže v ohranjanju nuklearne družine (Ryan in Jethá 2013, 237).

Masturbacija je bila navkljub pogosto izraženi ambivalentnosti vedno prisotna. Slikovne reprezentacije te prakse obstajajo iz časa predliterarnih kultur in sklicevanja nanjo najdemo že v najzgodnejših spisih. Pogosto so bili moški bogovi v Egiptu opisani kot masturbatorji, čeprav je pri ženskih boginjah le malo besede o tem – morda zato, ker je bil moški element z biološkega vidika obravnavan kot najpomembnejši. Tudi v do sedaj odkritih babilonskih virih ni podatkov o ženski masturbaciji. Starodavni Hebrejci so bili pod vplivom tako egiptovske kot tudi babilonske tradicije, a koncept nečistosti se je z masturbacijo začel povezovati v judovstvu. Vsaka emisija semenske tekočine izven vagine je veljala za glavni vir kontaminacije in je zahtevala posebno očiščevalno slovesnost. Sovražnost do masturbacije je bila tako močna, da se je vsaka biblijska referenca interpretirala v najbolj negativnem smislu. To je še posebej veljalo za zgodbo o Judovem sinu Onanu, iz katere tudi izhaja izraz onanija. Po svetih spisih je Juda ubil Onana, ker ni hotel slediti leviratskemu običaju, po katerem bi moral oploditi ženo mrtvega brata, a je semensko tekočino raje izpustil na tla. Ker pomen biblijskih referenc ni vedno popolnoma jasen pa je greh Onana na žalost postal tako izenačen z masturbacijo, da je onanizem postal še en izraz za avtoerotiko z negativnim prizvokom. Spolnost je bila potrebna zgolj za razmnoževanje, zato so bili vsi drugi vidiki spolne aktivnosti obsojeni in prepovedani, kar je zadevalo tudi masturbacijo. Pogled na masturbacijo kot eno najbolj grešnih praks pa so prevzele tudi poznejše religije na Zahodu. (Bullough 2002, 18–20)

Na tem področju v zahodni spolni tradiciji lahko govorimo o masturbacijski paniki. Nekateri zgodnejši dokazi te panike so bili najdeni v spisih Jeana Gersona (1363-1429), v katerih opisuje masturbacijo kot gnusen in grozljiv greh. Njegovi predlogi za varovanje pred masturbacijo so vključevali hladne kopeli, brazgotinjenje, treznost, molitev in dobro družbo. V spalnicah bi morale goreti nočne luči, roke niso smele biti pod posteljnino, fantje pa so morali poročati o »neprimerem vedenju« svojih sošolcev. Masturbacija je bila idealno sredstvo izvajanja pritiskov samokontrole, ki so bili del moralnega urejanja vsakdanjega življenja v krščanstvu in judovstvu. Moška spolna čistost je bila celo razglašena za temeljno vrline v državi, kar je bilo poimenovano tudi »civilizacija živali«. S pomočjo koncepta spolne čistosti naj bi država zagotovila dovolj zdrave moške, primerne za vojaško službo v sodobnih vojskah. (Kontula in Haavio-Mannila 2003, 50–51)

Zgodnje civilizacije so bile do masturbacije odraslih ali indiferentne ali pa sovražne skladno s stopnjo plodnosti, ki so jo v tistem času potrebovale. V vojaških družbah so bile skupnosti, ki so poskušale naseljevati novo zemljo, in tiste, ki so se soočale s težkimi izgubami iz sovražnega okolja, podvržene pritiskom usmerjanja spolnosti v reprodukcijo, čeprav je preprostost masturbacije nedvomno onemogočala popolno zatiranje le-te. V bolj urbanih in pacifističnih kulturah, v katerih se je že občutilo izražanje prebivalstva, je reprodukcija postala problem in ne več nujnost, zato se je masturbacija hkrati s prostitucijo in homoseksualnostjo lahko celo dopuščala. V klasični antiki je masturbacija veljala za naravno spolno prakso, zdravniki pa so jo priporočali tudi za zdravljenje impotence. (Eisenberg 2016, 776–777) Grški zdravnik Galen (129-210) je masturbacijo celo priporočal ženskam za lajšanje določenih potlačениh simptomov, medtem ko je bil Diogen iz antične Grčije poznan po javnem lajšanju odvečnih telesnih tekočin (Spiegelhalter 2015, 103).

Klasična islamska kultura je podpirala partnersko spolnost, masturbacija, zlasti v individualnosti, pa je bila blago obsojana. Klasična kitajska kultura je spodbujala masturbacijo brez orgazma; emisija semenske tekočine naj bi potekala le ob spolnem odnosu z žensko. V četrtem in petem stoletju sta se masturbacija in mokre sanje s širjenjem kleričnega celibata začeli dojemati kot zaskrbljujoči, čeprav so tudi katoliki masturbirali tako kot vsi ostali. Skrb v katolicizmu je dosegla vrhunec po Tridentinskem koncilu (1545-1563), ko se je masturbacija obravnavala kot resnejši družbeni problem od blodenj ali celo prešuštva. (Eisenberg 2016, 777) Samuel Pepys (1633-1703) v enem redko ohranjenih zasebnih dnevnikov razkriva mnogokratno posluževanje masturbacije. Morda je bilo prav to obdobje zlata doba masturbacije – to je bil čas relativne nedolžnosti, ko so moralne zožitve cerkve začele bledeti, a pred

nadomestivijo z novim razsvetljenskim, prav tako obsojajočim nadzorom znanosti. Namreč le nekaj let po smrti Pepysa je bilo objavljeno delo z napovedjo uničujočega odnosa do masturbacije, ki je potem dejansko trajal več kot dvesto petdeset let. (Spiegelhalter 2015, 103–105)

Kljub pomanjkanju neposrednih biblijskih sklicevanj na masturbacijo pa je več kot očitno, da je praksa prišla med vsesplošno zgodnjekrščansko zanikanje in nasprotovanje ne-reproduktivni spolnosti (Planned Parenthood Federation of America 2003, 2; Spiegelhalter 2015, 103). Ključni oblikovalec zahodno krščanskega odnosa do spolnih vprašanj je bil sicer Sveti Avguštin (354-430), ki je združil besedilo svetih spisov in klasične filozofske koncepte, da bi razvil teološko podlago za oblikovanje zahodne krščanske cerkve. Edini dopustni namen spolnosti je bila reprodukcija, ki jo je celo omejil na obrazni stik z žensko spodaj, moškim zgoraj in s penisom v vagini. Kakršna koli druga oblika spolne aktivnosti, z masturbacijo na čelu, je bila prepovedana in grešna, prav tako kot uporaba kontracepcije. Čeprav je Avguštin ugotovil, da ni vsak moški (primarno je pisal z moškimi izrazi) dobil žene ali imel zadostnega dohodka, da bi jo podpiral, njegova rešitev ni bila masturbacija, temveč strpnost do prostitucije kot nujnega zla. Brez prostitucije naj bi se moški obračali k homoseksualnosti, masturbaciji in drugim še bolj grešnim dejavnostim. (Bullough 2002, 24–25)

3.2 Zoglasno 1712

Na področju znanosti je bila masturbacija dolgo časa prezrta, in sicer vse do objave publikacije *Onania; or the Heinous Sin of Self-Pollution* okoli leta 1712, ko je ta praksa prevzela obliko diskretne bolezni in etičnega problema, obenem pa tudi prvič pridobila opredelitev in moderno pojmovanje. Zgodovinsko gledano negativne konotacije, povezane z masturbacijo, niso bile omejene na specifično etnično skupino, pač pa so jih po vsem svetu razširili mnogi pisatelji. (Aneja in drugi 2015, 84; Mitrović 2015, 130) Pred tem so ljudje najverjetneje sicer spoznali, da so njihovi zasebni deli na priročnem dosegu roke, vendar pa večja zaskrbljenost v zvezi z rabo tega odkritja ni bila prisotna (Spiegelhalter 2015, 103). Po letu 1712 pa je masturbacija postala neločljivo povezana s samo-onesnaževanjem in patologijo, hkrati pa se je vpletla tudi v medicinsko vedenje in obstoječe higienske prakse (Mitrović 2015, 130–131).

Anonimni avtor omenjene prelomne publikacije je v prvi vrsti sicer želel le izpostaviti ta osovražen greh, a se je v večji meri naslajal v opisih fizičnih posledic samo-onesnaževanja, še posebej pri mladih moških. Thomas Laqueur, avtor prve dokončne zgodovine masturbacije, je trdil, da je Onanijo napisal kirurg John Marten, ki naj bi bil preganjan zaradi obscenosti in

zaslužen za vpeljavo pojma masturbacije v angleščino. Izid Onanije je sprožil začetek industrije tovrstnih besedil, med katerimi izstopa delo eminentnega švicarskega zdravnika Samuela-Augusta Tissota iz leta 1760, imenovano *Onanism, or, a Treatise upon the Disorders Produced by Masturbation*. To delo je iz korenin judovsko-krščanske zgodovine proti-masturbacijske histerije pridobilo številno medijsko podporo in tako postalo ena najbolj prodajanih knjig v osemnajstem stoletju in tudi ena izmed najbolj vplivnih knjig v zgodovini medicine. (Ryan in Jethá 2013, 244; Spiegelhalter 2015, 105–106) Posledično velja za najvplivnejše besedilo tudi pri širjenju kampanje proti masturbaciji. Njen uspeh in razširjenost sta odigrala ključno vlogo tudi med medicinsko stroko v procesu utrjevanja prepričanj o masturbaciji kot velikemu problemu. (Garlick 2012, 311)

Tissot je bil najbolj obseden z nevarnostjo izgube semenske tekočine. Navajal je zastarel nazor, da povzroča utrujenost, slabitev gibljivosti, krče, izgubljenost, suhost, mrzlico, bolečine v možganskih membranah, slabitev vida oziroma čutov na splošno, odmiranje hrbtenjače, norost in še nekatera druga podobna zla. (Spiegelhalter 2015, 106) Tissot je posebno pozornost namenjal tudi vplivu masturbacije na živčni sistem. Trdil je, da masturbacija povzroča prekomeren pretok krvi v možgane, kar lahko povzroči tudi impotenco in norost. (Kontula in Haavio-Mannila 2003, 51) Med vsemi nesmisli pa se je Tissot poslužil tudi statističnega podatka, in sicer sumljivo točne ocene, da je izguba ene unče semenske tekočine bolj izčrpavajoča kot izguba štiridesetih unč krvi. Na podlagi tega pa se je moralistično verska cenzura ne-reproduktivne spolnosti enostavno preoblikovala v psevdo-znanstvene utemeljitve. (Spiegelhalter 2015, 106) Iz Tissotevih opisov je možno sklepati, da je prepoznal simptome sifilisa in gonoreje, ki sta v tistem času veljala za eno bolezen, vendar je le-te interpretiral kot znamenje iztrošenosti semena kot posledice promiskuitetnega vedenja, prostitucije in seveda masturbacije (Ryan in Jethá 2013, 244).

Negativen odnos do masturbacije so v osemnajstem stoletju prevzeli tudi zdravniki, prva dejanska uporaba besede onanizem pa sega v leto 1716 in masturbacijo pojmuje kot rezultat disfunkcije, njene posledice pa v obliki raznih bolezni in telesne iznakaženosti. Do leta 1729 pa je bila t.i. post-masturbacijska bolezen že uveljavljena kot resna izčrpavajoča bolezen z grotesknimi simptomi. (Planned Parenthood Federation of America 2003, 2) Na podlagi verskih naukov so zdravniki menili, da je masturbacija slab užitek, zato so opozarjali na grotesken vpliv samo-zlorabe, ki je zajemal vse od norosti do neplodnosti (Richardson in drugi 2013, 131).

V poznem viktorijanskem obdobju je še vedno veljalo stališče o otroštvu kot dobi nedolžnosti, med katero je vsakršno zanimanje za seksualnost veljalo za nezdravo, kar pa je nehote vsililo tudi odkritje otroške seksualnosti, pri čemer je poglavitno skrb predstavljal masturbirajoči otrok (McLaren 1999, 24). V tistem času je večina zahodne kulture namreč zavzemala stališče, ki je zanikalo vsakršno misel na otroško spolnost (Ryan in Jethá 2013, 278). V strahu pred infantilno samo-zlorabo so materam svetovali o ustreznem zgodnjem usposabljanju potomcev. Miselnost iz devetnajstega stoletja, da posameznikova poraba fiziološkega kapitala rezultira v fizični in psihični izčrpanosti, je bila močno prisotna tudi v dvajsetem stoletju. Samo-zloraba je veljala za bolj destruktivno od koitusa, saj vsako poželenje lahko sproži njeno neomejeno ponavljanje. (McLaren 1999, 24–25)

Robert Baden-Powell je v delu *Scouting for boys* (1908) med drugim opisoval tudi različne predloge najboljših načinov preprečevanja okužbe s samo-zlorabo. Tudi F. Arthur Sibly je s podobno negativnostjo izjavil, da mokre sanje niso normalne in celo razglasil masturbacijo za simptom nečistega notranjega življenja. Razširjenost nečistosti med fanti je pripisoval pomanjkanju smernic odraslih, obenem pa je opozarjal, da samo-zloraba škoduje živčevju in možganom, sčasoma privede do oslabelega in kratkega življenja ter je odgovorna za zapeljevanje, prostitucijo in zakonske razveze. Sibly je pozival k manj diskretnosti in več pogovora staršev s sinovi, saj naj bi bili fantje v primeru nepravočasne rešitve pred samo-zlorabo obsojeni, da postanejo "grozljiv zakonski material". Nekateri samooklicani seksualni strokovnjaki so določenim skupinam ljudi celo svetovali, naj se ne poročijo. Po njihovem mnenju sklenitev zakonske zveze tako ni bila priporočljiva za homoseksualce, fetišiste in pogoste masturbatorje. Seksualno neprivačnim ali nevrotičnim ženskam pa so svetovali celo celibat, saj naj se njihova vrsta ne bi smela reproducirati. Tedanji pisci priročnikov o zakonski zvezi so odločno zagovarjali, da so zagotavljali informacije za obrambo "normalne" seksualnosti, pri čemer so še posebej poveličevali potentno moško heteroseksualnost. (McLaren 1999)

Zahodni medicinski svet je ustvaril koncept post-masturbacijske bolezni, ki naj bi med drugim povzročala tudi impotenco. Posledica ženske masturbacije naj bi bila razvoj nenaravno povečanega, penisu podobnega klitorisa, ali izguba privlačnosti. Veljalo je tudi prepričanje, da je fizična škoda, povzročena z masturbacijo, masturbatorja naredila nesposobnega konzumacije zakonske zveze ali reprodukcije. Namen teh umetno izumljenih groženj je bil preprečiti masturbacijo preko strahu in občutka krivde. Masturbacijska anksioznost je vrhunec dosegla v začetku dvajsetega stoletja. Generacija, ki je odraščala v tem obdobju, se je tudi najbolj bala

potencialnih zdravstvenih posledic, ki naj bi jih povzročala masturbacija. (Kontula in Haavio-Mannila 2003, 51–52)

Le redki zdravniki, kot na primer Anglež James Paget (1814-1899), so zavračali nevarnosti masturbacije. F. R. Sturgis (1845-1919), profesor medicine na mestni univerzi v New Yorku, ki je leta 1902 študijo posvetil "seksualnim pohabljenecem združenih narodov", se je celo upal šaliti na račun domačnosti ročnega užitka. Večini zdravnikov na prelomu stoletja pa se je zdelo varneje, da tiho sledijo mnogo bolj konservativnim stališčem. (McLaren 1999, 26)

Na začetku dvajsetega stoletja je otroško spolno eksperimentiranje končno pričelo pridobivati nekaj zagovornikov. Havelock Ellis je kritiziral načrtno vzbujanje strahu, povezanega z masturbacijo, in je trdil, da masturbacija samo v skrajnih primerih predstavlja kakršenkoli omembe vreden problem. (McLaren 1999, 27) Ellisovo delo *Studies in the Psychology of Sex* (1897) je bila prva knjiga, ki je poskušala zavrniti nekatere uveljavljene predsodke o masturbaciji. Ključni prispevek Ellisa je dokumentiranje vseprisotnosti masturbacije med ljudmi skoraj vseh ras in ne glede na življenjske pogoje. (Bullough 2002, 30–31) Ellis je zaradi še vedno prisotnega močnega vpliva negativnega kulturnega odnosa do masturbacije tudi sam ostal nekoliko prestrašen zaradi posledic pretirane masturbacije, a je vztrajal, da je lahko škodljiva samo trajna in nenehna masturbacija. (Bullough 2002, 31; Kontula 2009, 96)

V Franciji je »Dr Caufeynon« v knjigi *L'Onanisme chez l'homme* (1902) predstavil ugotovitev, da so se vznemirjenje, imaginacija in dednost kot vzroki za samo-zlorabo začeli naslavljeni šele po izidu Tissotejevih del. Kljub priznavanju, da je pretirana masturbacija lahko škodljiva za celotno telo, pa knjigo zaključi s trditvijo, da sta delo in gibanje primernejša od terorja in mehanskih modifikacij, ki so jih predlagali nekateri zdravniki v devetnajstem stoletju, ter da so fantje ob odkritju žensk tako ali tako skoraj vedno opustili tovrstno navado. (McLaren 1999, 27) Tudi Walter Franklin Robie je bil o sprejemanju masturbacije za tiste čase nenavadno odkrit. Poudarjal je, da večina njegovih zaupnikov masturbatorjev ni utrpela negativnih posledic ter obenem opozarjal, da je masturbacija nedvomno manj tvegana od spolnega odnosa, ki vključuje nevarnost spolno prenosljivih bolezni. Kot neetičnega zaradi izpostavljanja resničnim tveganjem je zavrnil tudi Freudov predlog, da naj moški olajšanje raje iščejo pri prostitutkah. (McLaren 1999, 28)

Kljub redkim izjemam pa so bila negativna stališča glede masturbacije nadalje prisotna še v obdobju med obema vojnama, čeprav so nekateri pisci knjig o spolni vzgoji v štiridesetih letih prejšnjega stoletja argumentirali, da so bojazni, ustvarjene s strahom o masturbaciji, slabše od

same prakse le-te. Še vedno pa nihče ni odkrito izpostavljala pozitivnih učinkov masturbacije. Francoski seksualni reformator René Allendy je celo trdil, da so z namenom preprečevanja masturbacije v Parizu še v štiridesetih letih obstajale samostanske šole, kjer so dekleta morala spati v steznikih in z zvezanimi rokami. Predvsem otroci in mladostniki so bili že od malih nog naučeni sramovanja lastnega seksualnega vedenja. Splošno razširjeni miti, ki so povzročali zaskrbljenost med otroci v Angliji v štiridesetih letih, so vključevali tudi idejo, da poljubljanje lahko vodi do nosečnosti, da samozadovoljevanje povzroča izgubo krvi in da dojenček pride iz trebuha. Nevednost, sram in številni miti so posledično zamglili razumevanje mnogih mladih ljudi. (McLaren 1999)

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je Michel Foucault o masturbaciji pisal kot o enem izmed ključnih področij prohibicije in napeljevanja k diskurzu, masturbacijski užitek pa naj bi bili produkt poskusov njihovega preprečevanja. V t.i. represivni hipotezi Foucault dokazuje poskuse preprečevanja masturbacije pri fantih v osemnajstem in devetnajstem stoletju, preko katerih so vprašanja o spolnosti posredno zapolnila celo vrsto na videz nepovezanih področij vsakdanjega življenja. Zatiranje in dušenje otroške seksualnosti je nadomestila vpletenost otrok v mrežo diskurzov, s čimer pa je bila praksa masturbacije prenesena na prosto, kjer so otroci lahko bili spremljani, neomejeno diskutirani in nadzirani. Pri tem lahko opazimo obojestransko intenziteto vznemirjenja: na eni strani s strani staršev zaradi nadzorovanja in razkritja ter na drugi strani s strani otrok zaradi pritegovanja pozornosti in kljubovanju avtoriteti, ki jim je želela preprečiti užitek. (Richardson in drugi 2013, 131)

Sigmund Freud in njegovi somišljeniki so užitek in rekreativno spolnost opredeljevali kot način pridobivanja erotičnega zadovoljstva, ki naj bi ga izkusili kot dojenčki, in vračanje nazaj v stanje polnosti, kjer lahko pobegnemo pred družbenimi omejitvami. V tem smislu psihoanalitični pogledi na užitek oblikujejo iskanježitka kot infantilno željo po odstopanju od družbene realnosti, pri čemer pa je masturbacija šibka oblika spolnosti, s katero naj bi moški tvegali ne le upad spolne moči, temveč tudi razvoj spolne nevroze. (Richardson in drugi 2013, 132)

V Ameriki se je doktor medicine John Harvey Kellogg (1852-1943), slavni izumitelj koruznih kosmičev, skladno z moralno avtoriteto njegovega poklica čutil dolžnega, da starše podučil o pravilni spolni vzgoji otrok (Ryan in Jethá 2013, 279). Pri tem je izčrpno pojasnjeval najrazličnejše zdravstvene posledice masturbacije, ki so zajemale vse od prebavnih motenj in zaprtosti, do že predhodno omenjene zamgljenosti vida in norosti. Dejal je, da se potrebe lahko

nadzorujejo s petnajst-minutnim namakanjem spolovil v mrzli vodi pred spanjem in uživanjem nestimulativne hrane – kot na primer nadvse priročnih koruznih kosmičev za zajtrk. Povsem sadistično izživiljanje pa je Kellogg izkazal s priporočanjem neomrtvičenega obrezovanja dečkov in sežiganja klitorisa deklic s karbolno kislino. Tudi Grahamovi krekerji so se popularizirali na podoben način, saj so bili komercialno promovirani prav preko njihovih domnevnih proti-masturbacijskih lastnosti. Obenem pa se je razvil tudi širok spekter milo rečeno nenavadnih mehanskih in električnih naprav, patentiranih za preprečevanje masturbacije in nočnih erekcij s pomočjo električnih šokov ali bodic na notranji strani cevi za nošenje na penisu. (Spiegelhalter 2015, 107) Številni starši so tako po nasvetih tovrstnih strokovnjakov, ki so masturbacijo predstavljali kot rušilni faktor civilizirane družbe, svoje otroke s poskusi zatiranja sleherne trohice seksualnosti neusmiljeno podvrgli tako telesnemu kot tudi duševnemu trpinčenju (Ryan in Jethá 2013, 278).

Tako kot Kellogg so tudi nekateri drugi zdravniki kot način preprečevanja samo-oskrunitve zagovarjali obrezovanje, ki se je v dvajsetem stoletju predvsem v Združenih državah močno populariziralo (McLaren 1999, 26). Poseg obrezovanja je iz objektivnega zdravstvenega vidika le redko nujen, na žalost pa se je močno razširil in vzklik ravno iz proti-masturbacijskih kampanj Kellogga in drugih somišljenikov tistega časa (Ryan in Jethá 2013, 279).

Poskusi urejanja hedonističnih aktivnosti so bili pogosto predstavljeni kot ukrepi za posameznikovo lastno dobro ali za dobrobit družbe (Richardson in drugi 2013, 131). Dejstvo je, da je masturbacija samo-osredotočena in je njen glavni namen individualni užitek. To vedenje naj bi posledično kršilo etiko številnih družb, ki zahtevajo delo in žrtvovanje za skupno dobro. Masturbacija pa velja za preveč sebično in preveč osredotočeno na lastni užitek za doprinos k skupnim dobrim. (Coleman 2002, 8)

3.3 Konec panike?

Proti-masturbacijski ukrepi so se obdržali vse do leta 1972, ko je Ameriško medicinsko združenje masturbacijo končno razglasilo za del »normalnega« spolnega vedenja in razvoja mladostnikov, ki ne potrebuje zdravstvene oskrbe (Planned Parenthood Federation of America 2003, 4–5; Ryan in Jethá 2013, 279). K zmanjševanju masturbacijske panike je prispevalo več dejavnikov, ključna pa sta bila razvoj bakterijske teorije bolezni ter odkritje povzročiteljev gonoreje in sifilisa konec devetnajstega stoletja. Do konca tega stoletja so bile prepoznane tudi tri stopnje sifilisa in končno se je sprejelo dejstvo, da je njegova povzročiteljica bakterija (in

kasneje tudi virusi) in ne preprosto aktivno spolno življenje ali izguba semenske tekočine kot posledice masturbacije. (Bullough 2002, 30)

Z napredkom medicinskega, fiziološkega, psihološkega in seksološkega znanja v dvajsetem stoletju je večina oblasti naposled le zavrnila trditve, da masturbacija povzroča fizične motnje. Kljub temu pa je bilo veliko opozicije še vedno prepričane, da je masturbacija bodisi posledica bodisi povzročiteljica duševnih motenj. V poznih štiridesetih in zgodnjih petdesetih letih dvajsetega stoletja je Alfred Kinsey s sodelavci objavil rezultate več kot petnajst let trajajočih raziskav človeškega spolnega vedenja. Najpomembnejši doprinos tega dela sta bili med drugim tudi normalizacija masturbacije in zmanjševanje z njo povezane stigme. Aktivna normalizacija masturbacije se je nadaljevala z Williamom Mastersom in Virginio Johnson, ki sta zaslužna za slikovite opise avto-manipulacijskih tehnik za moške in ženske. Kljub vsemu pa je bilo zmotno prepričanje o nevarnosti pretirane masturbacije v šestdesetih letih dvajsetega stoletja še vedno močno prisotno. (Spiegelhalter 2015, 111–112)

Tako kot večina spolnih praks tudi masturbacija v zahodni kulturi zavzema protisloven prostor. Po eni strani se zagovarja kot najvarnejša spolna praksa, v kateri je posameznik lahko udeležen, saj med drugim ne vključuje tveganja spolno prenosljivih bolezni in nezaželene nosečnosti, obenem pa pripomore tudi k zmanjševanju stresa in spodbujanju zdrave samozavesti. Po drugi strani pa se masturbacija še vedno dojema kot problematična praksa, ki vodi do neuspeha v šoli, nezmožnosti vzpostavljanja pomembnih razmerij in sčasoma tudi do odvisnosti. Masturbacija je predmet sramote in se šteje za nekaj, kar je treba početi na skrivaj – prav sram pa je tudi ključni element v reprezentacijah popularne kulture. (Richardson in drugi 2013, 129–130)

Kljub dejstvu, da naj bi bila v enaindvajsetem stoletju stopnja strpnosti med ljudmi višja, pa mnogi še vedno za samoumevno dojemajo predpostavko, da so nekatere prakse inherentno boljše kot druge. Kakorkoli, poznomoderne zahodne družbe se za odkrivanje te hierarhije bolj nagibajo k naravi, biologiji oziroma znanosti spolnosti in ne več k slepi veri. Masturbacija ne predstavlja več neizogibne poti h grozotam med mladimi, temveč je spodbujana s strani številnih knjig, revij in časopisov ter tudi na spletu. (Weeks 2010, 91) Masturbacija je postala splošno priznana kot naraven in pomemben vidik zdravega človeškega seksualnega razvoja. Tudi med raziskovalci je splošno sprejeto dejstvo, da so ti domnevni negativni učinki masturbacije večinoma temeljili na starodavni verski ortodoksni in mitologiji. To pa še ne pomeni, da je širši kulturni odnos do masturbacije v celoti pozitiven, saj masturbacija še vedno

zavzema presenetljivo stopnjo kontroverznosti za prakso, ki je dokazano popolnoma varna in zdrava. (Watson in McKee 2013, 451)

V določenih primerih so tovrstne spremembe posledica ponovne znanstvene presoje, večinoma pa predvsem moralnih in političnih sprememb s strani dobro organiziranih kampanj (Weeks 2010, 91). Z napredkom razumevanja vzrokov spolno prenosljivih bolezni in njihovih simptomov ter pod močnim vplivom umetnikov, feminističnih gibanj in gibanj za pravice homoseksualcev se je postopoma spremenil tudi pogled na masturbacijo (Gerressu in drugi 2008, 2).

Strokovnjaki ocenjujejo, da več kot 90% moških in več kot 80% žensk redno masturbira. Torej lahko rečemo, da je masturbacija ena izmed najbolj vsakdanjih oblik spolne sprostitve in navidezno tudi najbolj "normalnih", a je kljub vsemu ta osebni užitek še vedno vir precejšnje tesnobe in dezinformacij pri posameznikih (Richardson in drugi 2013, 129). Čeprav mnoge kulture že sprejemajo masturbacijo kot običajen del človeške spolnosti pa še vedno obstaja dolgotrajna percepcija v zahodni družbi, da je ta spolna praksa sramotna in problematična aktivnost. Kljub temu pa masturbacija ostaja najpomembnejši vir orgazmičnega spolnega užitka pri mladih. Medtem ko promocija masturbacije ostaja kontroverzna, pa je sama masturbacija fizično in psihično varna spolna praksa, ki prej ali slej postane del seksualnega repertoarja večine odraslih in igra pomembno vlogo pri sposobnosti vzpostavljanja zrelih intimnih odnosov. (Kimmel in Plante 2004, 99) Masturbacija je prav tako predstavljena kot način, s katerim ljudje v poznejšem življenju izpolnijo svoje spolne potrebe, če imajo težave pri iskanju novih spolnih partnerjev (Zamboni in Crawford 2002, 124; Gerressu in drugi 2008, 1).

Odnos do masturbacije se je zagotovo spremenil na pozitiven način. Masturbacija velja za pozitiven vidik spolnega zdravja, ki spodbuja zavest o seksualnosti in varnosti individualnosti ter – zdaj, ko so slepota, norost, lepljive roke in mozolji končno izključeni kot stranski učinki – zagotavlja užitek brez s partnersko spolnostjo povezanih tveganj. Kljub temu pa presenetljiv delež družbene stigme še vedno ostaja, kar lahko opazimo v številnih primerih iz vsakdanjega življenja. Na primer ko je Joycelyn Elders, imenovana s strani predsednika Billa Clintona kot prva temnopolta predsednica Službe za javno zdravstvo Združenih držav na tiskovni konferenci prejela vprašanje o možnosti obravnavanja masturbacije kot varne spolne aktivnosti. Njen odgovor, da je to del človeške seksualnosti, ki bi se je morda celo morali učiti, je bil tako kontroverzen, da jo je Clinton deset dni kasneje odpustil. Vsesplošnega navdušenja ni požel niti letak angleške nacionalne zdravstvene službe iz leta 2009, ki si je drznil predlagati, da imajo

tudi najstniki spolne odnose, ker so pač preprosto prijetni. Hkrati pa je s sloganom "orgazem na dan odžene zdravnika stran" najstnikom priporočal redno masturbacijo in zato prejel precej slab sprejem s strani širše javnosti. Ostanki tabuja so tako očitni še več kot tri stoletja po vzponu Onanije. Skrbi o masturbaciji kot nepravi spolnosti so še vedno prisotne, kar pa sicer lahko pove več o naši težavi z užitkom kot o tem, kaj sploh pomeni masturbirati. (Richardson in drugi 2013, 131; Spiegelhalter 2015, 115–116)

4 Masturbacija in ženske

Tako kot načeloma velja za vse vidike ženske seksualnosti je tudi zgodovina ženske masturbacije mnogo manj poznana kot moška. Nedvomno pa sta ženska masturbacija in posledično tudi njen užitek predstavljala večji problem kot moška masturbacija, ker je šlo v tem primeru za skrit in neviden užitek, ki ne pušča opaznih sledi in je zaradi tega še toliko bolj neobvladljiv in nenadzorljiv (Mitrović 2015, 131). Prav zato, ker ne vključuje porabe semenske tekočine, so tudi moralisti o ženski masturbaciji le redko razpravljali (Eisenberg 2016, 778). Akademska kulturna zgodovina na temo masturbacije se je navadno osredotočala predvsem na moške, saj je odkritih le malo zgodovinskih informacij o ženskah in masturbaciji. Razen redkih izjem, ko se je ženska masturbacija sicer pojavila v umetnosti¹ in literaturi, vključno z interpretacijami slik čarovnic in prostitutk kot avtonomnih subjektov spolnega užitka ter poezijo iz poznega devetnajstega stoletja, ki se nanaša na masturbatorke, se je zgodovinska pozornost v večji meri osredotočala na moško masturbacijo. Večina informacij, ki jih imamo o ženski seksualnosti, v veliki meri tako izhaja iz zdravniških evidenc. V viktorijanskem obdobju so zdravniki kompulzivne ženske masturbatorke diagnosticirali z norostjo in jih pošiljali na zdravljenje v psihiatrične bolnišnice. Čeprav si je Freud drznil predlagati, da tako moški kot tudi ženske lahko občutijo spolno napetost in da zrele ženske lahko doživijo vaginalni orgazem, pa je bilo le malo znanstvene pozornosti namenjene ženskemu masturbacijskemu vedenju in izkušnjam. (Fahs in Frank 2014, 242)

Podobno kot moška je bila tudi ženska masturbacija v antiki spodbujana, dopuščena ali prezrta. Bali so se, da bi bile ženske, ki niso imele rednih spolnih odnosov z navadnimi smrtniki, morda prisiljene v spolne odnose s hudičem, zato jim je bilo dovoljeno masturbirati. Nadalje pa so ženske po mnenju nekaterih klasičnih medicinskih in znanstvenih avtoritet morale masturbirati,

¹ Na primer: zadnji del ustvarjalnega opusa Gustava Klimta po letu 1905 vsebuje številne erotične risbe na temo avtoerotičnosti ženskega telesa – vendar pa razen redkih izjem v času njegovega življenja ta dela niso bila razstavljena oziroma predstavljena javnosti zaradi občutljivih, marginalnih in tabuiziranih motivov, ki so bili še do nedavnega v evropski umetnosti iz razstav popolnoma izključeni (Mitrović 2015).

da bi ostale zdrave. Že prej omenjeni Galen, prevladujoča medicinska avtoriteta rimskega imperija, je ugotovil, da naj bi maternica imela biološko željo po nosečnosti in da bi ženska brez spolnih odnosov trpela. Trdil je, da naj bi ženske v maternici tvorile izloček, podoben moškemu semenu, katerega hramba je privedla do kvarjenja krvi in posledično do histerije. (Bullough 2002, 21–22)

Masturbacija z umetnimi penisi iz usnja in drugih materialov je bila poznana v antiki in renesansi, dokazi o dejanskem obstoju tovrstne prakse pa so dostopni posredno preko njene prepovedi s strani srednjeveških krščanskih pisateljev. Klasična kitajska kultura je bila ena najbolj tolerantnih do ženske seksualnosti, zabeležena pa je tudi masturbacija z različnimi predmeti, vstavljenimi v nožnico, vključno z majhnimi kroglicami, posebnimi instrumenti iz lesa in slonovine s priloženimi svilenimi trakovi za uporabo dveh žensk skupaj ali individualno. Ženska masturbacija samo z roko (tj. klitoralna stimulacija) je bila sicer dokumentirana že v antiki, a vse do devetnajstega stoletja ni bila več omenjena. V viktorijanski dobi je ženska spolna želja predstavljala grožnjo, ženska masturbacija pa naj bi povzročala teror. Klitorektomija oziroma kirurška odstranitev klitorisa se je množično uporabljala za zdravljenje masturbacije zlasti v Angliji in Združenih državah. Operacija je bila v zahodni kulturi nazadnje izvedena leta 1937 v Združenih državah, kot sredstvo zagotavljanja zvestobe možu pa je še vedno aktualna v Afriki. (Eisenberg 2016, 777–778) Britanski ginekolog Isaac Baker Brown je leta 1858 javnost razsvetlil s tezo o pretirani vznemirjenosti živčevja kot glavnega povzročitelja večine ženskih bolezni. Baker Brown je v podporo svoji trditvi izpostavil osem zaporednih stopenj bolezenskih posledic ženske masturbacije, in sicer: histerija, razdražena hrbtenica, histerična epilepsija, kataleptični napadi, epileptični napadi, idiotizem, maničnost in smrt. Kot najboljše sredstvo preprečevanja usodnega razvoja bolezni do gotove smrti pa je predlagal kirurško odstranitev klitorisa. Kljub temu, da so njegove metode klitorektomije v britanski medicini sčasoma izgubile veljavo, pa so njegova dela signifikantno vplivala na medicinsko prakso v Združenih državah, kjer so klitorektomijo izvajali še dolgo v dvajseto stoletje. (Ryan in Jethá 2013, 244–245)

Konceptualizacija ženske seksualnosti kot popolnoma pasivne je trdila, da naj dekleta in ženske ne bi imele interesa za spolne odnose, kaj šele za masturbacijo (Richardson in drugi 2013, 133). Ženska (hetero)seksualnost je zgodovinsko gledano morala izpolnjevati enega od dveh namenov: reprodukcijo ali moški spolni užitek. Oblikovanje ženske seksualnosti na ta način ženskam ne omogoča osredotočanja na lastne spolne želje in užitek. Dejansko ta ozka konceptualizacija žensko masturbacijo predstavlja kot povsem nepomembno ali celo pretirano.

(Bowman 2014, 363) Skladno s tem sta se ohranjala dva seksualna pogleda na žensko: kot deviško, aseksualno mati ali kot padlo žensko – prostitutko (Dodson 1972, 8). Relativna nevidnost ženske masturbacije je vplivala predvsem na zavest žensk glede diskurza, razmišljanja in samega vključevanja v prakso masturbacije (Fahs in Frank 2014, 241). Longitudinalne raziskave so pokazale, da so moški pozitivno idejo o masturbaciji v povprečju sprejeli pet do deset let prej kot ženske (Kontula in Haavio-Mannila 2003, 56).

Tudi klasična razlaga evolucijske psihologije ženskega libida se opira na prepričanje, da je ženski spol izbirčen, plašen in zadržan. Skladno s to teorijo se pomen spolnosti pri ženskah pripisuje predvsem varnosti v partnerski zvezi, ne pa telesnemu užitku kot takemu. Veljalo je tudi prepričanje o gotovem razpadu družbe, če bi ženske delovale pod enako močnim vplivom spolnega nagona kot moški. Kar je pri tem zanimivo pa je dejstvo, da si moški navkljub neprestanim zagotovilom o ženskah kot nespolnih bitjih vseeno na različne načine prizadevajo obvladovati ženski libido. Globalna kampanja za nadzor nad ženskim libidom se historično kaže na različne načine, med drugim v srednjeveškem sežiganju čarovnic, oblačenju deviških pasov in dušenju s korzeti, še vedno prisotni mutilaciji genitalij, oblačenju v čador, zmerjanju s pohlepniimi vlačugami, razglašanjem za bolnice s paternalističnimi medicinskimi diagnozami (na primer histerija in nimfomanija) ter zatiranju s posmehovanjem nad z lastno spolnostjo velikodušno žensko. (Ryan in Jethá 2013, 49)

Histerija velja za eno prvih formalno opisanih bolezni, saj je razprava o njej aktualna že vse od Hipokratovega časa v četrtem stoletju pred našim štetjem, prav tako pa je omenjena v vseh medicinskih besedilih o ženskem zdravju od srednjega veka do leta 1952, ko je bila končno izbrisana iz seznama medicinskega besednjaka. Vse do začetka dvajsetega stoletja pa je veljala za eno najpogostejše diagnosticiranih bolezni v Veliki Britaniji in Združenih državah. (Ryan in Jethá 2013, 241)

Ironično pa je, da je medicinska stroka ženskam, diagnosticiranim s histerijo, začela predpisovati neke vrste medenično masažo z namenom sproženja t.i. histeričnega napada – kar preprosto povedano pomeni, da so zdravniki pacientke seksualno stimulirali do orgazma. Tovrstno zdravljenje naj bi bila po ugotovitvah zgodovinarke Rachel Maines aktualna in zelo običajna praksa vse od Hipokratovih časov pa do dvajsetih let prejšnjega stoletja. Zdravniki, ki so masiranje večinoma izvajali sami, so se pri tem soočali s številnimi težavami, saj naj bi bila tehnika izredno težavna tako za učenje kot tudi za samo izvajanje. A se je zdravljenje izplačalo, saj so ženske po oceni iz leta 1873 predstavljale največje tržišče terapevtskih uslug, pri čemer

naj bi bilo kar petinsedemdeset odstotkov Američank diagnosticiranih s histerijo. Skladno s prepričanjem o neobstoju ženskega libida pa o rezultatu medenične masaže zdravniki seveda niso pisali kot o ženskem orgazmu, temveč raje o "živčnem paroksizmu". Da bi se zdravnikom olajšalo izvajanje terapije se je razvila vrsta vibratorjev za uporabo v medicini in kasneje tudi v intimnosti doma. Model na parni pogon je bil leta 1902 nadomeščen z električno različico, prav tako pa velja za peti električni pripomoček, ki je bil odobren za domačo uporabo – v tem primeru seveda zgolj za samozdravljenje. Petnajst let kasneje pa je bil vibrator v ameriških gospodinjstvih že bolj pogost od opekača. (Ryan in Jethá 2013, 241–243; Spiegelhalter 2015, 109)

Zdravniki nikoli niso javno priznali, da je bila njihova terapija v večji meri dejansko seks in ne medicina, hkrati pa jim je kljub vsem dokazom na dlani uspelo ohranjati prepričanje o šibkosti in nevoljnosti ženske seksualnosti. Za edino sprejemljivo zunajzakonsko spolnost žensk je veljala zgolj ta medicinska terapija, za kar je poskrbela absolutna prepoved masturbacije med ženskami in vztrajno zagotavljanje, da imajo "normalne" ženske bore malo spolnega poželenja. Vsakršen približek ubeseditvi dejstva, da ženske dejansko uživajo oziroma celo potrebujejo orgazemsko sprostitev, bi za moške predstavljala nezaslišan šok, za ženske pa ponižanje. (Ryan in Jethá 2013, 244)

Dvajseto stoletje je prineslo izrazite spremembe različnih vidikov seksualnosti v zahodnem svetu, zlasti na področju seksualnosti žensk. Takšne spremembe je mogoče razložiti samo v sociokulturnem smislu in najverjetneje odsevajo zmanjšanje družbenega zatiranja ženske seksualnosti, ki je spremljalo tudi druge pomembne spremembe glede vloge žensk, vključno s povečano sposobnostjo nadzora nad lastnim reproduktivnim življenjem. (Bancroft in drugi 2011, 725)

Pri zmanjševanju masturbacijske stigme so vodilno vlogo prevzele Betty Dodson, Joani Blank in druge feministke, ki so poskušale pomagati ženskam pri kvantitativnem in kvalitativnem vidiku doseganja orgazmov (Eisenberg 2016, 777–778). Aktivistka in umetnica Betty Dodson je v sedemdesetih letih izpostavila prakso masturbacije kot pomemben element emancipacije žensk (Fahs in Frank 2014, 242). Trdila je, da se represija žensk dejansko začne in nanaša neposredno na masturbacijo ter izpostavlja dejstvo, da dvojni standard, ki dovoljuje moško spolno izražanje in zatira žensko seksualnost, nedvomno vključuje tudi masturbacijo. Iz tega je izhajala, da ima masturbacija lahko pomembno vlogo tudi pri preusmerjanju procesa in doseganju emancipacije in svobodne izbire. Še vedno se je podpiralo mišljenje, da ženska

masturbacija zmanjša njeno seksualnost, da je to nezrelo dejanje, ki ga nikakor ne bi smele prakticirati ob rednih spolnih odnosih s partnerjem in da bi spolni užitek morale dobiti zgolj v okviru moške penetracije, ne pa same s stimulacijo klitorisa. Spolna osvoboditev izpod okov tovrstnih pogledov je bila tako ključna za splošno emancipacijo žensk, pri čemer pa je masturbacija imela ključno vlogo pri spolni osvoboditvi in uničenju paralizirajočih spolnih vlog. Dodsonova je poudarjala, da se ženske tekom procesa odkritega zagovarjanja masturbacije in razkrivanja mitov o tej praksi sčasoma začenjajo počutiti manj zastrašene in bolj samozavestne tako o sebi kot o pripadajočih pravicah. (Dodson 1972)

Šele v zadnjih nekaj desetletjih poteka intenzivno spodbujanje ženske masturbacije kot oblike seksualne in politične emancipacije ter kot sredstva za raziskovanje užitka pri doseganju spolne izpolnitve. Masturbacijski projekti drugega vala feminizma so opozarjali, da je odgovornost vsake ženske razumeti svoje možnosti za užitek ter da mora zagotovo posedovati vedenje o dosegu orgazma. Ženska ekspresivnost seksualnih interesov je postala izjemno opazna v zadnjih dveh desetletjih, del te prepoznavnosti pa se je vzpostavil tudi preko usmerjanja na ženske kot aktivne potrošnice, še zlasti na rastočem trgu spolnih igrač. Spolne igrače predstavljajo del rastočega diskurza ženskega seksualnega samo-odkrivanja, ki je pripomogel k oblikovanju nove ženske spolne identitete. Tradicionalno zgolj objekti seksualnega diskurza in spolne produkcije so ženske s tem postale spolni subjekti in potrošnice same po sebi. Doslej se je uporaba spolnih igrač omejevala na zamenjavo "prave" spolnosti oziroma za terapevtsko zdravljenje histerije ali nezmožnosti orgazma, pri čemer pa se je izključevalo pojmovanje v smislu pripomočkov, ki zagotavljajo ločene in popolnoma samostojne užitke. (Richardson in drugi 2013, 133–134)

Pri razvoju marketinškega sloga, osredotočenega na ženski spol, je izredno pomembna omemba inovatorke Ann Summers. Zabave njenega podjetja niso bile zgolj prostor medsebojne prodaje spolnih igrač, ampak so nudile tudi priložnost za pogovor o spolnih praksah in užitkih, ki so zajemali vse od masturbacije do partnerske spolnosti z uporabo igrač. McCaughey in French menita, da je Ann Summers močno prispevala k širjenju ženskih pričakovanj o orgazmu, užitku in krejitvi moči, s čimer je uporaba spolnih igrač postala varna, masturbacija pa je prešla v javno sfero na način, ki se ne sklicuje na škodljivost samo-zlorabe ali občutke sramu. (Richardson in drugi 2013, 139)

Hkrati z nekaterimi revolucionarnimi študijami na področju spolnosti se je pojavila tudi zbirka manjših psiholoških raziskav, ki so preučevale ženske masturbacijske prakse. Ugotovitve teh

študij so žensko masturbacijo povezovale z negativnimi občutki kot so krivda, depresija, patološka deviantnost, neatraktivnost in promiskuiteta. Nekatere novejšje študije pa so žensko masturbacijo in orgazem kot rezultat masturbacije povezale z drugimi pozitivnimi vidiki življenja žensk, zlasti s spolnim zadovoljstvom, izboljšanjem razpoloženja, zmanjšanjem simptomov menopavze, čustveno inteligenco in boljše genitalno samopodobo. Opazne spremembe kažejo na postopno uveljavljanje novega, bolj pozitivnega pogleda na žensko masturbacijo. (Fahs in Frank 2014, 242–243)

Masturbacija je v poznomodernih zahodnih družbah v veliki meri osvobojena versko zaznamovanih občutkov krivde, niti ni več eden izmed glavnih virov številnih zdravstvenih strahov, a ob prakticiranju le-te še vedno lahko zaznamo ne ravno zanemarljive občutke krivde (Bozon in Leridon 1996, 262). Številne raziskave namreč kljub več kot očitni razširjenosti masturbacije kot spolne prakse še vedno odkrivajo povezavo med spolnim samozadovoljevanjem in negativnimi občutki krivde ali sramu, še posebej med mladimi ženskami (Baćak in Štulhofer 2011; Carvalheira in Leal 2013). Omembe vredno je tudi dejstvo, da je ženska masturbacija najbolj pod-poročana praksa med vsemi spolnimi praksami (Bozon in Leridon 1996).

Ne glede na morebitne občutke krivde pa raziskave ugotavljajo, da ženska ob masturbaciji svojo seksualnost doživlja na način, ki ni skladen s prevladujočimi pričakovanji ženskosti ali ženske seksualnosti. Ob tem svojih misli ne obremenjuje s skrbjo za reprodukcijo ali preprečevanjem nosečnosti, hkrati pa tudi z nobenim drugim užtkom kakor samo z njenim lastnim. Ženske, ki pogosteje masturbirajo, imajo boljše spolno (samo)zavedanje in sproščenost z lastnim telesom, saj lahko pridobijo več znanja o njihovi genitalni anatomiji in spolnem odzivu. (Bowman 2014, 364–365)

Kljub dejstvu, da se je spolno vedenje obeh spolov precej približalo, pa tudi novejšje raziskave ugotavljajo, da je masturbacija še vedno daleč od tega, da bi postala sestavni del ženskega spolnega repertoarja, ki je tako vsakdanji kot je za moške; prav tako še ni praksa, ki bi jo ženske zlahka priznale partnerju. Raziskave ugotavljajo tudi, da ženska masturbacija ostaja tabu tema predvsem za tiste ženske, ki so nezadovoljne s kakovostjo in količino spolnih odnosov, kar nekateri razlagajo kot dojemanje masturbacije v kontekstu spolnega življenja v smislu sporočila nezmožnosti partnerja, da zadovolji njene potrebe, ali celo kot znak nezvestobe. (Kraus 2017)

5 Raziskovanje masturbacije

Raziskovanje statistike spolnosti oziroma seksualnosti ima na splošno dokaj pestro zgodovino. Ključni oblikovalci začetkov zgodovine spolne statistike so William Acton, ki je v šestdesetih letih devetnajstega stoletja med pohajanjem po Londonu štel prostitutke; F.S. Brockman, ki je leta 1902 objavil prvo spolno raziskavo o masturbaciji med člani zveze Young Men's Christian Association; in Magnus Hirschfeld, ki je leta 1903 berlinske delavce intervjuval o spolni usmerjenosti. Nadalje je Alfred Kinsey z izvedbo izjemne študije pretresel Ameriko in Shere Hite je podala analizo ženske seksualnosti, nato pa je prišlo obdobje HIV/AIDS in s tem tudi boja za finančno podporo tovrstnih raziskav. (Spiegelhalter 2015, 11–12)

Masturbacija je sestavni del človeške spolnosti, vendar pa je bilo izrecno tej temi namenjenih le nekaj večjih empiričnih raziskav. Opuščanje ideje o raziskovanju masturbacije je verjetno rezultat dolge zgodovine močnih družbenih in verskih prepovedi masturbacije (Zamboni in Crawford 2002, 124) oziroma prepričanja, da je raziskovanje tako intimnega vedenja preprosto pretežno in preveč invazivno glede na prevladujoče družbene norme o seksualni zasebnosti (Kimmel in Plante 2004, 99). Tudi v novejših spolnih raziskavah se kljub vedno bolj liberalnemu odnosu do spolnosti zbira le malo podatkov o masturbaciji, saj ideja spolne samozadovoljitve še vedno predstavlja tabu (Dekker in Schmidt 2002, 37).

Leta po koncu druge svetovne vojne in pred izbruhom seksualne revolucije so bila zaznamovana z vrtincem nasprotujočih si kulturnih tokov. Na eni strani so družboslovci napovedovali pomembne premike v spolnem vedenju, na drugi strani pa so nasprotniki vztrajno poskušali zanikati realnost spreminjajočih se spolnih navad. (McLaren 1999, 143) Masturbacijski miti so bili v zahodnih družbah končno izpodbijani v seksualni revoluciji, ki se je začela v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. V tistem času sta se razcveteli znanost na področju seksualnosti in dostopnost novih virov informacij, področje spolnosti in vrednote pa so postale predmet ponovnega ocenjevanja, na podlagi katerega so se razvile tudi spolne raziskave. Masturbacija ni postala le sprejemljiva, temveč je bilo njeno prakticiranje celo priporočeno kot posebna tehnika spolne terapije. Namesto enačenja z nevarnim grehom je bila masturbacija opredeljena kot vrlina, s katero lahko posameznik spodbuja dobro počutje in spretnosti spolne interakcije. Predpostavljalo se je, da je ta premik vplival zlasti na masturbacijske navade boljše izobraženih, ki so imeli boljši dostop do novega znanja. (Kontula in Haavio-Mannila 2003, 53; Kontula 2009, 96–97)

Katherine Davis je leta 1929 zbrala podatke o spolnem življenju 2200 ameriških žensk ter na podlagi rezultatov razkrila visoko stopnjo ženske masturbacije in uporabe kontracepcijskih sredstev. Na podlagi raziskave, s katero je ugotovila, da je 60% neporočenih vprašanih masturbiralo, med katerimi sta dve od treh žensk to navado še vedno šteli za moralno ponižujočo, je želela spodbuditi liberalen pogled na žensko avtoerotiko. (McLaren 1999, 146; Spiegelhalter 2015, 110)

V obdobju po drugi svetovni vojni je bilo Kinseyevo ime močno povezano s škandaloznimi seksualnimi odkritji. Kot biolog je Kinsey zavrnil kategorizacijo kakršnegakoli biološkega delovanja kot "nenormalnega", saj naj bi bil ta izraz le konstrukt filozofov in duhovnikov. Kinsey je ugotovil, da kar ti strokovnjaki imenujejo nenormalno vedenje, se pojavlja v 60-75% populacije. (McLaren 1999, 143–144) Kinsey in njegovi sodelavci so bili tako med prvimi, ki so dokumentirali masturbacijske prakse. Na splošno je bil skeptičen do teoretične psihoanalize in tudi do stališča, da je ženska masturbacija zgolj infantilni nadomestek za pravi spolni odnos. Ena glavnih Kinseyevih statistik je bila, da ima od 92% do 96% moških izkušnje z masturbacijo, pri čemer so bili odstotki višji pri anketirancih z višjo izobrazbo, kar je potrdilo, da samozloraba in tudi drugi »nenaravni« elementi spolnega repertoarja (na primer oralni spolni odnos) niso zgolj značilnost nižjih razredov. (Kimmel in Plante 2004, 99; Spiegelhalter 2015, 111) Iz odgovorov moških anketirancev o spolnem repertoarju je Kinsey ugotovil, da je tekom njihovega življenja "pravi heteroseksualni spolni odnos" zasedal šele četrto mesto; masturbacija, mokre sanje in heteroseksualno ljubkovanje so bili pred njim. Kinsey je tako sklenil, da je masturbacija vseprisotna in, čeprav so psihiatri še vedno neradi priznali, tudi povsem neškodljiva. (McLaren 1999, 145)

Kinseyeva študija *Sexual Behavior in the Human Female* je ob izidu leta 1953 sprožila novo senzacijo. Podobno kot je ugotovila Davis dvajset let pred tem v prav tako neslučajnem vzorcu, je tudi on poročal, da je 60% žensk na neki točki v življenju masturbiralo. Vedno navdušen nad ekstremi je Kinsey odkril štiri ženske, ki so poročale o masturbiranju vsaj tridesetkrat v enem tednu, kljub temu pa je bila povprečna pogostost pri mladih samskih ženskah enkrat na dva tedna in pol, ter enkrat na vsakih pet tednov pri mladih poročenih ženskah. (Spiegelhalter 2015, 111–112) Morda najpomembnejša ugotovitev te študije, ki je temeljila na skoraj 8000 subjektih, pa je ponovno odkritje pomembnosti klitorisa za ženski užitek. Skladno s tem je Kinsey vodil zagovarjanje masturbacije proti psihoanalitikom, ki so vztrajali pri mišljenju, da ženske potrebujejo usposabljanje v vaginalnem odzivu. Prav tako je zavrnil trditvi, da je vaginalni orgazem mit ter da ima masturbacija škodljiv vpliv na spolnost. (McLaren 1999, 146)

Robert Latou Dickinson, eden izmed opaznejših ameriških raziskovalcev, je za razumevanje dogajanja med orgazmom uporabil poseben električni vibrator. Šlo je za stekleno cev v obliki penisa, ki je omogočala vpogled v dogajanje in spremembe med žensko masturbacijo. Njegovo delo z električnim vibratorjem sta nadaljevala William Masters in Virginia Johnson. V njunem delu *Human Sexual Response* iz leta 1966 sta zagotovila znanstveno utemeljitev za zahtevo po spolnem užitku, ki so jo ženske v vsakdanjem življenju tudi že začele izražati. V nasprotju s Kinseyem njun fokus pozornosti ni bil usmerjen zgolj na klitoris, temveč sta opozorila na pomen stimuliranja celotnega vaginalnega območja. Trdila sta, da je z učenjem tehnik, kot je na primer orgazmoterapija, ter s poučevanjem masturbacije, možno ignorirati kulturno pogojevanje in se izogniti obremenjenosti s psiho. Nova ortodoksnost, da enostavna penetracija ženski ne zagotavlja zadovoljstva, pa je vodila do izbruha številnih spolnih knjig za samopomoč. (McLaren 1999, 177–178)

Kasnejše študije so se večinoma osredotočale na pridobitev podatkov o tem, kolikšno število ljudi masturbira, kako pogosto in kako so se naučili, mnoge pa so temeljile predvsem na ameriških študentih. Število posameznikov, ki so kdaj masturbirali, je po različnih raziskavah precej variiralo, večina študij pa je pokazala bistvene razlike med spoloma, v smislu, da masturbira več moških (med 80% in 93%) kot žensk (med 46% in 72%). Večina pa je bila enotnih, da se masturbacija prične zgodaj in da se je večina tistih, ki so poročali o izkušnjah z masturbacijo, s to prakso seznanila že do zgodnjih najstniških let. (Kimmel in Plante 2004, 99; Spiegelhalter 2015, 111)

Iz del Mastersa in Johnsonove je izhajala tudi Shere Hite, katere prva knjiga *The Hite Report on Female Sexuality* (1976) je razkrivala nezadovoljstvo žensk z moškim neodzivanjem oziroma pomanjkanjem recipročnosti v spolnosti (McLaren 1999, 178). Hite je feminizem vključila v znanost o spolnosti in ugotovila, da so razmere v seksualnosti odražale neenake razmere v družbi na splošno. Ločevala je masturbacijo od partnerske spolnosti in kritizirala način, na katerega naj bi masturbacija delovala kot nadomestna spolnost. (Fahs in Frank 2014, 242) Njene anketiranke so poročale, da je masturbacija oziroma klitoralna stimulacija bistvenega pomena ter da večina z vaginalno penetracijo ne doseže orgazma. Kljub vsemu pa se je večina ob tem počutila krivo, ker naj ne bi delovale družbeno ustrezno. Hite je tako sklenila, da so moški že imeli svojo seksualno revolucijo, ženske pa so jo šele začenjale. (McLaren 1999, 178)

V letih 1966, 1981 in 1996 so na Oddelku za raziskovanje spolnosti na univerzi v Hamburgu izvedli tri raziskave o spolnem vedenju univerzitetnih študentov. Raziskava iz leta 1996 je v okviru raziskovanja masturbacije v stalnem razmerju na podlagi podrobne analize masturbacijske pogostosti v zadnjih štirih tednih pokazala majhne razlike med študenti, ki so živeli v spolno zadovoljujočem odnosu in med samskimi. Poleg tega pa so študentje, ki so živeli v stalnem razmerju, masturbacijo doživljali nekoliko bolj pozitivno kot tisti, so živeli sami. Rezultati teh raziskav kažejo na dejstvo, da je masturbacija pri obeh spolih izgubljala stigmo nadomestka za pravi spolni odnos in pridobivala nov status ločene oblike spolnega vedenja kot prosto dostopne, samozadostne in avtonomne oblike spolnosti, ki se redno prakticira tudi takrat, ko je partnerska spolnost del običajnega življenja. (Dekker in Schmidt 2002)

Prva večja raziskava spolnega vedenja v Franciji, ki je vključevala tudi vprašanje masturbacije, je bila raziskava Simon iz leta 1970. Nato pa so leta 1992 izšli izsledki druge nacionalne raziskave Analysis of Sexual Behaviour in France (v nadaljevanju: ACSF). Raziskavi se med seboj razlikujeta tako v zastavljenih ciljeh kot tudi v metodologiji, obe pa sta zelo malo pozornosti posvečali masturbaciji. Raziskava Simon je vsebovala samo eno vprašanje o življenjski (ne)izkušnji z masturbacijo, raziskava ACSF pa je vključevala dve vprašanji glede pogostosti masturbacije. Najbolj presenetljivi rezultati raziskave ACSF zadevajo homoseksualnost in masturbacijo. Izsledki so pokazali, da je velik del prebivalstva (tri četrtine) v času raziskave menil, da je masturbacija sprejemljiva; pri tem so moški menili, da je ženska masturbacija enako sprejemljiva, medtem ko so jo ženske dojemale kot manj sprejemljivo. V okviru povezave med poročano prakso masturbacije in njeno družbeno sprejemljivostjo je ta raziskava odkrila, da je več moških, ki se jim je masturbacija zdela popolnoma sprejemljiva, tudi pogosteje poročalo o masturbaciji. Te rezultate lahko navežemo na obstoj konsistence med posameznikovimi reprezentacijami in vedenjem. Med ženskami vseh starosti je bila sprejemljivost masturbacije veliko večja kot samo prakticiranje, medtem ko je bilo to neskladje med prakso in masturbacijo manj opazno pri moških. (Bozon in Leridon 1996)

V rojstnem kraju onanizma, Veliki Britaniji, so se rodile tudi ene največjih in najbolj natančnih znanstvenih raziskav spolnega vedenja, imenovane The National Survey of Sexual Attitudes and Lifestyles (v nadaljevanju: Natsal). V letih 1990 in 1991 izvedena prva raziskava Natsal je prvotno predvidevala tudi vprašanja o masturbaciji, vendar so se njeni ustvarjalci pri oblikovanju dejanskega vprašalnika tej ideji odpovedali. Razlog za opustitev vprašanj o masturbaciji je bil, da naj bi se razprava o tej praksi srečala z odporom in zadrego na strani anketirancev. V sledečih raziskavah Natsal-2 (v letih 1999–2001) in Natsal-3 (v letih 2010–

2012) pa so vključili tudi vprašanje o masturbaciji. V raziskavi Natsal-3 je 66% moških in 33% žensk poročalo o masturbaciji v zadnjih štirih tednih. Najbolj očitna razlika, kot je bilo ugotovljeno že pri večini drugih raziskav s tega področja, je bila med spoloma. Pogostost masturbacije je bila približno dvakrat višja pri moških kot pri ženskah, čeprav ne gre izključiti možnosti pod-poročanja pri ženskah. Razlikovanje med izsledki druge in tretje raziskave lahko predstavlja dejansko spremembo v vedenju, vendar pa so avtorji mnenja, da je interventno desetletje prispevalo k večji družbeni sprejemljivosti in priznavanju masturbacije. Podrobnejša analiza podatkov Natsal-2 razkriva večjo pogostost masturbacije pri tistih z višjo izobrazbo in nižje odstotke med bolj vernimi – kar pa je med drugim skladno tudi z ugotovitvami Kinseyevih raziskav. (Spiegelhalter 2015, 113–114)

Kljub relativno visoki razširjenosti masturbacije v Natsal-2 in drugih raziskavah je individualna spolnost še vedno dejanje, ki ostaja nekoliko stigmatizirano, o katerem se ne razpravlja tako odkrito kot o drugih spolnih praksah in ki je povezano z miti in občutki krivde. Zato je mogoče, da v raziskavah pristranskost glede družbene sprejemljivosti privede tudi do nekaterih pod-poročanj. (Gerressu in drugi 2008, 10)

5.1 Masturbacija v okviru partnerske zveze

Dosedanje raziskave masturbacije so le redko pojasnjevale vlogo te prakse v kasnejši spolni aktivnosti na podlagi osebnih značilnosti masturbirajočih mladih. Še bolj redke študije so obravnavale povezavo med samozadovoljevanjem in drugimi spolnimi aktivnostmi, pri čemer pa večina ugotavlja, da masturbacija ni povezana z drugim spolnim vedenjem. (Kimmel in Plante 2004, 100)

Pred več kot pol stoletja so Kinsey in njegovi sodelavci pretresli svet z raziskavami, ki so pokazale, da je masturbacija pogosta spolna aktivnost in več kot očitno nepatološka. Njihove prelomne raziskave so sprožile nastanek številnih študij, ki so zavračale prepričanja, ki so bila dolgo časa uveljavljena v znanosti in so vplivala na oblikovanje kulturnih odnosov in tudi na samo prakso. V poznomodernih zahodnih družbah je v znanosti popolnoma jasno, da so nekdanj zaznani negativni učinki masturbacije na zdravje v večini temeljili na starodavni verski ortodoksnosti in mitologiji. Vse več raziskav je dokumentiralo, da se masturbacija začne zgodaj in predstavlja pomemben element zdravega spolnega razvoja. Mnogi posamezniki se o svojem lastnem telesu in spolni odzivnosti učijo prav z masturbacijo tekom adolescence in dobe mlade odraslosti. Praksa masturbacije pa se nadaljuje tudi tekom celotnega življenjskega cikla. Mnogi odrasli tako še vedno masturbirajo, čeprav so v zakonski zvezi in imajo nenehen dostop do

partnerske spolnosti. Masturbacija je lahko koristna tudi starejšim ljudem, ki nimajo razpoložljivega partnerja, predvsem pri vzdrževanju spolnih funkcij. Masturbacija je povezana tudi z orgazmično sposobnostjo, zdravo spolno funkcijo in spolnim zadovoljstvom v partnerski zvezi. Masturbacija predstavlja sredstvo za povečanje sproščenosti z lastnim telesom in samospoštovanja, kar pa je bistvenega pomena za zmanjšanje anksioznosti v medosebnih spolnih kontekstih ter za izboljšanje sproščenosti s seksualnostjo in povečanje spolnega zadovoljstva. Prav tako zmanjšuje pritisk, da sta partnerja seksualna samo skupaj ter zagotavlja spolno zadovoljitev za posameznika, kadar njegov partner ni zainteresiran za spolne odnose ali tisti čas ni na voljo. (Coleman 2002, 6–7)

Kot edina spolna praksa, ki je vedno na voljo tudi samski osebi, je masturbacija pogosto povezana z osamljenostjo. Čeprav za nekatere posameznike sicer lahko predstavlja preferenčno prakso pa je masturbacija vsebovala stigmo in bila v okviru partnerske aktivnosti močno zanemarjena. Tako kot na primer tudi homoseksualnost je bila dolgo zatirana zaradi prepričanja, da je nasprotna človeškemu odnosu. Vendar pa masturbacija ni le prijetna aktivnost za posameznika ali par, temveč lahko celo prispeva k izboljšanju partnerskega razmerja. (Eisenberg 2016, 778)

V okviru pojasnjevanja odnosa med masturbacijo in spolnim vedenjem v partnerski zvezi oziroma predvsem vaginalnim in analnim spolnim odnosom obstaja t.i. teorija spolnega nagona, ki sega vsaj v čas Kinseyevega raziskovanja. V skladu s to teorijo naj bi bila masturbacija in spolni odnos le dva izmed mnogih potencialnih spolnih izidov, v katerega se lahko usmerja domnevno enotni spolni nagon. Temeljna hipoteza teorije spolnega nagona je, da sta pogostost masturbacije in spolnih odnosov v obratnem razmerju, torej da več masturbacije pomeni manj spolnih odnosov. To pa pomeni, da naj bi ženske in moški z aktivnim spolnim življenjem v partnerski zvezi redkeje prakticirali masturbacijo kot samski. Vsekakor se pogostost masturbacije ob rednem dostopu do spolnega partnerja lahko zmanjša, vendar pa velika večina novjših raziskav zavrača teorijo spolnega nagona in celo nakazuje na pozitivno povezavo med masturbacijo in partnersko spolnostjo. (Pinkerton in drugi 2002) Med drugim je tudi Kinsey ugotovil, da niti zakonska zveza ne pomeni nujno konec masturbacije: 22% poročenih 36- do 40-letnikov je namreč masturbiralo, kar je v okviru celotnega vzorca njegove raziskave predstavljalo 13% (Spiegelhalter 2015, 111).

Arafat in Cotton sta leta 1974 ugotovila, da je skoraj polovica njunega vzorca študentov ob redni spolni aktivnosti s partnerjem poročala o manj pogosti masturbaciji in to povezala z

ugotovitevijo, da je pri nekaterih mladih masturbacija z vstopom v partnersko razmerje nadomeščena s partnersko spolnostjo. Na podlagi tega sta avtorja oblikovala dva modela razlage masturbacije v odnosu do partnerske spolnosti. Prvi je model zamenjave oziroma nadomestitve, pri katerem se masturbacijska aktivnost preneha ali zmanjša ob partnerski spolnosti, drugi pa je model dopolnitve, kjer se masturbacija ohrani kljub drugim partnerskim spolnim aktivnostim. Fantje, ki so v zadnjem mesecu pred njuno raziskavo imeli spolne odnose so masturbirali redkeje kot tisti, ki v tem času niso imeli spolnih odnosov, kar pa ni veljalo pri puncah. Te ugotovitve kažejo, da je pri fantih prevladoval model zamenjave, saj je spolni odnos kot prednostna spolna praksa zamenjal masturbacijo, pri puncah pa je bila situacija ravno obratna. (Kimmel in Plante 2004, 100)

Nadomestni model predpostavlja, da sta masturbacija in partnerska spolna aktivnost obratno povezana, kar pomeni, da je masturbacija sredstvo za porabo spolne energije, kadar partnerska spolna aktivnost ni mogoča bodisi zaradi pomanjkanja partnerja bodisi zaradi nezmožnosti partnerja za želeno pogostost spolnosti. Nadomestni model masturbacijo vidi kot presežek spolnih želja, ki niso izpolnjene s partnersko spolno aktivnostjo. Komplementarni model pa domneva, da masturbacija ne nadomešča, temveč dopolnjuje oziroma še poveča partnersko spolno aktivnost. Po tem modelu masturbacija izboljšuje ali le dopolnjuje partnersko spolno življenje in se lahko celo prakticira v povezavi s partnersko spolnostjo. Ideja za tem modelom je, da partnerska spolnost spodbuja željo po dodatni spolnosti in spolni aktivnosti, vključno z masturbacijo. Nasprotno pa naj bi pomanjkanje partnerske spolnosti zmanjšalo splošno željo (ali zaznano potrebo) za spolno aktivnost. Nekateri drugi avtorji pa so masturbacijo zaznali kot avtonomni vir spolne izpolnitve, ki ni povezan z razpoložljivostjo ali pogostostjo partnerske spolnosti, temveč gre za popolnoma drugačen način, s katerim posameznik lahko raziskuje svojo seksualnost ali izpolnjuje spolne želje. Vsako od teh razlag podpira tudi nekaj ugotovitev različnih empiričnih podatkov. Neka študija je ocenjevala številne spolne raziskave v različnih evropskih državah in je ugotovila, da masturbacija ni povezana s partnerskim statusom, vendar pa je opozorila, da so se perspektive o masturbaciji, ki so se oblikovale v adolescenci, nadaljevale skozi življenjski potek in vplivale na posameznikovo prakso masturbacije kot avtonomnega načina pridobivanja spolnega užitka. Zato je prezgodaj dokončno skleniti odnos med masturbacijo in partnersko spolno aktivnostjo kot substitucijsko ali komplementarno. Namesto tega, kot je ugotovila neka študija, odnos lahko deluje na oba načina s heterogenimi učinki. (Regnerus in drugi 2017, 2112–2113)

Tudi podatki iz prej omenjene raziskave Natsal-2 ne podpirajo ideje o masturbaciji kot nadomestku za partnersko spolnost, vsaj ne pri ženskah. Ravno nasprotno je bilo med ženskami poročanje o masturbaciji povezano s poročanjem o pogostejši spolni aktivnosti in večjim številom spolnih partnerjev. Poleg tega so ženske, ki so poročale o številnih spolnih praksah in/ali o sproščenosti glede pogovora o spolnosti s partnerjem, bolj verjetno poročale tudi o pogosti masturbaciji v zadnjih štirih tednih. Za razliko od žensk pa so tisti moški, ki so poročali o vaginalnem spolnem odnosu v zadnjih štirih tednih, manj pogosto poročali o masturbaciji kot tisti, ki niso poročali o tej spolni aktivnosti. Pri moških se je tako verjetnost masturbacije zmanjšala s povečano pogostostjo partnerske spolnosti tudi med tistimi, ki so poročali o manjšem uživanju v spolnosti s trenutnim partnerjem. (Gerressu in drugi 2008, 10–12) Kot že omenjeno je potencialno najbolj zanimiva ugotovitev raziskave Natsal-2, da je bilo pri ženskah aktivnejše spolno življenje povezano s pogostejšim masturbiranjem, medtem ko je bila povezava nasprotna pri moških. Avtorji so tako zaključili, da se je težko izogniti sklepu, da masturbacija za mnoge predvsem heteroseksualne moške lahko v določeni meri predstavlja nadomestek za vaginalne spolne odnose, medtem ko je masturbacija pri ženskah del širšega repertoarja seksualne izpolnitve, ki dopolnjuje in ne le nadomešča partnerske spolne odnose. (Gerressu in drugi 2008, 12; Spiegelhalter 2015, 114)

V raziskavi na Finskem iz devetdesetih let prejšnjega stoletja je bilo ugotovljeno, da je bila masturbacija najpogostejša pri moških, ki so bili v času raziskave samski. Leta 1999 sta dve tretjini samskih moških poročali o masturbaciji v zadnjem mesecu. Moški, ki niso živeli skupaj s svojo partnerko, so se glede na pogostost masturbacije v zadnjem mesecu uvrstili na drugo mesto, na tretje pa kohabitirajoči moški. Poročeni moški so najmanj pogosto masturbirali. Delno je do teh razlik lahko prispevala različna povprečna starost ljudi z različnimi statusi razmerja. Masturbacija se je v devetdesetih letih povečala v vsaki vrsti teh razmerij, najbolj vidno pa med poročenimi. Pri ženskah so bile razlike med kohabitiranjem, ločenim življenjem v dvoje in samskimi majhne, pri čemer so poročene ženske masturbirale dvakrat manj pogosto kot poročeni moški. Vendar pa se je pogostost masturbacije pri poročenih ženskah v devetdesetih letih skorajda podvojila (iz 13% na 21%). Zdi se, da vedno več moških in žensk nadaljuje z masturbacijo tudi po sklenitvi zakonske zveze. Pogostost masturbacije se je v sklopu teh finskih raziskav povečevala v vsaki kategoriji razmerja od ene raziskave do druge. Prav tako se je pogostost povečevala tudi v razmerjih, ki so trajala dlje časa. Nekateri so se za masturbacijo zanimali tudi v razmerju, ki je trajalo več kot 40 let, kar je skoraj vedno pomenilo zakonsko zvezo. (Kontula in Haavio-Mannila 2003, 69)

Novejše raziskave pa so ugotovljale tudi, da kohabitirajoči pari oziroma posamezniki z rednimi spolnimi partnerji poročajo o visoki stopnji tako masturbacije kot tudi partnerskih spolnih aktivnosti v obliki penetracijskega vaginalnega, oralnega in analnega spolnega odnosa (Pinkerton in drugi 2002; Planned Parenthood Federation of America 2003; Robbins in drugi 2011). Obenem pa je status partnerskega odnosa še posebej povezan s frekvenco masturbacije med ženskami, saj naj bi aktivno spolno življenje spodbujalo ženski spolni nagon (Baćak in Štulhofer 2011, 249).

Raziskava iz leta 2007 je pokazala, da se odstotki med mladimi ženskami in moškimi, ki so masturbirali, niso signifikantno razlikovali glede na dolžino trajanja razmerja. To pomeni, da v primerjavi z razmerji, ki trajajo več kot deset let, vprašani niso aktivneje masturbirali na začetku razmerja. Med anketiranci srednjih let pa je bila masturbacija nekoliko aktivnejša v razmerjih, ki so trajala več kot šest let, medtem ko pri razmerjih nad 20 let razlika ni bila več opazna. Med ženskami so se razlike pojavile le v razmerjih, ki so trajala več kot 20 let, pri katerih je bila pogostost masturbacije manjša. Te ženske pa so predstavljale del starejše generacije, za katero lahko rečemo, da se ob prevladujoči masturbacijski stigmi ni naučila aktivne prakse masturbacije. (Kontula 2009, 105)

Masturbacija lahko kompenzira za nedosegljive spolne odnose, dopolnjuje (oziroma poveča) obstoječo partnersko spolno aktivnost, ali pa ima le malo povezave z njo. Našli smo dokaze, ki podpirajo kompenzacijsko razmerje med masturbacijo in frekvenco spolnosti za moške, ter komplementarnega med ženskami, vendar je bila vsaka povezava tako neznatna kot tudi odvisna od tega, kako dosledni so bili udeleženci pri samo-poročanju o pogostosti spolnih odnosov. (Regnerus in drugi 2017, 2111)

Nekateri kljub temu menijo, da masturbacija predstavlja nadomestilo za »prave« spolne odnose, ki v tistem trenutku zaradi nekega razloga manjkajo. S primerjavo masturbacijskih navad ljudi v različnih razmerjih različnih trajanj pa je bilo ugotovljeno, da je masturbacija za večino anketirancev neodvisen del njihove spolne aktivnosti. Nekateri raziskave kažejo, da se je masturbacija sčasoma celo povečala v dolgotrajnih zvezah. Zdi se, da masturbacija vse bolj postaja sredstvo za povečanje spolnega zadovoljstva, ki ni povezano s statusom razmerja. (Kontula in Haavio-Mannila 2003, 80)

Kljub nekaterim nasprotujočim si ugotovitvam raziskav lahko sklenemo, da se masturbacija pogosto pojavlja tudi v okviru aktivne partnerske spolnosti, saj številne raziskave potrjujejo dejstvo, da je masturbacija del širšega spolnega repertoarja oziroma spolnih praks in ne le

nadomestek za partnerske spolne odnose (Carvalheira in Leal 2013, 349). V skladu z idejo, da masturbacija povečuje samozadostnost in samozavest, se izboljšana samo-identiteta in samospoštovanje obravnavata tudi kot ključna dejavnika za vzpostavljanje intimnosti z drugimi. Zato je masturbacija lahko orodje za krepitev posameznikove sposobnosti za partnersko intimnost. Skratka, masturbacija je lahko pot do povečanja spolne sproščenosti, zadovoljstva in splošnega zdravja. (Coleman 2002, 9) Povezava samozadovoljevanja z drugim spolnim vedenjem oziroma spolnimi praksami pa kaže na to, da masturbacija ni izoliran oziroma prehodni pojav, temveč je pomembna sestavina celotnega spektra posameznikove spolnosti (Robbins in drugi 2011, 1090).

6 Empirični del

Iz teoretičnih izhodišč, predstavljenih v prejšnjih poglavjih, izhaja tudi v nadaljevanju predstavljen empirični del. Empirični del temelji na analizi izsledkov lastne kvantitativne raziskave, ki je bila oblikovana za uresničitev cilja magistrskega dela, to je preveriti zastavljene hipoteze in posledično preučiti masturbacijo kot spolno prakso z vidika partnerske zveze. Poglavja, ki sledijo v nadaljevanju, uvodoma pojasnjujejo namen izvedbe raziskave, razloge za oblikovanje hipotez in pojasnjujejo metodološki pristop. Nadalje pa so predstavljeni konkretni rezultati raziskave, pri čemer je poudarek na preverjanju zastavljenih hipotez.

6.1 Cilj in namen raziskave

Namen lastne kvantitativne raziskave je nadgraditi teoretične izsledke iz sekundarnih virov in s pomočjo rezultatov anketnega vprašalnika ugotoviti tudi potencialno relevantnost raziskovanja obravnavane tematike. S kvantitativno raziskavo želimo preučiti razmerje med masturbacijo in partnersko spolnostjo, med drugim tudi z vidika spola, partnerskega odnosa, povezavo s trajanjem razmerja ter zadovoljstvom s seksualnim in partnerskim življenjem.

Cilj raziskave pa je preveriti naslednje hipoteze, ki izhajajo iz teoretičnega dela naloge.

Hipoteza 1: Vrsta partnerske zveze ni povezana s pogostostjo masturbacije.

Številne že obstoječe raziskave, predstavljene v teoretičnem delu (Pinkerton in drugi 2002; Kontula 2009; Robbins in drugi 2011; Carvalheira in Leal 2013; Spiegelhalter 2015; Kraus 2017), zavračajo tezo o spolnem nagonu in model nadomestitve oziroma predpostavko o tem, da se pogostost masturbacije v partnerski zvezi močno zmanjša ali pa se praksa masturbacije celo izloči iz posameznikovega spolnega repertoarja. Skladno s tem prva hipoteza predvideva,

da tudi na pridobljenem vzorcu lastne raziskave ne bo zaznati povezave med vrsto partnerske zveze in pogostostjo masturbacije.

Hipoteza 2: Pogostost masturbacije v partnerski zvezi ni povezana z zadovoljstvom s seksualnim in partnerskim življenjem.

Prevladujoči teoretični argumenti in nekateri empirični dokazi (Kontula 2009; Eisenberg 2016; Regnerus 2017) o masturbaciji kot svojevrstni spolni praksi znotraj celotnega seksualnega repertoarja posameznika in njenih številnih pozitivnih učinkih predstavljajo tudi temelj za oblikovanje druge hipoteze. Ta hipoteza tako predvideva, da posameznikovo zadovoljstvo tako s seksualnim kot tudi s partnerskim življenjem ni povezano s pogostostjo masturbacije v okviru partnerske zveze.

Hipoteza 3: Pogostost masturbacije in odnos posameznika do masturbacije v partnerski zvezi sta povezana s spolom.

Tudi zadnja hipoteza temelji na ugotovitvah nekaterih raziskav (Pinkerton in drugi 2002; Gerressu in drugi 2008; Baćak in Štulhofer 2011; Robbins in drugi 2011; Carvalheira in Leal 2013; Regnerus 2017) o pozitivni povezavi med masturbacijo in aktivnejšim spolnim življenjem ter posledično tudi zadovoljstvom s partnersko zvezo in spolnim življenjem predvsem pri ženskem spolu. Skladno s tem tretja hipoteza v širšem predvideva obstoj povezave med spolom in pogostostjo masturbacije znotraj partnerske zveze, kar naj bi se kazalo preko pogostosti masturbacije, zadovoljstva s seksualnim in partnerskim življenjem ter pozitivnejšega odnosa žensk do masturbacije v partnerski zvezi.

6.2 Metodologija

V nadaljevanju je predstavljeno metodološko ozadje, na podlagi katerega temeljita statistična analiza in interpretacija pridobljenih podatkov iz lastne kvantitativne raziskave.

6.2.1 Opis merskih instrumentov

Anketni vprašalnik je sestavljen iz štirih sklopov, ki poleg demografskih podatkov vključuje še vprašanja o partnerskem razmerju, spolni aktivnosti ter pogostosti masturbacije in njeni vlogi v partnerskem razmerju (glej Prilogo A). Vsa vprašanja so zaprtega tipa s podanimi možnostmi odgovora, izjemi sta le odprti tip vprašanja o letnici rojstva ter kombinirani tip vprašanja o trenutnem statusu anketiranca.

Prvi sklop vprašalnika, imenovan »partnersko razmerje«, je sestavljen iz dveh glavnih vprašanj in treh podvprašanj, namenjenih anketirancem v zakonski ali partnerski zvezi. Prvo vprašanje se nanaša na spolno usmerjenost, drugo pa na trenutni zakonski stan. Vprašalnik je v okviru opredelitve zakonskega stana predvideval pet kategorij, in sicer: zakonska zveza, izvenzakonska skupnost², ovdoveli, razvezani ter samski, nikoli poročeni. V okviru partnerske zveze je treba poudariti obstoj različnih vrst partnerskih zvez, ki jih predvideva tudi vprašalnik. Pri tem gre tako za zakonsko zvezo, skupno življenje v dvoje in ločeno življenje v dvoje. Iz praktičnih razlogov in za zagotavljanje jasnosti bomo v analizi rezultatov za vse omenjene vrste tako uporabljali izraz partnerska zveza, medtem ko med samske spadajo razvezani, ovdoveli in samski, nikoli poročeni. Vprašalnik v primeru, da je posameznik v partnerski zvezi, vključuje še tri podvprašanja glede skupnega življenja s partnerjem oziroma partnerko ter trajanja in zadovoljstva s partnersko zvezo.

Drugi sklop, imenovan »spolna aktivnost« vsebuje glavno vprašanje o posameznikovi trenutni spolni aktivnosti in v primeru le-te še tri podvprašanja, ki se nanašajo na pogostost spolnih odnosov v zadnjih štirih tednih ter zadovoljstvo s pogostostjo spolnih odnosov in s seksualnim življenjem na splošno.

Tretji sklop, imenovan »masturbacija« pa je namenjen predvsem osebam, ki so kadarkoli v življenju prakticirale masturbacijo, saj v nasprotnem primeru ne morejo podati odgovorov na preostala vprašanja. Na začetku omenjenega sklopa je v izogib nejasnostim podana opredelitev masturbacije oziroma samozadovoljevanja kot seksualne stimulacije samega sebe, ki lahko vodi do orgazma, ni pa nujno. Za vse anketirance, ki so že kdaj v življenju masturbirali, sledijo podvprašanja o starosti ob prvi masturbaciji, pogostosti masturbiranja v zadnjih štirih tednih, vedenju partnerja oziroma partnerke o njihovi masturbaciji, izbiri partnerske spolnosti, masturbacije ali kombinacije obojega kot bolj zadovoljujoče prakse ter izbiri najbolj primerne trditve o vplivu rednih partnerskih spolnih odnosov na pogostost masturbacije. V tem primeru so podane štiri trditve, in sicer:

- Ob redni spolni aktivnosti s partnerjem se pogostost masturbacije zmanjša.
- Kljub redni spolni aktivnosti s partnerjem se pogostost masturbacije poveča.
- Ob redni spolni aktivnosti s partnerjem masturbacija ni potrebna.
- Redna spolna aktivnost s partnerjem ne vpliva na pogostost masturbiranja.

² Pri kategoriji izvenzakonske skupnosti se z namenom izogiba nejasnosti nismo posluževali stroge družinskopravne definicije, temveč smo pri tem upoštevali obstoj partnerskega razmerja v širšem pomenu.

Na koncu pa sledi še vprašanje, povzeto iz znanstvenega članka *Patterns of Masturbatory Behaviour Changes* (Dekker in Schmidt 2002), namenjeno vsem anketirancem, ne glede na izkušnjo z masturbacijo ali ne. Vprašanje se nanaša na posameznikovo stališče do masturbacije v partnerskem razmerju in v bistvu meri posameznikov odnos do masturbacije v partnerski zvezi. To vprašanje ponuja naslednje možne odgovore:

- masturbacija v partnerski zvezi se ne bi smela prakticirati;
- masturbacija v partnerski zvezi se lahko prakticira, a le kot nadomestilo za spolne odnose, ko ti iz različnih razlogov niso možni;
- masturbacija je ločena oblika spolnosti sama po sebi.

Zadnji, tretji sklop pa vsebuje demografska vprašanja o spolu, letnici rojstva, tipu naselja (izbira tipa naselja namesto točnega kraja bivanja je bila uporabljena predvsem zaradi zagotavljanja večje anonimnosti in sproščenosti anketirancev ter relativne nepomembnosti točnega podatka o kraju bivanja), trenutnem statusu, najvišje doseženi izobrazbi in pomembnosti vere.

6.2.2 Zbiranje in obdelava podatkov

Raziskava je bila izvedena na priložnostnem vzorcu preko vmesnika za spletno anketiranje EnKlikAnketa, in sicer z uporabo vzorčenja na način snežne kepe (angl. snowball sampling) s pomočjo socialnega omrežja Facebook in ponudnika elektronske pošte Gmail. Anketa je bila dostopna za reševanje od 7. novembra 2017 do 19. novembra 2017 na spletnem naslovu <https://www.1ka.si/a/144265>.

Rezultati raziskave so bili za potrebe analize obdelani s pomočjo spletnega orodja EnKlikAnketa, programa za obdelavo podatkov Excel in programa za statistično analizo podatkov IBM SPSS Statistics 22.

6.2.3 Opis vzorca

Povabilu k sodelovanju v anketi se je s klikom na povezavo oziroma nagovor ankete odzvalo 967 ljudi, z izpolnjevanjem ankete je pričelo 370 ljudi, do konca pa jo je izpolnilo 300 ljudi. Med vsemi anketiranci, ki so končali anketo, je tudi dvanajst oseb oziroma 4% celotnega vzorca, ki še nikoli v življenju niso masturbirali, zato so bili za potrebe analize rezultatov izključeni iz uporabljenega vzorca. Celotni vzorec, primeren za analizo in preverjanje zastavljenih hipotez, torej vključuje 288 anketirancev.

Spolna porazdelitev uporabljenega vzorca vključuje 59% žensk in 41% moških. Povprečna starost anketirancev je 29 let, pri čemer je starost najstarejšega 62 let, najmlajšega pa 15 let. 61% anketirancev živi v mestu, 26% na vasi in 13% v primestnem naselju. Glede na trenutni status so anketiranci porazdeljeni tako, da je 47% študentov, 45% zaposlenih, 7% brezposelnih ter 1% upokojevcov. Največ anketirancev oziroma 44% ima dokončano štiriletno srednjo šolo, 30% ima univerzitetno izobrazbo oziroma drugo bolonjsko stopnjo, 14% prvo bolonjsko stopnjo, 7% višjo šolo, 3% poklicno šolo, 2% znanstveni magisterij ali doktorat ter 1% (ne)dokončano osnovno šolo. V okviru ocene pomembnosti vere je 57% odgovorilo, da le-ta za njih sploh ni pomembna, 24% da je malo pomembna, 15% da je precej pomembna in 5% da je zelo pomembna.

6.3 Rezultati raziskave

Poleg demografskih podatkov, navedenih v prejšnjem podpoglavju, je anketni vprašalnik vseboval še vprašanja o partnerski zvezi, spolni aktivnosti in masturbaciji. V nadaljevanju so predstavljeni nekateri podatki, ki sicer niso ključni za preverjanje zastavljenih hipotez, a so kljub temu relevantni za osvetlitev ozadja sodelujočih v raziskavi.

Največ anketirancev oziroma 88% je svojo spolno usmerjenost opredelilo kot heteroseksualno, 6% kot biseksualno, 5% kot homoseksualno, 2% pa o svoji spolni usmerjenosti nista bila prepričana. V času raziskave je bilo 61% anketirancev v izvenzakonski skupnosti, 14% pa v zakonski zvezi, kar skupno predstavlja 76% celotnega vzorca v partnerski zvezi. Preostalih 24% pa je bilo samskih in še nikoli poročenih, saj vzorec ni vseboval ovdovelih in razvezanih oseb. Med anketiranci v partnerski zvezi je v času raziskave 62% živelo s partnerjem oziroma partnerko, 38% pa je živelo ločeno v dvoje. Pri 38% je partnerska zveza trajala več kot eno leto do pet let, več kot deset let je partnerska zveza trajala za 21%, več kot pet let do deset let za 18%, do šest mesecev za 12% ter več kot šest mesecev do enega leta za 10%. S trenutno partnersko zvezo je bilo zelo zadovoljnih 42% anketirancev, tesno so sledili zadovoljni z 41%, nato pa niti zadovoljni niti nezadovoljni in zelo nezadovoljni z vsak po 7% ter na koncu še nezadovoljni s 3%.

V času ankete je bilo spolno aktivnih 83% anketirancev, v okviru katerih je bilo spolno aktivnih 96% poročenih in 97% oseb v izvenzakonski skupnosti ter tudi 39% samskih. Na splošno in ne glede na zakonski stan je večina oziroma 37% v zadnjih štirih tednih imelo spolne odnose štiri- do devetkrat, 29% manj kot štirikrat, 19% od deset- do petnajstkrat, 13% več kot šestnajstkrat in 3% nikoli. S pogostostjo spolnih odnosov je bilo zadovoljnih 51%, bolj pogoste spolne

odnose si je želelo 48%, preostali odstotek pa si je želel manj pogoste spolne odnose. Na splošno je bilo s seksualnim življenjem zadovoljnih 44%, 26% je bilo zelo zadovoljnih, 21% niti nezadovoljnih niti zadovoljnih, 8% nezadovoljnih in 1% zelo nezadovoljnih.

Vprašanja iz sklopa masturbacije bodo sicer podrobneje predstavljena v okviru preverjanja hipotez, na splošno pa so zanimivi tudi nekateri drugi podatki sami po sebi. Kot že omenjeno so vsi uporabljeni anketiranci iz pridobljenega vzorca že imeli izkušnjo z masturbacijo, pri čemer je 59% prvič masturbiralo pred štirinajstim letom starosti, 34% je s to prakso pričelo nekje med štirinajstim in osemnajstim letom starosti, 7% pa po osemnajstem letu starosti (glej Tabela 6.1).

Iz Tabele 6.1 je razvidno, da se je pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih v povprečju gibala nekje med nekajkrat na mesec in nekajkrat na teden. Podrobneje je povprečno v zadnjih štirih tednih 38% masturbiralo nekajkrat na mesec, 26% nekajkrat na teden, 15% manj kot enkrat na mesec, 14% nikoli in 7% vsak dan ali večkrat. Zanimiv je tudi podatek o vedenju partnerja oziroma partnerke za masturbiranje, pri čemer je 74% anketirancev v partnerski zvezi odgovorilo, da njihov partner oziroma partnerka ve, da masturbirajo. Točno polovica anketirancev je ocenila, da jim na splošno več zadovoljstva prinaša partnerska spolnost, s 44% pa sledi kombinacija partnerske spolnosti in masturbacije. Sama masturbacija pa več zadovoljstva prinaša 6% anketirancev.

Tabela 6.1: Pogostost masturbacije glede na spol in starost ob prvi masturbaciji

	Pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih - n (%)					skupaj
	nikoli	manj kot enkrat na mesec	nekajkrat na mesec	nekajkrat na teden	vsak dan ali večkrat	
<i>Spol</i>						
ženski	34 (20.12)	33 (19.53)	73 (43.20)	26 (15.38)	3 (1.78)	169 (100)
moški	7 (5.88)	11 (9.24)	36 (30.25)	49 (41.18)	16 (13.45)	119 (100)
skupaj	41 (14.24)	44 (15.28)	109 (37.85)	75 (26.04)	19 (6.60)	288 (100)
<i>Starost ob prvi masturbaciji</i>						
< 14 let	16 (9.47)	16 (9.47)	63 (37.28)	58 (34.32)	16 (9.47)	169 (100)
14-18 let	21 (21.43)	22 (22.45)	39 (39.80)	13 (13.27)	3 (3.06)	98 (100)

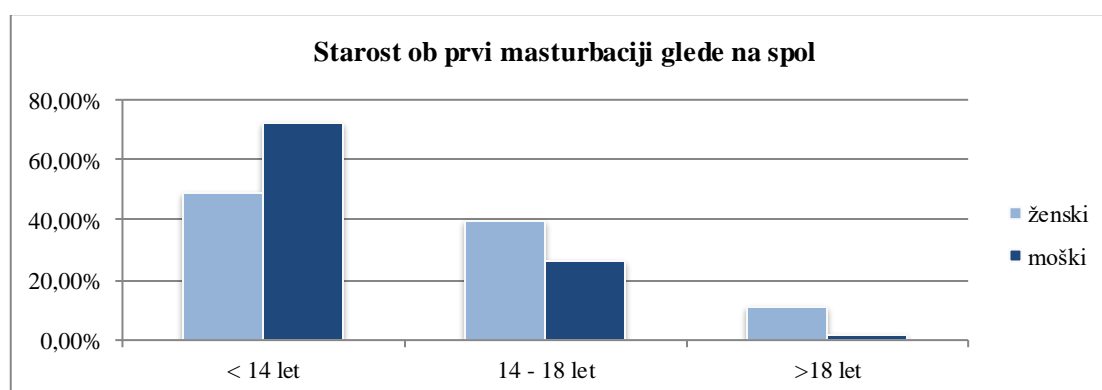
> 18 let	4 (19.05)	6 (28.57)	7 (33.33)	4 (19.05)	0 (0.00)	21 (100)
skupaj	41 (14.24)	44 (15.28)	109 (37.85)	75 (26.04)	19 (6.60)	288 (100)

Spol: hi-kvadrat (p=0,000), Cramerjev koeficient= 0,417, kontingenčni koeficient= 0,385

Starost ob prvi masturbaciji: hi-kvadrat (p=0,000), Cramerjev koeficient= 0,234, kontingenčni koeficient= 0,314³

Iz zgornje tabele (glej Tabelo 6.1), ki prikazuje razporeditev odgovorov o pogostosti masturbacije v zadnjih štirih tednih glede na spol in starost ob prvi masturbaciji, je razvidno, da je prakticiranje masturbacije pogostejše pri moških kot pri ženskah. Medtem ko se je masturbacija v zadnjih štirih tednih pri moških anketirancih v najvišjih odstotkih prakticirala nekajkrat na teden, pa se je pri ženskah nekajkrat na mesec. Obenem pa podatki iz omenjene tabele nakazujejo na vzorec, da (prva) masturbacija pri zgodnji starosti vpliva na pogostejšo masturbacijo tudi kasneje v življenju oziroma glede na podatke lastne raziskave v zadnjih štirih tednih.

Slika 6.1: Starost ob prvi masturbaciji glede na spol

Spol: hi-kvadrat (p=0,000), Cramerjev koeficient= 0,256, kontingenčni koeficient= 0,248

Vpogled v starost ob prvi masturbaciji anketirancev razkrije zanimive razlike med spoloma (glej Sliko 6.1): 49% žensk je prvič masturbiralo pri starosti manj kot 14 let, medtem ko je takrat začelo 72% moških. Po drugi strani pa je po osemnajstem letu starosti prvič masturbiralo 11% žensk in 2% moških, kar kaže na dejstvo, da ženske masturbacijo v povprečju odkrijejo kasneje v življenju kot moški.

Tabela 6.2: Pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih glede na izobrazbo in pomembnost vere

Pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih - n (%)					
nikoli	manj kot enkrat na mesec	nekajkrat na mesec	nekajkrat na teden	vsak dan ali večkrat	skupaj
-----	-----	-----	-----	-----	-----

³ Za zagotovitev veljavnosti hi-kvadrat testa smo v tem primeru uporabili rekodirane vrednosti pogostosti masturbacije.

<i>Izobrazba</i>						
OŠ ali manj	1 (33.33)	0 (0.00)	2 (66.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (100)
poklicna šola	1 (12.50)	2 (25.00)	2 (25.00)	3 (37.50)	0 (0.00)	8 (100)
štiriletna srednja šola	12 (9.38)	20 (15.63)	51 (39.84)	32 (25.00)	13 (10.16)	128 (100)
višja šola	5 (26.32)	3 (15.79)	5 (26.32)	3 (15.79)	3 (15.79)	19 (100)
visoka šola	6 (15.38)	8 (20.51)	16 (41.03)	9 (23.08)	0 (0.00)	39 (100)
univerzitetna izobrazba	15 (17.44)	11 (12.79)	30 (34.88)	27 (31.40)	3 (3.49)	86 (100)
znanstveni magisterij/doktorat	1 (20.00)	0 (0.00)	3 (60.00)	1 (20.00)	0 (0.00)	5 (100)
skupaj	41 (14.24)	44 (15.28)	109 (37.85)	75 (26.04)	19 (6.60)	288 (100)
<i>Pomembnost vere</i>						
zelo	3 (20.00)	3 (20.00)	3 (20.00)	4 (26.67)	2 (13.33)	15 (100)
precej	4 (9.52)	10 (23.81)	15 (35.71)	9 (21.43)	4 (9.52)	42 (100)
malo	10 (14.71)	16 (23.53)	25 (36.76)	14 (20.59)	3 (4.41)	68 (100)
sploh ni	24 (14.72)	15 (9.20)	66 (40.49)	48 (29.45)	10 (6.13)	163 (100)
skupaj	41 (14.24)	44 (15.28)	109 (37.85)	75 (26.04)	19 (6.60)	288 (100)

Izobrazba: hi-kvadrat ($p=0,518$)

Pomembnost vere: hi-kvadrat ($p=0,252$)⁴

Izsledki raziskave so tako pokazali, da so v zadnjih štirih tednih pogosteje masturbirali moški (kot omenjeno že v prejšnjem odstavku), kot je razvidno iz zgornje tabele (glej Tabela 6.2) pa nekoliko pogosteje tudi anketiranci z višje doseženo izobrazbo, medtem ko med tistimi, za katere je vera bolj ali manj pomembna, ni opaznih večjih odstopanj. Test značilnosti pa sicer ne kaže na povezanost izobrazbe oziroma pomembnosti vere in pogostosti masturbacije v zadnjih štirih tednih.

Tabela 6.3: Strinjanje s trditvami in stališče do masturbacije v partnerski zvezi

Strinjanje s trditvami - n (%)	
Ob redni spolni aktivnosti s partnerjem se pogostost masturbacije zmanjša.	150 (52.08)
Kljub redni spolni aktivnosti s partnerjem se pogostost masturbacije poveča.	6 (2.08)
Ob redni spolni aktivnosti s partnerjem masturbacija ni potrebna.	60 (20.83)
Redna spolna aktivnost s partnerjem ne vpliva na pogostost masturbiranja.	72 (25.00)
Masturbacija v partnerski zvezi... - n (%)	
...se ne bi smela prakticirati	7 (2.43)
...le kot nadomestilo za spolne odnose	49 (17.01)
...je ločena oblika spolnosti sama po sebi	232 (80.56)

⁴ V obeh primerih smo za zagotovitev veljavnosti hi-kvadrat testa uporabili rekodirane vrednosti izobrazbe in pogostosti masturbacije.

Zadnji vprašnji, povezani s pogostostjo masturbacije v okviru partnerske zveze, pa sta preverjali strinjanje s podanimi trditvami in stališče posameznika do masturbacije v partnerski zvezi, kar prikazuje zgornja Tabela 6.3. Za 52% anketirancev v največji meri velja, da se ob redni partnerski spolnosti pogostost masturbacije zmanjša, medtem ko 25% meni, da redna partnerska spolnost ne vpliva na pogostost masturbiranja. Nadalje 21% meni, da ob redni partnerski spolnosti masturbacija ni potrebna ter 2% da se pogostost masturbacije poveča kljub redni partnerski spolnosti. Do stališča, da je masturbacija ločena oblika spolnosti sama po sebi se je opredelilo 81%, 17% meni, da se masturbacija lahko prakticira le kot nadomestilo za spolne odnose, ko ti iz različnih razlogov niso možni, preostala 2% pa menita, da se masturbacija v partnerski zvezi ne bi smela prakticirati.

Kljub temu, da so za namene preverjanja zastavljenih hipotez iz pridobljenega vzorca izključeni odgovori dvanajstih anketirancev, ki še nikoli v življenju niso masturbirali, pa so v nadaljevanju zgolj kot zanimivost na kratko predstavljena tudi njihova stališča do masturbacije v partnerski zvezi. Da je masturbacija ločena oblika spolnosti sama po sebi meni 62%, medtem ko preostalih 38% meni, da se masturbacija v partnerski zvezi lahko prakticira le kot nadomestilo za spolne odnose, ko ti iz različnih razlogov niso možni. Nihče pa ni podprl stališča, da se masturbacija v partnerski zvezi sploh ne bi smela prakticirati.

6.4 Preverjanje hipotez

V nadaljevanju je predstavljena analiza podatkov, na podlagi katerih bomo preverjali zastavljene hipoteze. Vsako podpoglavje, ki preverja posamezno hipotezo, vsebuje splošno predstavitev podatkov, ki se navezujejo na samo hipotezo, hkrati pa tudi statistično analizo podatkov za namene testiranja povezanosti spremenljivk. Glede na to, da so vse spremenljivke v vprašalniku (z izjemo letnice rojstva) nominalnega tipa, bomo za bivariatno analizo uporabili kontingenčno tabelo s statistikami za ugotavljanje povezanosti.

Za ugotavljanje povezanosti spremenljivk bomo uporabili hi-kvadrat test, v okviru katerega bomo preverjali vrednost stopnje značilnosti ter Cramerjev in kontingenčni koeficient moči povezanosti med spremenljivkama. Maksimalna verjetnost tveganja napake oziroma stopnja značilnosti bo za namene preverjanja hipotez znašala 5%. To pomeni, da bo ničelna domneva o nepovezanosti spremenljivk na populaciji zavrnjena, če bo vrednost stopnje značilnosti enaka ali manjša od vrednosti 0.05, v nasprotnem primeru pa ničelna domneva ne bo zavrnjena.

Za zagotavljanje veljavnosti hi-kvadrat testa so bile nekatere spremenljivke rekodirane v nove spremenljivke z združenimi vrednostmi. Kategorije vprašanja o trenutnem zakonskem stanu so bile tako rekodirane v dve vrednosti, in sicer »partnerska zveza«, ki združuje zakonsko zvezo in izvenzakonsko skupnost, ter »samski«, ki vključuje razvezane, ovdovele in samske, nikoli poročene anketirance. Nadalje je bila rekodirana tudi spremenljivka trajanja partnerske zveze, pri čemer sta bili kategoriji do šest mesecev in več kot šest mesecev do dvanajst mesecev združeni v »manj kot dvanajst mesecev«; kategoriji več kot eno leto do pet let in več kot pet let do deset let v »eno leto do deset let«, kategorija več kot deset let pa je ostala enaka. Rekodirani sta bili tudi oceni zadovoljstva s trenutno partnersko zvezo in seksualnim življenjem, in sicer v nove vrednosti »zadovoljni« (zelo zadovoljni in zadovoljni), »niti-niti« (enako kot pred rekodiranjem – niti nezadovoljni, niti zadovoljni) ter »nezadovoljni« (zelo nezadovoljni in nezadovoljni). Združene so bile tudi vrednosti pogostosti masturbacije v zadnjih štirih tednih, in sicer nikoli in manj kot enkrat na mesec v »manj kot enkrat na mesec«, kategorija »nekajkrat na mesec« se ni spremenila, nekajkrat na teden in vsak dan ali večkrat pa sta bili združeni v »nekajkrat na teden ali večkrat«. Nazadnje pa smo rekodirali še spremenljivke pogostosti spolnih odnosov v zadnjih štirih tednih, pri čemer smo združili vrednosti nikoli in manj kot štirikrat v »manj kot štirikrat« ter vrednosti štiri- do devetkrat in deset- do petnajstkrat v »štiri- do petnajstkrat«, medtem ko je vrednost več kot šestnajstkrat ostala enaka kot pred rekodiranjem.

6.4.1 Hipoteza 1

Prva hipoteza predvideva, da vrsta partnerske zveze ni povezana s pogostostjo masturbacije. V tem podpoglavju so tako predstavljeni predvsem rezultati iz prvega in tretjega sklopa vprašalnika, ki se navezujejo na preverjanje hipoteze.

Spodnja tabela (glej Tabelo 6.4) prikazuje pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih glede na zakonski stan anketirancev v času trajanja ankete ter nadalje v okviru partnerske zveze še glede na status kohabitacije in trajanja zveze.

Tabela 6.4: Pogostost masturbacije glede na zakonski stan, kohabitacijo in trajanje zveze

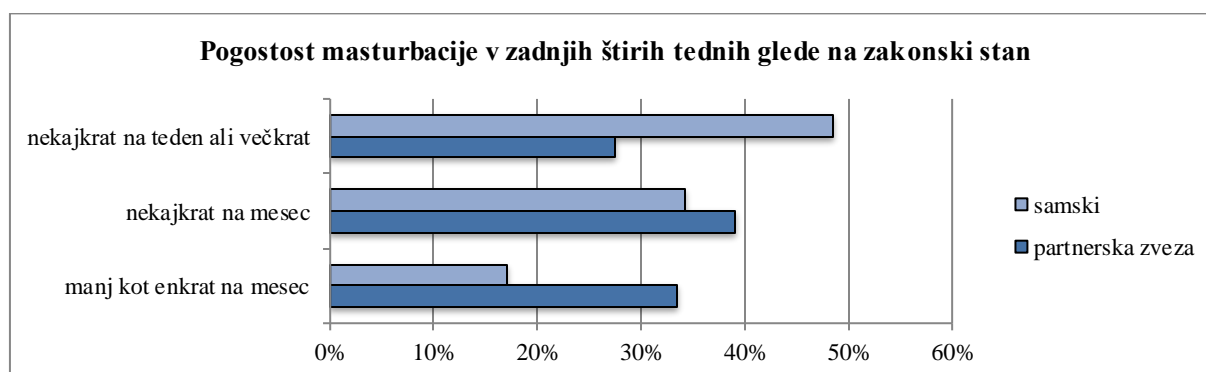
	Pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih - n (%)			skupaj
	manj kot enkrat na mesec	nekajkrat na mesec	nekajkrat na teden ali večkrat	
<i>Zakonski stan</i>				
zakonska zveza	17 (41.46)	16 (39.02)	8 (19.51)	41 (100)
izvenzakonska skupnost	56 (31.64)	69 (38.98)	52 (29.38)	177 (100)

samski	12 (17.14)	24 (34.29)	34 (48.57)	70 (100)
skupaj	85 (29.51)	109 (37.85)	94 (32.64)	288 (100)
<i>Kohabitacija</i>				
da	55 (40.74)	49 (36.30)	31 (22.96)	135 (100)
ne	18 (21.69)	36 (43.37)	29 (34.94)	83 (100)
skupaj	73 (33.49)	85 (38.99)	60 (27.52)	218 (100)
<i>Trajanje partnerske zveze</i>				
< 1 leto	12 (24.49)	23 (46.94)	14 (28.57)	49 (100)
1 - 10 let	42 (34.15)	44 (35.77)	37 (30.08)	123 (100)
> 10 let	19 (41.30)	18 (39.13)	9 (19.57)	46 (100)
skupaj	73 (33.49)	85 (38.99)	60 (27.52)	218 (100)

Zakonski stan: hi-kvadrat ($p=0,002$), Cramerjev koeficient= 0,207, kontingenčni koeficient= 0,202
 Kohabitacija: hi-kvadrat ($p=0,012$), Cramerjev koeficient= 0,202, kontingenčni koeficient= 0,198
 Trajanje partnerske zveze: hi-kvadrat ($p=0,339$)

Kot je razvidno iz tabele (glej Tabelo 6.4) lahko opazimo razlike med obema skupinama anketirancev – torej med tistimi, ki so bili v času trajanja ankete v partnerski zvezi in tistimi, ki niso bili v partnerski zvezi. Z namenom dodatne primerjave pogostosti masturbacije znotraj obeh vrst partnerske zveze smo v tem delu (poleg rekodirane pogostosti masturbacije) uporabili le rekodirano vrednost kategorije samskih. Tako poročeni kot tudi tisti v izvenzakonski skupnosti so v zadnjih štirih tednih v povprečju najpogosteje masturbirali nekajkrat na mesec, medtem ko je pogostost masturbacije pri samskih v najvišjih odstotkih opredeljena kot nekajkrat na teden. Razlike so opazne tudi pri pogostosti masturbacije manj kot enkrat na mesec, pri čemer je tako ocenilo 17% samskih anketirancev ter 41% poročenih in 31% anketirancev v izvenzakonski skupnosti. Iz omenjenega lahko tudi znotraj same vrste partnerske zveze opazimo razlike med poročenimi in osebami v izvenzakonski skupnosti. Na splošno odstotki po posameznih kategorijah pogostosti masturbacije kažejo na manj pogosto masturbacijo pri anketirancih v zakonski zvezi. Kljub temu, da so oboji pogostost masturbacije v najvišjih odstotkih ocenili kot nekajkrat na mesec, pa je nekajkrat na teden ali večkrat masturbiralo 20% poročenih in 29% v izvenzakonski skupnosti. Razlike so očitne tudi v že prej omenjenih odgovorih o masturbiranju manj kot enkrat na mesec, kjer se odstotki med poročenimi in osebami v izvenzakonski skupnosti razlikujejo za približno 10%.

Slika 6.2: Pogostost masturbacije glede na zakonski stan

Zgornji graf (glej Sliko 6.2) prikazuje združene vrednosti pogostosti masturbacije poročenih in anketirancev v izvenzakonski skupnosti v kategorijo partnerske zveze ter razvezanih, ovdovelih in samskih, nikoli poročenih, v enotno skupino samskih. Prav tako je v tem delu uporabljena tudi rekodirana spremenljivka pogostosti masturbacije, opredeljena v prejšnjem poglavju. Iz grafa je razviden upad pogostosti masturbacije pri anketirancih v partnerski zvezi oziroma večjo frekvenco pogostosti pri samskih osebah.

Tabela 6.5: Tabela povezanosti spremenljivk pogostost masturbacije* zakonski stan

Symmetric Measures		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,207	,002
	Cramer's V	,207	,002
	Contingency Coefficient	,202	,002
N of Valid Cases		288	

Vir: IBM SPSS Statistics 22.

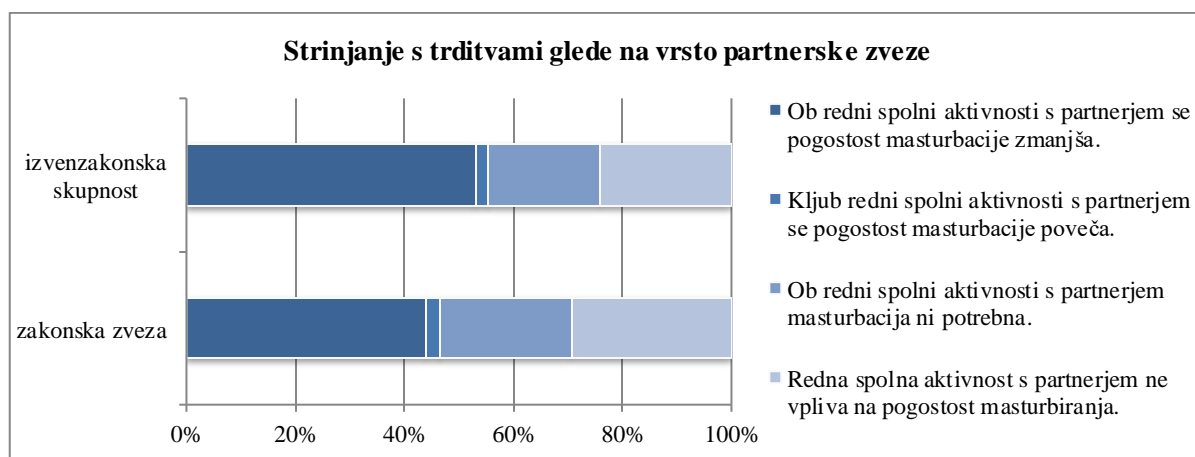
Tabela 6.5 prikazuje povezanost spremenljivk pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih in zakonski stan. Vrednost stopnje značilnosti potrjuje statistično značilnost povezanosti spremenljivk, medtem ko Cramerjev in kontingenčni koeficient nakazujeta na šibko povezanost. To pomeni, da lahko z veliko oziroma 95% (glede na zastavljeno stopnjo tveganja) gotovostjo trdimo, da med zakonskim stanom in pogostostjo masturbacije obstaja povezava.

Podrobneje so razlike glede na pogostost masturbacije znotraj kategorije anketirancev v partnerski zvezi razvidne iz prej omenjene tabele (glej Tabelo 6.4). Večina anketirancev, ki v času trajanja ankete ni živela skupaj s partnerjem oziroma partnerko (ločeno življenje v dvoje) oziroma 43% je v povprečju masturbiralo nekajkrat na mesec, medtem ko je tako pogosto to počelo 36% kohabitirajočih oseb. Najbolj pa izstopajo odstotki v okviru masturbacije manj kot

enkrat na mesec, kar je ocenilo 41% kohabitirajočih anketirancev in 22% nekohabitirajočih. Na podlagi vrednosti stopnje značilnosti, Cramerjevega in kontingenčnega koeficienta lahko sklenemo, da med spremenljivkama skupno oziroma ločeno življenje v dvoje in pogostostjo masturbacije obstaja šibka povezanost. Na podlagi teh vrednosti in predstavljenih rezultatov tako lahko sklepamo, da skupno življenje v dvoje nekoliko vpliva na pogostost masturbacije, saj so na splošno v zadnjih štirih tednih bolj pogosto masturbirali anketiranci z ločenim življenjem v dvoje.

Tudi glede na trajanje partnerske zveze so opazne manjše razlike v pogostosti masturbacije v zadnjih štirih tednih. Glede na odstotke, prikazane v tabeli (glej Tabelo 6.4), lahko najvišje odstotke pogostosti masturbacije za vsa časovna obdobja trajanja partnerske zveze sicer opazimo pri kategoriji nekajkrat na mesec. Izjema so le anketiranci, katerih partnerska zveza je v času ankete trajala več kot deset let, pri katerih se najvišji odstotki oziroma 41% nahaja pri pogostosti masturbacije manj kot enkrat na mesec. V okviru prej omenjene pogostosti masturbacije v zadnjih štirih tednih glede na trajanje partnerske zveze tako lahko opazimo porast odstotkov skladno z daljšim trajanjem partnerske zveze. Sicer pa tudi vrednost stopnje značilnosti kaže na nepovezanost trajanja partnerske zveze in pogostost masturbacije.

Slika 6.3: Strinjanje s trditvami glede na vrsto partnerske zveze

Zgornji graf (glej Sliko 6.3) prikazuje strinjanje s podanimi trditvami glede na vrsto partnerske zveze, pri čemer ponovno nismo uporabili rekodiranih vrednosti kategorije partnerske zveze. Največ anketirancev, neodvisno od vrste partnerske zveze, je mnenja, da se ob redni partnerski spolnosti pogostost masturbacije zmanjša. Znotraj vrste partnerske zveze pa lahko opazimo razlikovanje med poročenimi in tistimi v izvenzakonski skupnosti, pri čemer tako meni 44% poročenih in 53% oseb v izvenzakonski skupnosti. Najmanj strinjanja, čeprav z nezanemarljivimi odstotki (okoli 2% pri obeh vrstah partnerske zveze), je prejela trditev, da se

pogostost masturbacije poveča kljub redni partnerski spolnosti. Iz ocene strinjanja omenjenih trditev lahko opazimo konsistenco s prejšnjimi izsledki, ki prav tako kažejo na zmanjšanje pogostosti masturbacije ob partnerski spolnosti.

Glede na zgoraj predstavljene izsledke lastne raziskave in statistične vrednosti uporabljenih spremenljivk torej prvo hipotezo lahko zavrnamo. To pomeni, da naša domneva, da vrsta partnerske zveze ni povezana s pogostostjo masturbacije, ne drži, čeprav je moč te povezanosti razmeroma šibka.

6.4.2 Hipoteza 2

Druga hipoteza je predpostavljala, da pogostost masturbacije v partnerski zvezi ni povezana z zadovoljstvom s seksualnim in partnerskim življenjem. V nadaljevanju je tako predstavljena analiza podatkov, na podlagi katerih bomo lahko potrdili oziroma ovrgli omenjeno hipotezo. Glede na izsledke ankete, da je bilo med samskimi anketiranci 39% tudi spolno aktivnih, so za potrebe preverjanja te hipoteze v tem delu izločeni iz vzorca. Izključenih je tudi 7% spolno neaktivnih anketirancev v partnerski zvezi. Uporabljen vzorec v tem podpoglavju tako vključuje 211 spolno aktivnih oseb v partnerski zvezi.

Tabela 6.6: Pogostost masturbacije glede na zadovoljstvo s partnersko zvezo, pogostostjo spolnih odnosov in seksualnim življenjem

	Pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih - n (%)			skupaj
	manj kot enkrat na mesec	nekajkrat na mesec	nekajkrat na teden ali večkrat	
<i>Zadovoljstvo s partnersko zvezo</i>				
nezadovoljni	6 (30.00)	7 (35.00)	7 (35.00)	20 (100)
niti - niti	3 (25.00)	5 (41.67)	4 (33.33)	12 (100)
zadovoljni	62 (34.64)	71 (39.66)	46 (25.70)	179 (100)
skupaj	71 (33.65)	83 (39.34)	57 (27.01)	211 (100)
<i>Zadovoljstvo s pogostostjo spolnih odnosov</i>				
bolj pogosto	23 (24.21)	43 (45.26)	29 (30.53)	95 (100)
zadovoljni	47 (41.59)	38 (33.63)	28 (24.78)	113 (100)
manj pogosto	1 (33.33)	2 (66.67)	0 (0.00)	3 (100)
skupaj	71 (33.65)	83 (39.34)	57 (27.01)	211 (100)
<i>Zadovoljstvo s seksualnim življenjem</i>				
nezadovoljni	2 (11.76)	5 (29.41)	10 (58.82)	17 (100)
niti - niti	14 (33.33)	16 (38.10)	12 (28.57)	42 (100)
zadovoljni	55 (36.18)	62 (40.79)	35 (23.03)	152 (100)
skupaj	71 (33.65)	83 (39.34)	57 (27.01)	211 (100)

Zadovoljstvo s partnersko zvezo: hi-kvadrat ($p=0,865$)

Zadovoljstvo s pogostostjo spolnih odnosov: hi-kvadrat ($p=0,029$), Cramerjev koeficient= 0,184, kontingenčni koeficient= 0,181⁵

Zadovoljstvo s seksualnim življenjem: hi-kvadrat ($p=0,032$), Cramerjev koeficient= 0,158, kontingenčni koeficient= 0,218

Zgornja tabela (glej Tabela 6.6) prikazuje pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih glede na rekodirane vrednosti ocene zadovoljstva s trenutno partnersko zvezo, pogostostjo spolnih odnosov in seksualnim življenjem na splošno. V okviru posameznikovega zadovoljstva s trenutno partnersko zvezo glede na stopnjo samega zadovoljstva ni opaznih posebnosti pri pogostosti masturbacije v zadnjih štirih tednih, pri čemer se najvišji odstotki pri vseh stopnjah zadovoljstva nahajajo pri pogostosti masturbacije nekajkrat na mesec. Med anketiranci, ki so bili nezadovoljni s trenutno partnersko zvezo je po 35% v zadnjih štirih tednih masturbiralo tako nekajkrat na mesec kot tudi nekajkrat na teden ali večkrat, medtem ko je 30% masturbiralo manj kot enkrat na mesec. Pri zadovoljnih s trenutno partnersko zvezo pa je odstotek pri pogostosti manj kot enkrat na mesec nekoliko višji, in sicer 35%, medtem ko je 40% zadovoljnih masturbiralo nekajkrat na mesec in 26% nekajkrat na teden ali večkrat. Vrednost stopnje značilnosti v tem primeru močno presega maksimalno določeno vrednost, zato lahko trdimo, da pogostost masturbacije in zadovoljstvo s partnersko zvezo nista povezana.

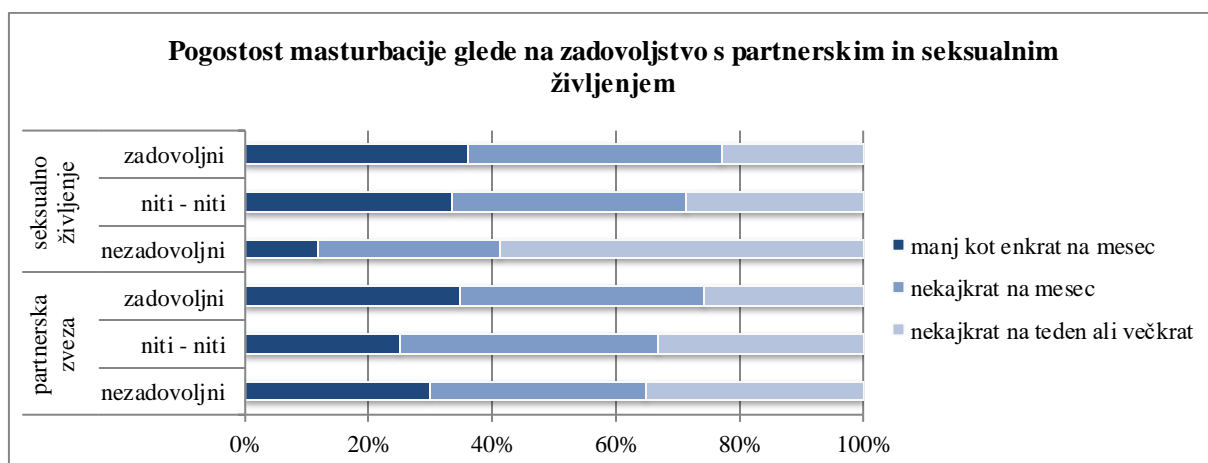
Iz Tabele 6.6 je razvidno, da si je manj pogostih spolnih odnosov želel 1% uporabljenega vzorca, med katerimi pa je 67% v zadnjih štirih tednih masturbiralo nekajkrat na mesec, preostalih 33% pa manj kot enkrat na mesec. Bolj očitne razlike so opazne med tistimi, ki so si želeli več spolnih odnosov in tistimi, ki so bili s pogostostjo spolnih odnosov zadovoljni. Iz omenjene tabele tako lahko razberemo, da je med tistimi, ki so si želeli več spolnih odnosov, pogostost masturbacije tudi nekoliko višja: 45% je v zadnjih štirih tednih masturbiralo nekajkrat na mesec, 31% nekajkrat na teden ali večkrat in 24% manj kot enkrat na mesec. Po drugi strani pa je bila pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih med tistimi, ki so bili zadovoljni s pogostostjo spolnih odnosov, sledeča: 34% je masturbiralo nekajkrat na mesec, 42% manj kot enkrat na mesec in 25% nekajkrat na teden ali večkrat. Pri tem je največje odstopanje pogostosti masturbacije v zadnjih štirih tednih opazno pri pogostosti manj kot enkrat na mesec, kjer so višji odstotki med tistimi, ki so bili s pogostostjo spolnih odnosov zadovoljni. Na podlagi teh rezultatov lahko sklepamo, da je zadovoljstvo s pogostostjo spolnih odnosov oziroma s tem povezana spolna želja povezana s pogostostjo masturbacije, kar potrjuje tudi vrednost stopnje značilnosti. Iz vrednosti Cramerjevega in kontingenčnega koeficienta pa je razvidno, da med

⁵ Za zagotovitev veljavnosti testa značilnosti smo rekodirali tudi spremenljivko zadovoljstvo s pogostostjo spolnih odnosov, pri čemer smo izmed podanih možnosti izločili kategorijo »manj pogosto«.

zadovoljstvom s pogostostjo spolnih odnosov in pogostostjo masturbacije obstaja šibka povezanost.

Nazadnje pa iz Tabele 6.6 lahko razberemo večjo pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih pri anketirancih, ki so bili manj zadovoljni s trenutnim seksualnim življenjem na splošno. Tako je na primer 59% nezadovoljnih s seksualnim življenjem v zadnjih štirih tednih povprečno masturbiralo nekajkrat na teden ali večkrat, medtem ko odstotek te pogostosti pri zadovoljnih znaša 23%, pri niti zadovoljnih niti nezadovoljnih pa 29%. V okviru pogostosti masturbacije manj kot enkrat na mesec pa najvišje odstotke (36%) zavzemajo zadovoljni s seksualnim življenjem, sledijo niti zadovoljni niti nezadovoljni s 33% in nezadovoljni z 12%. Na podlagi vrednosti stopnje značilnosti in moči povezanosti pa lahko potrdimo šibko povezanost med splošnim zadovoljstvom s seksualnim življenjem in pogostostjo masturbacije v zadnjih štirih tednih.

Slika 6.4: Pogostost masturbacije glede na zadovoljstvo s partnerskim in seksualnim življenjem

Zgornji graf (glej Sliko 6.4) prikazuje pogostost masturbacije glede na zadovoljstvo s trenutno partnersko zvezo in seksualnim življenjem na splošno, pri čemer sta v okviru obeh predstavljena rekodirani vrednosti spremenljivk. Kot izhaja že iz zgoraj opisanih ugotovitev, tudi iz grafa ni razvidnih pretiranih razlikovanj v pogostosti masturbacije glede na stopnjo zadovoljstva tako s partnersko zvezo kot tudi s seksualnim življenjem na splošno. Ob tem je treba poudariti, da je na splošno ne glede na zadovoljstvo s partnersko zvezo, pogostostjo spolnih odnosov ali seksualnim življenjem na splošno, pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih kljub vsemu v povprečju najpogosteje opredeljena kot nekajkrat na mesec. Izstopajo le najvišji odstotki zadovoljnih s pogostostjo spolnih odnosov pri pogostosti masturbacije manj kot enkrat na

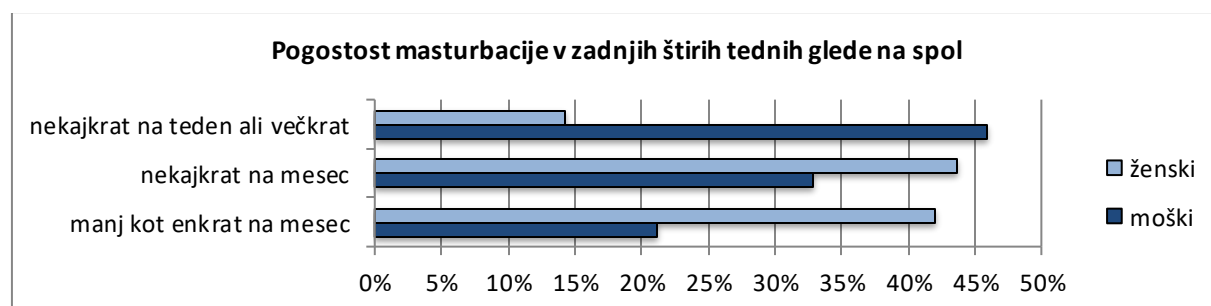
meseč ter nezadovoljnih s seksualnim življenjem na splošno z najvišjimi odstotki pri pogostosti masturbacije nekajkrat na teden ali večkrat.

Glede na dejstvo, da vrednost stopnje značilnosti v okviru povezave z zadovoljstvom s partnersko zvezo ne kaže na povezanost s pogostostjo masturbacije, pri zadovoljstvu s seksualnim življenjem pa kaže na povezanost s pogostostjo masturbacije, druge hipoteze ne moremo v celoti niti potrditi niti zavreči. To pomeni, da drugo hipotezo, ki je predvidevala, da pogostost masturbacije v partnerski zvezi ni povezana z zadovoljstvom s seksualnim in partnerskim življenjem, lahko le delno potrdimo. Iz tega izhaja, da pogostost masturbacije ni povezana s posameznikovim zadovoljstvom s partnersko zvezo, a je šibko povezana z zadovoljstvom s seksualnim življenjem na splošno.

6.4.3 Hipoteza 3

Tretja in zadnja hipoteza pa je predvidevala, da sta pogostost masturbacije in odnos posameznika do masturbacije v partnerski zvezi povezana s spolom. Za preverjanje pravilnosti podane hipoteze so v nadaljevanju predstavljeni rezultati raziskave, ki se nanašajo predvsem na pogostost masturbacije tako neodvisno kot tudi odvisno od zadovoljstva s partnerskim in seksualnim življenjem glede na spol. Obenem analiza zajema tudi izbiro spolne prakse, ki posamezniku na splošno prinaša več zadovoljstva, ter meri strinjanje s trditvami in odnos do masturbacije v partnerski zvezi glede na spol. Tudi v tem delu uporabljen vzorec vključuje zgolj anketirance, ki so bili v času trajanja ankete v partnerski zvezi in tudi spolno aktivni ($n = 211$).

Slika 6.5: Pogostost masturbacije glede na spol

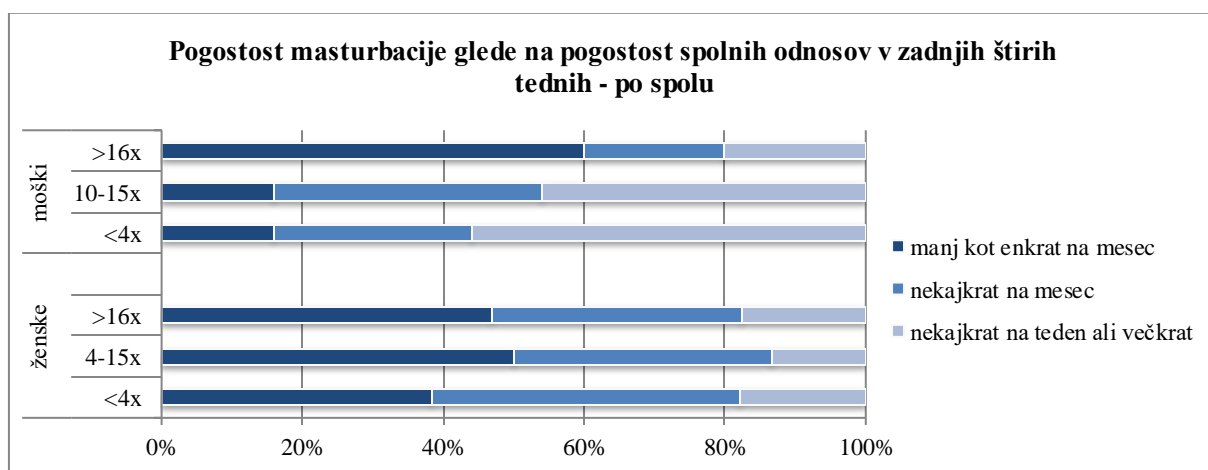

hi-kvadrat ($p=0,000$), Cramerjev koeficient= 0,357, kontingenčni koeficient= 0,336

Graf (glej Sliko 6.5) prikazuje pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih glede na spol. V okviru pogostosti masturbacije nekajkrat na mesec, ki je tudi najbolj pogost odgovor vseh anketirancev, je na prvi pogled razvidno najmanj razlik med spoloma, čeprav so odstotki višji pri ženskem spolu (44%, medtem ko pri moških 33%). Najbolj očitna razlika med spoloma je razvidna pri pogostosti masturbacije nekajkrat na teden ali večkrat, pri čemer odstotek žensk

znaša 14%, pri moških pa 46%. Manj kot enkrat na mesec je masturbiralo 42% žensk in 21% moških, kar je opazno tudi iz zgornjega grafa. Na splošno torej lahko rečemo, da je pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih pri spolno aktivnih ženskah v partnerski zvezi manjša kakor pri moških z enakim statusom. Na podlagi vrednosti stopnje značilnosti ter Cramerjevega in kontingenčnega koeficienta za spremenljivki pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih in spol lahko sklenemo, da med spolom in pogostostjo masturbacije obstaja srednje močna povezanost. To pomeni, da sta spol in pogostost masturbacije povezana, iz predstavljenih rezultatov glede pogostosti masturbacije v zadnjih štirih tednih pa lahko sklepamo, da je ta povezava v smislu pogostejše masturbacije bolj aktualna pri moških.

Slika 6.6: Pogostost masturbacije glede na pogostost spolnih odnosov - po spolu

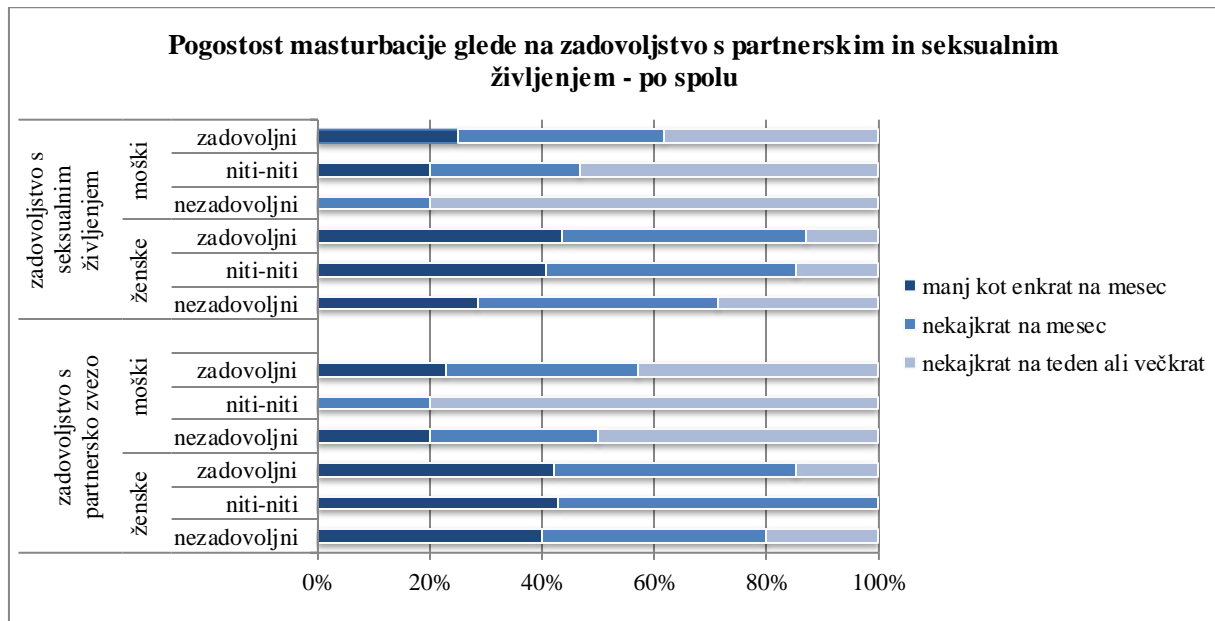
Ženske: hi-kvadrat ($p=0,831$)

Moški: hi-kvadrat ($p=0,025$), Cramerjev koeficient= 0,256, kontingenčni koeficient= 0,341

Pomemben vidik predstavlja tudi odnos med pogostostjo spolnih odnosov in masturbacijo, kar je po spolu in z rekodiranimi spremenljivkami prikazano v zgornjem grafu (glej Sliko 6.6). Pri moških je očitna manj pogosta masturbacija v zadnjih štirih tednih ob večji pogostosti spolnih odnosov, kar pa ne drži za ženske. Moški anketiranci, ki so v zadnjih štirih tednih imeli spolne odnose več kot šestnajstkrat, so s 60% v istem časovnem obdobju povprečno masturbirali manj kot enkrat na mesec. Medtem pa je odstotek pri enaki kategoriji žensk nižji in znaša 47%. Tudi pri kategoriji pogostosti spolnih odnosov v zadnjih štirih tednih manj kot štirikrat lahko opazimo razlike med spoloma. S to pogostostjo spolnih odnosov je nekajkrat na teden ali večkrat masturbiralo 18% žensk in 56% moških. Test povezanosti spremenljivk kaže na nepovezanost pogostosti spolnih odnosov in pogostosti masturbacije pri ženskah, medtem ko pri moških kaže na srednje močno povezanost omenjenih spremenljivk. Iz tega lahko sklepamo, da pri ženskah praksi aktivnega partnerskega spolnega življenja in pogostosti masturbacije nista

povezani, medtem ko je pri moških pogostost masturbacije povezana s pogostostjo partnerske spolne aktivnosti.

Slika 6.7: Pogostost masturbacije glede na zadovoljstvo s partnerskim in seksualnim življenjem - po spolu

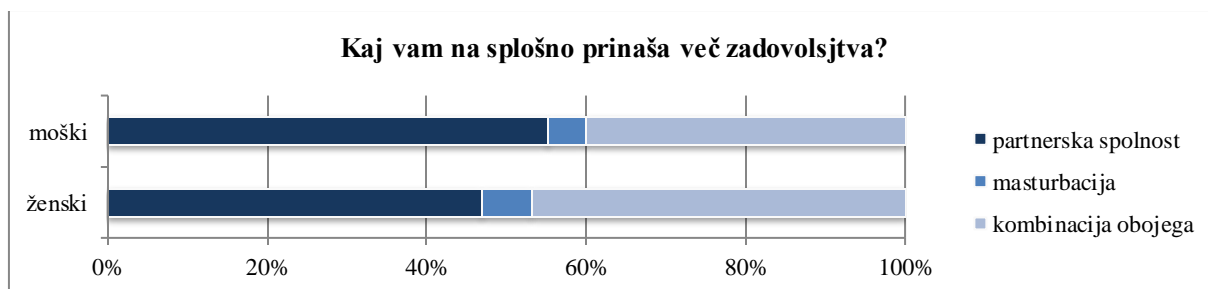

Zgornji graf (glej Sliko 6.7) prikazuje razlike med spoloma v pogostosti masturbacije v zadnjih štirih tednih glede na posameznikovo oceno zadovoljstva s trenutno partnersko zvezo in seksualnim življenjem. V okviru zadovoljstva s partnersko zvezo tako pri ženskem kot tudi pri moškem spolu ni opaznih večjih razlikovanj pri pogostosti masturbacije. Pri moških izstopa le ocena zadovoljstva z niti nezadovoljen, niti zadovoljen, v okviru katere v zadnjih štirih tednih nihče ni masturbiral manj kot enkrat na mesec, medtem ko je 80% masturbiralo nekajkrat na teden ali večkrat. Na splošno pa je iz omenjenega grafa opazno, da ne glede na oceno zadovoljstva s partnersko zvezo pri moških prevladuje bolj pogosta masturbacija v zadnjih štirih tednih kot pri ženskah.

Iz grafa (glej Sliko 6.7) je razvidno, da tudi v okviru ocene zadovoljstva s seksualnim življenjem pri ženskem spolu ni bistvenih razlikovanj pri pogostosti masturbacije, medtem ko pri moškem spolu ponovno izrazito izstopa pogostost masturbacije pri nezadovoljnih s seksualnim življenjem. Tudi pri tej oceni nihče od moških ni masturbiral manj kot enkrat na mesec, 80% pa je masturbiralo nekajkrat na teden ali večkrat. Pri moških je na splošno opazno, da višja stopnja zadovoljstva pomeni manjšo pogostost masturbacije v zadnjih štirih tednih, medtem ko pri ženskem spolu ne glede na stopnjo zadovoljstva lahko opazimo relativno podobno pogostost masturbacije. Podobne ocene pri ženskah so očitne predvsem pri niti nezadovoljnih, niti

zadovoljnih in zadovoljnih s seksualnim življenjem, medtem ko je pri nezadovoljnih pogostost masturbacije nekoliko višja. Za preverjanje dejanske povezanosti med zadovoljstvom s partnersko zvezo oziroma seksualnim življenjem in pogostostjo masturbacije glede na spol ne moremo uporabiti hi-kvadrat testa, ker preveč celic vsebuje vrednosti, ki so nižje od 5 (glej Prilogo I), zato test ni veljaven.

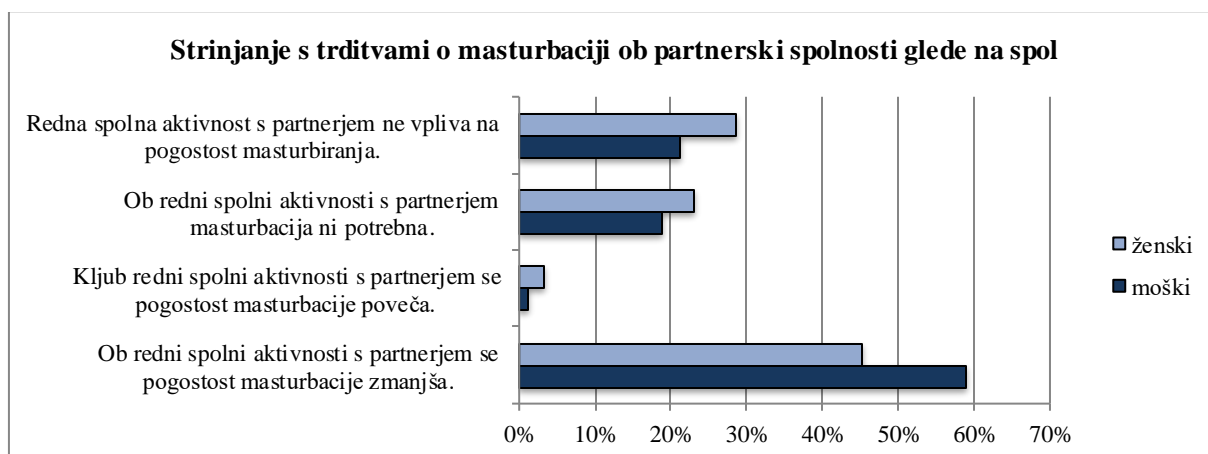
Slika 6.8: Kaj vam na splošno prinaša več zadovoljstva? (glede na spol)

hi-kvadrat ($p=0,472$)

Iz vrhnjega grafa (glej Slika 6.8) je razvidno, da na splošno največ zadovoljstva tako moškim kot tudi ženskam prinaša partnerska spolnost oziroma kombinacija partnerske spolnosti in masturbacije. Masturbacijo kot prakso, ki na splošno prinaša več zadovoljstva, je izbralo najmanj anketirancev oziroma 6% žensk in 5% moških. V vseh treh kategorijah so opazne manjše razlike med spoloma, pri čemer večji odstotek žensk (47%) meni, da več zadovoljstva prinaša kombinacija partnerske spolnosti in masturbacije, medtem ko dobri polovici (55%) moških več zadovoljstva prinaša le partnerska spolnost. Skladno z vrednostjo stopnje značilnosti pa lahko zavrneemo idejo o povezanosti spola in izbiri spolne prakse, ki posamezniku prinaša več zadovoljstva.

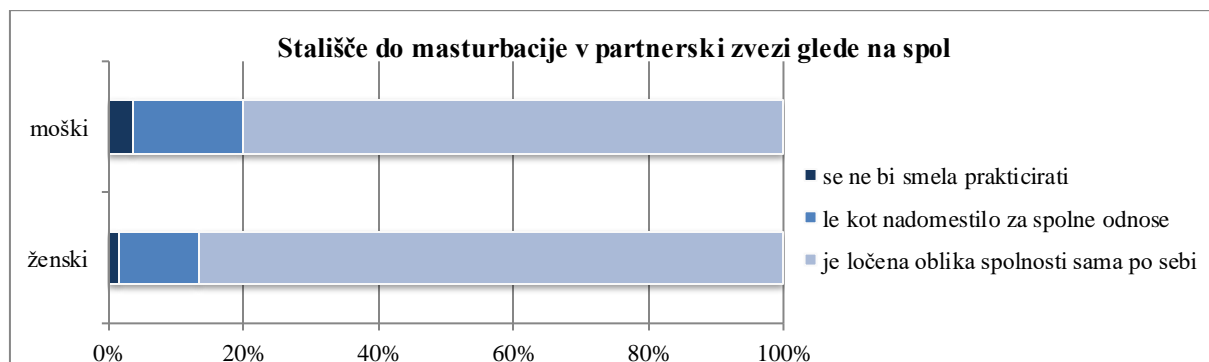
Slika 6.9: Strinjanje s trditvami glede na spol

hi-kvadrat ($p=0,240$)

Predzadnje vprašanje v sklopu o masturbacijski praksi pa je spraševalo po stališču anketirancev o vplivu rednih partnerskih spolnih odnosov na pogostost masturbacije. Odgovori glede na spol so prikazani v zgornjem grafu (glej Sliko 6.9), iz katerega so razvidne določene razlike med spoloma. Razporejenost odgovorov glede na odstotke strinjanja je pri obeh spolih podobna: največ anketirancev je ocenilo, da se pogostost masturbacije ob redni partnerski spolnosti zmanjša, s čimer se strinja 59% moških in 45% žensk. Pri vseh ostalih trditvah pa lahko opazimo, da se z njimi strinja več žensk kot moških. Da redna partnerska spolnost ne vpliva na pogostost masturbiranja tako meni 29% žensk in 21% moških, medtem ko potrebe po masturbaciji ob partnerski spolnosti ne čuti 23% žensk in 19% moških. Da se pogostost masturbacije kljub redni partnerski spolnosti poveča meni le peščica anketirancev, in sicer 3% žensk in 1% moških. Na podlagi teh rezultatov, v okviru katerih je treba upoštevati, da se stališče posameznika sicer nujno ne ujema tudi z njegovim dejanskim vedenjem, je sicer na splošno razviden pozitiven odnos do masturbacije v partnerski zvezi ne glede na spol. Podrobnejša analiza med spoloma pa nakazuje, da so ženske na splošno bolj pozitivno odprte do masturbacije v partnerski zvezi. Vrednost stopnje značilnosti pa sicer zavrača povezanost med spolom in podanimi trditvami.

Slika 6.10: Stališče do masturbacije v partnerski zvezi glede na spol

hi-kvadrat ($p=0,400$)

Zgornji graf (glej Sliko 6.10) prikazuje porazdeljenost stališča do masturbacije v partnerski zvezi glede na spol. Že na prvi pogled je očitno, da za veliko večino anketirancev partnerska zveza predstavlja ločeno obliko spolnosti. Nadalje pa je iz grafa razvidno še, da je takega mnenja višji odstotek žensk (87%) kot moških (80%). Da se masturbacija v partnerski zvezi lahko prakticira le kot nadomestilo za spolne odnose, ko ti iz različnih razlogov niso možni, meni 16% moških in 12% žensk. Nazadnje pa 4% moških in 2% žensk menita, da se masturbacija v partnerski zvezi sploh ne bi smela prakticirati. Iz opisanega sledi, da je do prakse masturbacije v partnerski zvezi bolj strpnih več žensk kot moških. Kljub temu, da vrednost

stopnje značilnosti tudi v tem primeru zavrača možnost obstoja povezave med spolom in stališčem do masturbacije v partnerski zvezi, pa iz predhodno predstavljenih odgovorov na dotično vprašanje lahko sklepamo o pozitivnejšem odnosu žensk do masturbacije v partnerski zvezi.

Na podlagi zbranih analiz, ki sicer kažejo na srednje močno povezanost med spolom in pogostostjo masturbacije, pa tudi na podlagi primerjanih odgovorov na določena vprašanja, ki razkrivajo odnos do masturbacije v partnerski zvezi, lahko potrdimo zadnjo hipotezo, ki je predvidevala obstoj povezave med spolom in pogostostjo masturbacije oziroma odnosom do masturbacije v partnerski zvezi. Pri tem je pomembno tudi dejstvo o nepovezanosti pogostosti partnerske spolnosti in pogostosti masturbacije pri ženskah ter obratni situaciji pri moških. Na podlagi tega pa lahko sklepamo, da domneva, da je pri ženskah odnos med masturbacijo in partnersko zvezo bolj pozitiven kot pri moških, drži.

7 Diskusija

Empirični del z analizo podatkov lastne kvantitativne raziskave je s praktičnim prikazom prakticiranja masturbacije v partnerski zvezi nadgradil teoretične izsledke o masturbaciji kot posebni obliki spolne prakse. Izsledki pridobljenega, sicer nereprezentativnega vzorca lastne raziskave, tako ponujajo vpogled v pogostost prakticiranja masturbacije, percepcijo masturbacije na splošno in kot potencialno nepogrešljiv del spolnega repertoarja tudi znotraj obstoječe partnerske zveze. Glede na kočljivost in intimno naravo raziskovane tematike ter s tem povezanim pričakovanjem določene stopnje nesproščenosti anketirancev je bil vprašalnik oblikovan na način, ki je sodelujočim zagotavljal popolno anonimnost.

Že pri samem rekrutiranju udeležencev v anketi smo naleteli na nekatere težave, ki pričajo o tem, da masturbacija še vedno velja za tabu temo. Dejstvo, da je na povezavo do ankete kliknilo slabih tisoč oseb nakazuje na zanimanje za tematiko, obsežen upad dejanskega pričetka izpolnjevanja ankete, ki je bil v našem primeru kar 62%, pa lahko kaže tudi na nepripravljenost na pogovor oziroma razkritje tako intimnega početja. Pojavilo se je tudi nekaj prekinitev vprašalnika (neto 19%), ki so se v največji meri dogajale med prvim in drugim sklopom oziroma drugim in tretjim. Določen upad izpolnjevanja oziroma na splošno problematična pridobitev vzorca je bila sicer pričakovana, a ne v tolikšni meri.

Ne glede na to pa je ostalo kar precejšnje število anketirancev, ki so anketo izpolnili do konca in s tem omogočili analizo rezultatov, predstavljeno v empiričnem delu. Empirični del tako temelji na predstavitvi rezultatov ankete na splošno, fokus pa predstavlja preverjanje zastavljenih hipotez. Na splošno so rezultati lastne kvantitativne raziskave skladni z nekaterimi že obstoječimi raziskavami. Tudi naša raziskava je pokazala, da je bilo prakticiranje masturbacije pogostejše pri moških kot pri ženskah, kar potrjujejo tudi številne druge raziskave (Pinkerton in drugi 2002; Impett in Peplau 2006; Baćak in Štulhofer 2011; Robbins in drugi 2011; Bozon 2012; Carvalheira in Leal 2013; Eisenberg 2016). Glede pogostosti masturbacije v luči nekaterih drugih demografskih podatkov izsledki lastne raziskave sicer ne kažejo na manj pogosto masturbacijo pri bolj vernih, so pa z nekaterimi drugimi raziskavami skladni v ugotovitvi, da je pogostost masturbacije večja pri tistih z višjo izobrazbo (Baćak in Štulhofer 2011; Spiegelhalter 2015), kar lahko pripisemo boljšemu dostopu do informacij, javne razprave in spolne vzgoje med bolje izobraženimi, kar pa lahko prispeva k zmanjšanju strahu in krivde ter povečanju pripravljenosti za poročanje o praksi masturbacije (Gerressu in drugi 2008, 10).

Prav tako so rezultati ankete skladno s podatki nekaterih drugih raziskav (Pinkerton in drugi 2002) pokazali, da seznanitev z masturbacijo pri zgodnji starosti vpliva na pogostejšo masturbacijo tudi v kasnejšem življenju. Na podlagi tega lahko sklepamo, da se vzorec zanimanja za masturbacijo pojavlja tekom celotnega cikla posameznikovega življenja. To pomeni, da tistim, ki že v mladosti iz takšnih ali drugačnih razlogov niso bili zainteresirani za masturbacijo, le-ta tudi v kasnejšem življenju ne vzbuja zanimanja (Kontula in Haavio-Mannila 2003). Pri tem smo ugotovili tudi razlike med spoloma, saj so moški v povprečju z masturbacijo začeli v zgodnejših letih kakor ženske, kar lahko povežemo s tezo, da moški od zasebne individualne spolnosti preidejo k partnerski spolnosti, medtem ko je pri ženskah ta proces pogostejše tudi obraten in se pojavi kasneje v življenju (Bozon in Leridon 1996, 263).

Izsledki glede stališč do masturbacije v partnerski zvezi so na našem vzorcu dokaj skladni tudi z ugotovitvami raziskave iz leta 1996, v kateri je 74% anketirancev odgovorilo, da je masturbacija ločena oblika spolnosti, 22% da je lahko zgolj nadomestilo za spolne odnose in 4% da se ne bi smela prakticirati (Dekker in Schmidt 2002, 44). V primerjavi z odstotki naše raziskave lahko opazimo porast stališča, da je masturbacija ločena oblika spolnosti ter nižje odstotke pri odgovorih, da je masturbacija v partnerski zvezi lahko le nadomestilo oziroma da se v partnerski zvezi sploh ne bi smela prakticirati. Te razlike lahko kažejo na spremembo odnosa do masturbacije oziroma premik statusa masturbacije k ločeni obliki spolne prakse, ki je v sožitju s partnersko spolnostjo.

Za namene analize in izpolnitev cilja magistrskega dela smo zastavili tri hipoteze, od katerih smo eno zavrnil, eno delno potrdili in eno potrdili v celoti. Prvo hipotezo, ki je predvidevala, da vrsta partnerske zveze ni povezana s pogostostjo masturbacije, smo na podlagi pridobljenih rezultatov zavrgli. Pri tem smo ugotovili šibko povezanost zakonske zveze oziroma izvenzakonske skupnosti s pogostostjo masturbacije, pri čemer so najvišji odstotki masturbacije v zadnjih štirih tednih opazni pri anketirancih, ki so živeli ločeno življenje v dvoje. To lahko pomeni, da partnerska zveza in skupno življenje v dvoje zmanjšata pogostost masturbacije, kar pa ne velja za partnerske zveze, ki trajajo dlje časa. Kljub temu, da so opazne manjše razlike glede na trajanje partnerske zveze, pa sama pogostost masturbacije tekom trajanja razmerja ostaja relativno stabilna, kar ugotavljajo tudi nekatere druge raziskave (Dekker in Schmidt 2002). Nekatero drugo študije, v določeni meri pa tudi naša lastna raziskava, celo poročajo, da se je pogostost spolnih odnosov v zadnjih štirih tednih zmanjšala z daljšim trajanjem razmerja, pogostost masturbacije pa se je sčasoma povečala v dalj časa trajajočih razmerjih (Gerressu in drugi 2008). Manjšo pogostost masturbacije v partnerski zvezi morebiti narekuje pričakovanje možnosti partnerske spolnosti med udeleženci partnerskega razmerja, kar pomeni, da svojo spolno energijo raje usmerjajo v verjetnost prihodnje partnerske spolne aktivnosti in ne v individualno spolno prakso masturbacije (Regnerus in drugi 2017, 2120).

Drugo hipotezo, ki je domnevala, da pogostost masturbacije ni povezana z zadovoljstvom s partnersko zvezo in seksualnim življenjem smo delno potrdili, delno zavrnil. Hipotezo smo potrdili v delu glede povezanosti zadovoljstva s partnersko zvezo in pogostosti masturbacije, saj so izsledki raziskave pokazali, da na uporabljenem vzorcu anketirancev temu ni tako. Kot ugotavljajo tudi nekatere druge raziskave (Dekker in Schmidt 2002) dejstvo, da masturbacija vedno bolj velja za avtonomno obliko spolnosti, med drugim podpirajo tudi majhne razlike v masturbacijskih navadah glede na stopnjo zadovoljstva s partnersko zvezo. Medtem ko so nekatere raziskave ugotavljale pomembnost vpliva subjektivne ocene zadovoljstva s pogostostjo spolnih odnosov na pogostost masturbacije (Regnerus in drugi 2017), pa izsledki naše raziskave kažejo na šibko povezanost zadovoljstva s pogostostjo spolnih odnosov in seksualnim življenjem na splošno s pogostostjo masturbacije, zato smo hipotezo v tem delu zavrnil. Tudi različne mednarodne študije, temelječe tako na nacionalnih reprezentativnih vzorcih kot tudi na primerjalnih vzorcih, so sicer ugotavljale pozitivno povezanost zadovoljstva s posameznikovim seksualnim življenjem z večjo pogostostjo spolnih odnosov ter obratno povezanost masturbacije z zadovoljstvom s seksualnim življenjem (Klapilová in drugi 2015).

Na koncu pa smo potrdili tretjo hipotezo, ki je predpostavljala povezanost pogostosti masturbacije in odnosa posameznika do masturbacije v partnerski zvezi s spolom. V okviru analize te domneve smo ugotovili več pozitivnih povezav do masturbacije v partnerski zvezi pri ženskem spolu kot pri moškem. Že takoj na začetku smo sicer ugotovili manj pogosto masturbacijo v zadnjih štirih tednih spolno aktivnih žensk v partnerski zvezi, a v nadaljevanju odkrili več dejavnikov, ki bolj negativno vplivajo na pogostost masturbacije pri moških. Pogostost spolnih odnosov v zadnjih štirih tednih je tako pri moških pomenila manj pogosto masturbacijo v zadnjih štirih tednih, medtem ko pri ženskah te povezave ni bilo, kar je skladno tudi z ugotovitvami nekaterih drugih raziskav (Fahs in Frank 2014; Kraus 2017; Regnerus in drugi 2017). Izsledki lastne raziskave so tudi pokazali, da pri ženskah zadovoljstvo s seksualnim življenjem ni povezano s pogostostjo masturbacije, medtem ko pri moških obstaja šibka povezava. Nadalje pa je tudi višji odstotek žensk ocenil samo masturbacijo kot tisto prakso, ki jim prinaša več zadovoljstva, hkrati pa višji odstotek moških meni, da se ob redni partnerski spolnosti pogostost masturbacije zmanjša, kakor tudi, da se masturbacija v partnerski zvezi ne bi smela prakticirati. Na podlagi tega smo zaključili, da razlike med spoloma obstajajo ne samo v pogostosti masturbacije temveč tudi v sami percepciji avtoerotične spolnosti znotraj partnerske zveze.

Kot večina novejših raziskav (Pinkerton in drugi 2002) tudi izsledki naše lastne zavračajo teorijo spolnega nagona, še posebej pri ženskah. V okviru pojasnjevanja masturbacije v partnerski zvezi z nadomestnim oziroma komplementarnim modelom, pa lahko na našem vzorcu sklenemo, da za moške v določeni meri velja nadomestni model, za ženske pa komplementarni, kar je skladno tudi z ugotovitvami nekaterih drugih raziskav (Gerressu in drugi 2008; Spiegelhalter 2015; Regnerus in drugi 2017). Vedno bolj pa postaja očitno, da masturbacija pridobiva veljavo ločene spolne prakse, ki dopolnjuje partnersko spolnost pri obeh spolih.

Lastna kvantitativna raziskava oziroma pridobljeni podatki ponujajo zanimiv vpogled v masturbacijo kot spolno prakso, vendar pa se je pri tem treba zavedati tudi nekaterih omejitev same raziskave. Ključna omejitev raziskave je nereprezentativnost vzorca. Uporaba interneta oziroma spletne ankete je verjetno najbolj zanesljiv način za pridobitev prostovoljcev za sodelovanje v anketi, še posebej pri občutljivejših temah kot je masturbacija, saj sodelujočim zagotavlja večjo stopnjo anonimnosti. Vendar pa le-ta ne omogoča pridobitve reprezentativnega vzorca, zato ugotovitev ne moremo posplošiti na celotno populacijo, temveč zgolj v okviru raziskovalnega vzorca. Nadalje raziskava temelji na posameznikovih ocenah oziroma

subjektivnem poročanju, kar še posebej zaradi delikatne tematike in z njo povezanih morebitnih občutkov krivde ali sramu lahko pomeni, da so anketiranci neiskreno oziroma pomanjkljivo poročali o pogostosti masturbacije. Ne glede na vse pa je sodelovanje v spletni anketi temeljilo na popolnoma prostovoljni odločitvi, kar lahko pomeni, da so anketiranci, ki so v celoti izpolnili anketo, že tako bolj odprti glede seksualnih tem in so dejansko odgovarjali iskreno. Vseeno pa podatki morebiti izključujejo bolj konservativne in zadržane posameznike ter poudarjajo posameznike, ki so sproščeni z lastno seksualnostjo, obenem pa je tudi sam način pridobitve anketirancev morda zmanjšal raznolikost vzorca. Čeprav izsledki lastne raziskave ponujajo bogato osnovo za razumevanje masturbacije v okviru partnerske zveze pa je vse interpretacije in ugotovitve treba sprejemati z razumevanjem posebnih značilnosti pridobljenega vzorca.

8 Sklep

Razen pri redkih izjemah je prva spolna izkušnja posameznika prav avtoerotična, s katero odkriva lastno telo, erogene cone, ugodje in fantazije. Masturbacija je ena izmed prvih spolnih praks, s katero se v adolescenci ali pa že prej srečajo predvsem moški, v večini pa tudi ženske. Kljub številnim dokazom o vesplošni razširjenosti in koristnosti tovrstnega početja pa masturbacijo še vedno spremljajo senca preteklosti in različne zgodovinske stigmatizacije. Posledično je raziskovanje masturbacije eno izmed najbolj težavnih področij spolnega vedenja, obenem pa je poročanje posameznikov o pogostosti masturbacije še vedno podvrženo družbenim pritiskom in subjektivnim občutkom krivde ali sramu kot posledice dolgoletnega obrekovanja masturbacije.

Dejstvo, da je bila masturbacija kot spolna praksa v preteklosti le redko predmet raziskav spolnega vedenja, izhaja tudi iz dolge tradicije zatiranja masturbacije s sklicevanjem na številne grozljive posledice. Negativen odnos do masturbacije v največji meri izhaja iz krščanske tradicije, ki je s širjenjem prepričanja o reprodukciji kot edinem pravem namenu spolnosti vplivala tudi na percepcije prakse masturbacije. Masturbacija ima tako dolgo zgodovino zatiranja, bolj ali manj uspešnih poskusov preprečevanja in prikazovanja kot škodljivega, nepotrebne in neproduktivnega vedenja. Presenetljiva je tudi stopnja, do katere so se poskusi zatiranja te prakse infiltrirali v vsakdanje življenje (na primer preko promocije hrane, posegov obrezovanja, gradnje šolskih objektov, itd.), ne da bi se širša javnost tega sploh zavedala. Masturbacijska panika se je obdržala vse do poznega dvajsetega stoletja, njene negativne posledice v obliki občutkov krivde in sramu ter postavljanja same prakse na stranski tir pa so opazne še dandanes.

Sodobne raziskave in strokovnjaki vse bolj poudarjajo pomen redne masturbacije na posameznikovo spolno zdravje, samozavedanje in tudi doseganje užitka tako individualno kot tudi skupaj s partnerjem. Če je še nedolgo nazaj veljalo prepričanje o pravilnosti teorije o spolnem nagonu, pa je v današnjem času očitno, da povezava med spolno aktivnostjo in masturbacijo ni nujno negativna, temveč celo pozitivna. Mnoge, predvsem novejša raziskave potrjujejo dejstvo, da masturbacija ni le praksa samskih ljudi z neaktivnim partnerskim spolnim življenjem, temveč je dodatek k partnerskim spolnim aktivnostim in tako predstavlja le eno izmed množice spolnih praks.

Ugotovitve iz prejšnjega odstavka podpirajo tudi rezultati lastne kvantitativne raziskave, ki temeljijo na priložnostnem vzorcu tristotih oseb. Spletni anketni vprašalnik je poleg demografskih podatkov vključeval vprašanja o partnerski zvezi, spolni aktivnosti in pogostosti masturbacije. Odziv anketirancev je bil presenetljiv, saj se je v dvanajstih dneh aktivnosti ankete na vabilo odzvalo precejšnje število ljudi, vendar pa se je ob soočenju z vprašanji o masturbaciji kar nekaj oseb odločilo prekiniti izpolnjevanje ankete. To lahko nakazuje na še dandanes prisotno sramežljivost ali nepripravljenost na pogovor o masturbaciji.

Če povzamemo analizo lastne kvantitativne raziskave, predstavljeno v empiričnem delu, so rezultati izmed treh zastavljenih hipotez eno potrdili, eno delno potrdili in eno ovrgli. Ugotovili smo povezavo med partnersko zvezo in pogostostjo masturbacije, nadalje pa delno potrdili in delno zavrgli povezavo pogostosti masturbacije in zadovoljstva s partnersko zvezo in seksualnim življenjem, ter na koncu potrdili povezavo pogostosti masturbacije in odnosa do masturbacije v partnerski zvezi s spolom. V splošnem pa so izsledki ne glede na hipoteze pokazali, da redni partnerski spolni odnosi niso nujno povezani z zmanjšanjem pogostosti masturbacije. Tako je masturbacija, vsaj v okviru raziskovalnega vzorca, del celotnega spolnega življenja posameznikov oziroma dodatek k partnerskim spolnim odnosom in ne solo spolna praksa, ki ob partnerskih spolnih aktivnostih preprosto izgine.

Kljub nekaterim omejitvam, ki so pri raziskovanju skorajda neizogibne, pa je lastna kvantitativna raziskava izpolnila cilje magistrskega dela, dopolnila teoretične izsledke in nakazala potencial raziskovanja tako spolnih praks na splošno kot tudi konkretno masturbacije. Raziskovanje in na tovrstnih podatkih temelječe informiranje širše javnosti o masturbaciji je vsekakor relevantno, saj ruši tabuje in stigmatizacijo spolne prakse, ki je vse prej kot osamljena, nevarna in nesmiselna. Raziskovanje pozabljenih spolnih praks je relevantno tudi z vidika

ozaveščanja, da masturbacija tudi v srečnem in zadovoljujočem partnerskem razmerju in spolnosti ni problematična ter ne sme biti vir raznih frustracij.

9 Literatura

1. Aneja, Jitender, Sandeep Grover, Ajit Avasthi, Sudhir Mahajan, Prabhakar Pokhrel in Davuluri Triveni. 2015. Can masturbatory guilt lead to severe psychopathology: A case series. *Indian Journal of Psychological Medicine* 37 (1). Dostopno prek: <http://eds.b.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=0c4294a3-e3f7-48e8-8e1d-7cc3194b704d%40sessionmgr120> (16. februar 2016).
2. Arafat, Ibtihaj S. in Wayne L. Cotton. 1974. Masturbation Practices of Males and Females. *The Journal of Sex Research* 10 (4). Dostopno prek: <http://www.jstor.org.nukweb.nuk.uni-lj.si/stable/pdfplus/3811240.pdf?acceptTC=true> (5. januar 2015).
3. Baćak, Valerio in Aleksandar Štulhofer. 2011. Masturbation Among Sexually Active Young Women in Croatia: Associations with Religiosity and Pornography Use. *International Journal of Sexual Health* 23 (4). Dostopno prek: <http://eds.a.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=96fdf551-ae4a-4db9-aa33-69ac032611db%40sessionmgr4002&vid=14&hid=4208> (13. april 2016).
4. Bancroft, John, J. Scott Long in Janice McCabe. 2011. Sexual Well-Being: A Comparison of U.S. Black and White Women in Heterosexual Relationships. *Archives of Sexual Behavior* 40 (4). Dostopno prek: <https://link-springer-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/pdf/10.1007%2Fs10508-010-9679-z.pdf> (14. april 2016).
5. Bowman, Christin P. 2014. Women's Masturbation: Experiences of Sexual Empowerment in a Primarily Sex-Positive Sample. *Psychology of Women Quarterly* 38 (3). Dostopno prek: <http://journals.sagepub.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/doi/pdf/10.1177/0361684313514855> (17. februar 2016).
6. Bozon, Michel in Henri Leridon, ur. 1996. *Sexuality and the Social Sciences: A French Survey on Sexual Behaviour*. Aldershot: Dartmouth Publishing Company Limited.
7. Bozon, Michel. 2012. Sexual Encounters and Sexual Practices: A Widening Repertoire. V *Sexuality in France: Practices, Gender & Health*, ur. Nathalie Bajos in Michel Bozon, 243–263. Oxford: Bardwell.
8. Bullough, Vern L. 2002. Masturbation: A Historical Overview. *Journal of Psychology & Human Sexuality* 14 (2/3). Dostopno prek: <http://eds.b.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=0c4294a3-e3f7-48e8-8e1d-7cc3194b704d%40sessionmgr120>

- lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=19&sid=0c4294a3-e3f7-48e8-8e1d-7cc3194b704d%40sessionmgr120 (13. april 2016).
9. Carvalheira, Ana in Isabel Leal. 2013. Masturbation Among Women: Associated Factors and Sexual Response in a Portuguese Community Sample. *Journal of Sex & Marital Therapy* 39 (4). Dostopno prek: <http://eds.a.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=9c292896-3a02-4fec-a147-212608ce3813%40sessionmgr4002&vid=4&hid=4103> (7. januar 2015).
 10. Coleman, Eli. 2002. Masturbation as a Means of Achieving Sexual Health. *Journal of Psychology & Human Sexuality* 14 (2/3). Dostopno prek: <http://eds.b.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=23&sid=0c4294a3-e3f7-48e8-8e1d-7cc3194b704d%40sessionmgr120> (13. april 2016).
 11. Dekker, Arne in Gunter Schmidt. 2002. Patterns of Masturbatory Behaviour: Changes Between the Sixties and the Nineties. *Journal of Psychology & Human Sexuality* 14 (2/3). Dostopno prek: <http://eds.b.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=32&sid=0c4294a3-e3f7-48e8-8e1d-7cc3194b704d%40sessionmgr120> (14. april 2016).
 12. Dodson, Betty. 1972. *Liberating Masturbation*. Dostopno prek: http://rmc.library.cornell.edu/HRC/exhibition/stage/REX023_158.pdf (13. april 2016).
 13. Eisenberg, Daniel. 2016. Masturbation. V *Encyclopedia of Homosexuality, Volume II*, ur. Wayne R. Dynes, 775–778. London: Routledge.
 14. Fahs, Breanne in Elena Frank. 2014. Notes from the Back Room: Gender, Power, and (In)Visibility in Women's Experiences of Masturbation. *Journal of Sex Research* 51 (3). Dostopno prek: <http://eds.b.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=29&sid=0c4294a3-e3f7-48e8-8e1d-7cc3194b704d%40sessionmgr120> (13. april 2016).
 15. Garlick, Steve. 2012. Masculinity, Pornography, and the History of Masturbation. *Sexuality & Culture* 16 (3). Dostopno prek: <http://eds.a.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=96fdf551-ae4a-4db9-aa33-69ac032611db%40sessionmgr4002&vid=11&hid=4208> (4. april 2016).

16. Gerressu, Makeda, Catherine H. Mercer, Cynthia A. Graham, Kaye Wellings in Anne M. Johnson. 2008. Prevalence of Masturbation and Associated Factors in a British National Probability Survey. *Archives of Sexual Behavior* 37 (2). Dostopno prek: <https://link-springer-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/pdf/10.1007%2Fs10508-006-9123-6.pdf> (14. april 2016).
17. Impett, Emily A. in Letitia Anne Peplau. 2006. "His" and "Her" Relationships? A Review of the Empirical Evidence. V *The Cambridge Handbook of Personal Relationships*, ur. Anita Vangelisti in Daniel Perlman, 273–291. New York: Cambridge University Press.
18. Kimmel, Michael S. in Rebecca F. Plante. 2004. *Sexualities: identities, behaviors, and society*. New York: Oxford University Press.
19. Klapilová, Kateřina, Stuart Brody, Lucie Krejčová, Barbara Husárová in Jakub Binter. 2015. Sexual Satisfaction, Sexual Compatibility, and Relationship Adjustment in Couples: The Role of Sexual Behaviors, Orgasm, and Men's Discernment of Women's Intercourse Orgasm. *The Journal of Sexual Medicine* 12 (3). Dostopno prek: <http://ovidsp.ovid.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/ovidweb.cgi?T=JS&PAGE=fulltext&D=ovft&CSC=Y&NEWS=N&SEARCH=%2210.1111/jsm.12766%22.di> (14. april 2016).
20. Kontula, Osmo in Elna Haavio-Mannila. 2003. Masturbation in a Generational Perspective. *Journal of Psychology & Human Sexuality* 14 (2/3). Dostopno prek: <http://eds.b.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=10&sid=0c4294a3-e3f7-48e8-8e1d-7cc3194b704d%40sessionmgr120> (6. april 2016).
21. Kontula, Osmo. 2009. ***Between sexual desire and reality: The evolution of sex in Finland***. Helsinki: Väestöliitto. Dostopno prek: ResearchGate.
22. Kraus, F. 2017. The practice of masturbation for women: The end of a taboo? *Sexologies* 26 (4). Dostopno prek: https://ac-els-cdn-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/S1158136017300774/1-s2.0-S1158136017300774-main.pdf?_tid=34656040-c652-11e7-9153-00000aacb361&acdnat=1510344383_99c261ccd4c4dd6d4af9d9b5dae63881 (6. november 2017).
23. McLaren, Angus. 1999. *Twentieth-century sexuality: a history*. Oxford: Blackwell.
24. Mitrović, Slađana. 2015. *Užitek in nelagodje: ženska podoba in seksualno 20. stoletja*. Ljubljana: Studia humanitatis.

25. Pinkerton, Steven D., Laura M. Bogart, Heather Cecil in Paul R. Abramson. 2002. Factors Associated with Masturbation in a Collegiate Sample. *Journal of Psychology & Human Sexuality* 14 (2/3). Dostopno prek: <http://eds.a.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=96fdf551-ae4a-4db9-aa33-69ac032611db%40sessionmgr4002&vid=8&hid=4208> (6. januar 2015).
26. Planned Parenthood Federation of America. 2003. Masturbation: From Myth to Sexual Health. *Contemporary Sexuality* 37 (3). Dostopno prek: <http://eds.a.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=96fdf551-ae4a-4db9-aa33-69ac032611db%40sessionmgr4002&vid=5&hid=4208> (6. januar 2015).
27. Plante, Rebecca F. 2006. *Sexualities in context: a social perspective*. Boulder: Westview Press.
28. Primorac, Igor. 2002. *Etika in seks*. Ljubljana: Krtina.
29. Regnerus, Mark, Joseph Price in David Gordon. 2017. Masturbation and Partnered Sex: Substitutes or Complements? *Archives of Sexual Behavior* 46 (7). Dostopno prek: <https://link-springer-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/content/pdf/10.1007%2Fs10508-017-0975-8.pdf> (6. november 2017).
30. Richardson, Niall, Clarissa Smith in Angela Werndly. 2013. *Studying sexualities: theories, representations, cultures*. Houndmills: Palgrave Macmillan.
31. Robbins, Cynthia L., Vanessa Schick, Michael Reece, Debra Herbenick, Stephanie A. Sanders, Brian Dodge in J. Dennis Fortenberry. 2011. Prevalence, Frequency, and Associations of Masturbation With Partnered Sexual Behaviors Among US Adolescents. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine* 165 (12). Dostopno prek: <https://jamanetwork.com/journals/jamapediatrics/fullarticle/1107656> (4. april 2016).
32. Ryan, Christopher in Cacilda Jethá. 2013. *Seks ob zori: predzgodovinski izvori moderne spolnosti*. Ljubljana: Modrijan.
33. Spiegelhalter, David. 2015. *Sex by Numbers: The Statistics of Sexual Behaviour*. Velika Britanija: Profile Books Ltd.
34. Watson, Anne-Frances in Alan McKee. 2013. Masturbation and the Media. *Sexuality & Culture* 17 (3). Dostopno prek: <http://eds.a.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=96fdf551-ae4a-4db9-aa33-69ac032611db%40sessionmgr4002&vid=8&hid=4208>

lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=96fdf551-ae4a-4db9-aa33-69ac032611db%40sessionmgr4002&vid=17&hid=4208 (6. januar 2015).

35. Weeks, Jeffrey. 2010. *Sexuality*. London; New York: Routledge.
36. Zamboni, Brian D. in Isiaah Crawford. 2002. Using Masturbation in Sex Therapy: Relationships Between Masturbation, Sexual Desire, and Sexual Fantasy. *Journal of Psychology & Human Sexuality* 14 (2/3). Dostopno prek: <http://eds.b.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=50&sid=0c4294a3-e3f7-48e8-8e1d-7cc3194b704d%40sessionmgr120> (14. april 2016).

Priloge

Priloga A: Anketni vprašalnik

Pozdravljeni! Sem Neža Rabič in zaključujem podiplomski študij na Fakulteti za družbene vede. V okviru magistrskega dela z naslovom »Masturbacija kot del spolnega repertoarja v partnerski zvezi« izvajam tudi kratko raziskavo o omenjeni temi. Prosim vas, da z vašimi iskrenimi odgovori na vprašanja pripomorate k izdelavi magistrskega dela. Anketa je kratka in anonimna, podatki pa bodo uporabljeni izključno za namene magistrskega dela. Za sodelovanje se vam že vnaprej zahvaljujem. Prosim, če si vzamete nekaj minut in s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete.

Q1 - Sklop 1: partnersko razmerje

Q2 - Kako bi opisali vašo spolno usmerjenost?

- heteroseksualno
- homoseksualno
- biseksualno
- ne vem, nisem prepričan/a

Q3 - Kakšen je vaš trenutni zakonski stan?

- poročen/a
- izvenzakonska skupnost (partnerska zveza)
- vdovec/a
- razvezan/a
- samski/a, nikoli nisem bil/a poročen/a

IF (1) Q3 = [1, 2]

Q4 - Ali trenutno živite s partnerjem/partnerko (ne glede na to, ali ste z njim/njo poročeni ali ne)?

- da
- ne

IF (1) Q3 = [1, 2]

Q5 - Kako dolgo ste poročeni oz. v partnerski zvezi?

- do 6 mesecev
- več kot 6 mesecev do 12 mesecev
- več kot 1 leto do 5 let
- več kot 5 let do 10 let
- več kot 10 let

IF (1) Q3 = [1, 2]

Q6 - Kako ste na splošno zadovoljni z vašim trenutnim zakonskim oz. partnerskim razmerjem?

- zelo nezadovoljen/a
- nezadovoljen/a
- niti nezadovoljen/a, niti zadovoljen/a
- zadovoljen/a
- zelo zadovoljen/a

Q7 - Sklop 2: spolna aktivnost

Q8 - Ali ste trenutno spolno aktivni?

- da
- ne

IF (2) Q8 = [1]

Q9 - Kako pogosto ste v zadnjih štirih tednih imeli spolne odnose?

- nikoli
- manj kot štirikrat
- 4 - 9 krat
- 10 - 15 krat
- več kot 16 krat

IF (2) Q8 = [1]

Q10 - Kako ste zadovoljni s pogostostjo spolnih odnosov?

- želel/a bi bolj pogoste spolne odnose
- s pogostostjo sem zadovoljen/a
- želel/a bi manj pogoste spolne odnose

IF (2) Q8 = [1]

Q11 - Kako ste na splošno zadovoljni s svojim seksualnim življenjem?

- zelo nezadovoljen/a
- nezadovoljen/a
- niti nezadovoljen/a, niti zadovoljen/a
- zadovoljen/a
- zelo zadovoljen/a

Q13 - Sklop 3: masturbacija *Masturbacija oziroma samozadovoljevanje pomeni seksualno stimulacijo samega sebe, ki lahko vodi do orgazma, ni pa nujno.*

Q14 - Ali ste kadarkoli v življenju masturbirali?

- da
- ne

IF (3) Q14 = [1]

Q15 - Koliko ste bili stari, ko ste prvič masturbirali?

- manj kot 14 let
- 14 - 18 let
- več kot 18 let

IF (3) Q14 = [1]

Q16 - V povprečju kako pogosto ste v zadnjih štirih tednih masturbirali?

- nikoli
- manj kot enkrat na mesec
- nekajkrat na mesec
- nekajkrat na teden

vsak dan ali večkrat

IF (3) Q14 = [1]

IF (4) Q3 = [1, 2]

Q17 - Ali vaš partner/partnerka ve, da masturbirate?

da

ne

IF (3) Q14 = [1]

Q18 - Kaj od spodaj naštetega vam na splošno prinaša več zadovoljstva?

partnerska spolnost

masturbacija

kombinacija obojega

IF (3) Q14 = [1]

Q19 - Katera izmed navedenih trditev v največji meri velja za vas?

Ob redni spolni aktivnosti s partnerjem se pogostost masturbacije zmanjša.

Kljub redni spolni aktivnosti s partnerjem se pogostost masturbacije poveča.

Ob redni spolni aktivnosti s partnerjem masturbacija ni potrebna.

Redna spolna aktivnost s partnerjem ne vpliva na pogostost masturbiranja.

Q20 - Kakšno je vaše stališče do masturbacije v partnerskem razmerju?

masturbacija se ne bi smela prakticirati

masturbacija se lahko prakticira, a le kot nadomestilo za spolne odnose, ko ti iz različnih razlogov niso možni

masturbacija je ločena oblika spolnosti sama po sebi

Q21 - Sklop 4: demografski podatki

XSPOL - Spol:

ženski

moški

XSTARletni - Vpišite letnico rojstva:

XLOKACTN5 - Tip naselja, v katerem živite:

mesto

primestno naselje

vas

XDS2a41 - Kakšen je vaš trenutni status?

dijak/inja

študent/ka

zaposlen/a

- brezposeln/a
- upokojenec/ka
- drugo:

XIZ5a7 - Kakšna je vaša najvišja dosežena izobrazba?

- osnovna šola ali manj
- poklicna šola (2 ali 3 letna strokovna šola)
- štiriletna srednja šola
- višja šola
- visoka šola - prva bolonjska stopnja
- univerzitetna izobrazba ali bolonjska druga stopnja (bolonjski magisterij)
- znanstveni magisterij ali doktorat

Q22 - Koliko je za vas pomembna vera?

- zelo
- precej
- malo
- sploh ni

Priloga B: Test značilnosti in moč povezanosti (Tabela 6.1)

Spol * pogostost masturbacije:

Symmetric Measures			Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi		,417	,000
	Cramer's V		,417	,000
	Contingency Coefficient		,385	,000
N of Valid Cases			288	

Starost ob prvi masturbaciji * pogostost masturbacije:

Symmetric Measures			Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi		,330	,000
	Cramer's V		,234	,000
	Contingency Coefficient		,314	,000
N of Valid Cases			288	

Priloga C: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.1)

Spol * starost ob prvi masturbaciji:

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,256	,000
	Cramer's V	,256	,000
	Contingency Coefficient	,248	,000
N of Valid Cases		288	

Priloga D: Test značilnosti in moč povezanosti (Tabela 6.2)

Izobrazba * pogostost masturbacije:

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,106	,518
	Cramer's V	,075	,518
	Contingency Coefficient	,106	,518
N of Valid Cases		288	

Pomembnost vere * pogostost masturbacije:

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,165	,252
	Cramer's V	,116	,252
	Contingency Coefficient	,163	,252
N of Valid Cases		288	

Priloga E: Test značilnosti in moč povezanosti (Tabela 6.4)

Zakonski stan * pogostost masturbacije:

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,207	,002
	Cramer's V	,207	,002
	Contingency Coefficient	,202	,002
N of Valid Cases		288	

Kohabitacija * pogostost masturbacije:

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,202	,012
	Cramer's V	,202	,012
	Contingency Coefficient	,198	,012
N of Valid Cases		218	

Trajanje partnerske zveze * pogostost masturbacije:

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,144	,339
	Cramer's V	,102	,339
	Contingency Coefficient	,143	,339
N of Valid Cases		218	

Priloga F: Test značilnosti in moč povezanosti (Tabela 6.6)

Zadovoljstvo s partnersko zvezo * pogostost masturbacije:

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,078	,865
	Cramer's V	,055	,865
	Contingency Coefficient	,078	,865
N of Valid Cases		211	

Zadovoljstvo s pogostostjo spolnih odnosov * pogostost masturbacije:

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,184	,029
	Cramer's V	,184	,029
	Contingency Coefficient	,181	,029
N of Valid Cases		208	

Zadovoljstvo s seksualnim življenjem * pogostost masturbacije:

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,223	,032
	Cramer's V	,158	,032
	Contingency Coefficient	,218	,032
N of Valid Cases		211	

Priloga G: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.5)

Spol * pogostost masturbacije:

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,357	,000
	Cramer's V	,357	,000
	Contingency Coefficient	,336	,000
N of Valid Cases		211	

Priloga H: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.6)

Pogostost spolnih odnosov * pogostost masturbacije * spol:

Symmetric Measures

Spol:			Value	Approx. Sig.
ženski	Nominal by Nominal	Phi	,108	,831
		Cramer's V	,076	,831
		Contingency Coefficient	,107	,831
	N of Valid Cases		126	
moški	Nominal by Nominal	Phi	,362	,025
		Cramer's V	,256	,025
		Contingency Coefficient	,341	,025
	N of Valid Cases		85	
Total	Nominal by Nominal	Phi	,164	,224
		Cramer's V	,116	,224
		Contingency Coefficient	,162	,224
	N of Valid Cases		211	

Priloga I: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.7)

Zadovoljstvo s partnersko zvezo * pogostost masturbacije * spol:

Chi-Square Tests

Spol:		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ženski	Pearson Chi-Square	1,582 ^b	4	,812
	Likelihood Ratio	2,531	4	,639
	Linear-by-Linear Association	,012	1	,911
	N of Valid Cases		126	
moški	Pearson Chi-Square	2,923 ^c	4	,571
	Likelihood Ratio	3,791	4	,435
	Linear-by-Linear Association	,630	1	,428
	N of Valid Cases		85	
Total	Pearson Chi-Square	1,279 ^a	4	,865
	Likelihood Ratio	1,260	4	,868
	Linear-by-Linear Association	,868	1	,351
	N of Valid Cases		211	

a. 3 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,24.

b. 6 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,00.

c. 6 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,06.

Zadovoljstvo s seksualnim življenjem * pogostost masturbacije * spol:

Chi-Square Tests

Spol:		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
ženski	Pearson Chi-Square	1,468 ^b	4	,832
	Likelihood Ratio	1,282	4	,864
	Linear-by-Linear Association	,943	1	,331
	N of Valid Cases	126		
moški	Pearson Chi-Square	6,946 ^c	4	,139
	Likelihood Ratio	8,698	4	,069
	Linear-by-Linear Association	6,095	1	,014
	N of Valid Cases	85		
Total	Pearson Chi-Square	10,535 ^a	4	,032
	Likelihood Ratio	9,814	4	,044
	Linear-by-Linear Association	7,253	1	,007
	N of Valid Cases	211		

a. 1 cells (11,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,59.

b. 4 cells (44,4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,00.

c. 5 cells (55,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,12.

Priloga J: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.8)

Kaj vam na splošno prinaša več zadovoljstva? * spol:

Symmetric Measures

	Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,084
	Cramer's V	,084
	Contingency Coefficient	,084
N of Valid Cases	211	

Priloga K: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.9)

Strinjanje s trditvami * spol:

Symmetric Measures

	Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,141
	Cramer's V	,141
	Contingency Coefficient	,140
N of Valid Cases	211	

Priloga L: Test značilnosti in moč povezanosti (Slika 6.10)

Stališče do masturbacije v partnerski zvezi * spol:

Symmetric Measures

	Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal Phi	,093	,400
Cramer's V	,093	,400
Contingency Coefficient	,093	,400
N of Valid Cases	211	